

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Sprawozdanie z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki 2007-2013**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Rodzaj sprawozdania			
A. Sprawozdanie okresowe			
B. Sprawozdanie roczne		X	
C. Sprawozdanie końcowe			
2. Okres sprawozdawczy		Rok 2012	
3.	Numer Priorytetu PO KL	VI, VII, VIII, IX	
4.	Nazwa Instytucji Pośredniczącej	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	
5.	Dane osoby sporządzającej sprawozdanie: <i>Osoba, z którą należy się kontaktować w przypadku pytań lub wątpliwości, co do treści sprawozdania.</i>	w części rzeczowej	w części finansowej
	Imię i nazwisko	Priorytet VI: Dorota Wysmyk Priorytet VII: Sylwia Kramarz - Ratajczak Priorytet VIII: Aneta Agdan Priorytet IX: Magdalena Maciejko	Priorytet VI: Dorota Wysmyk Priorytet VII: Sylwia Kramarz - Ratajczak Priorytet VIII: Aneta Agdan Priorytet IX: Magdalena Maciejko
	Nr telefonu	71 776 98 20, 71 776 96 12	71 776 98 20, 71 776 96 12
	Adres poczty elektronicznej	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl sylwia.kramarz@dolnyslask.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl sylwia.kramarz@dolnyslask.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl

II. PRZEBIEG REALIZACJI PRIORYTETU

1. Analiza stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów oraz wartości docelowych wskaźników w podziale na cele szczegółowe

PRIORYTET VI

Biorąc pod uwagę stopień realizacji głównych wskaźników oraz dotychczasowe wykorzystanie środków należy przyjąć, iż realizacja zadań w obszarze zatrudnienia nie odbiega od założonego planu. Tempo kontraktacji i wydatkowania ma odzwierciedlenie w wartościach osiąganych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w projektach w ramach Priorytetu VI (Działanie 6.1) na dzień 31.12.2012 roku został osiągnięty w 63,05%. W Poddziałaniu 6.1.1 w 2012 roku zatrudnienie znalazły 23 osoby na 90 osób, które zakończyły udział w dwóch projektach (25,56% osób uzyskało zatrudnienie z liczby osób, które zakończyły udział w projektach – odnosi się to do osób w wieku 50-64 lata, osób niepełnosprawnych oraz osób nie kwalifikujących się do żadnej z grup docelowych wskazanych we wskaźniku). Na wyżej przedstawioną efektywność zatrudnieniową składają się dwa projekty: pierwszy projekt został zakończony i rozliczony w 2012 r., a drugi jest w trakcie realizacji. W przypadku pierwszego projektu, 20 z 40 osób, które zakończyły udział w projekcie, uzyskało zatrudnienie, a wskaźnik efektywności zatrudnieniowej został osiągnięty: dla osób w wieku 50-64 lata w 58,82%, dla osób niepełnosprawnych w 60,71%, natomiast dla osób niekwalifikujących się do żadnej z grup docelowych wskazanych we wskaźniku w 46,15%. Biorąc pod uwagę poziomy wskaźnika efektywności zatrudnieniowej zapisane w kryterium dostępu obowiązującym w ww. projekcie, uznaje się, że zostały one spełnione, a efektywność zatrudnieniowa została osiągnięta na wymaganym poziomie. W przypadku drugiego projektu,

na dzień 31.12.2012 r. zaledwie 3 osoby niepełnosprawne uzyskały zatrudnienie z 50 osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projekcie, co świadczy o 6% osiągnięciu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że projekt ten jest jeszcze w trakcie realizacji, a jego zakończenie przewidziane jest na 31.07.2013 r., dlatego też osiągnięta efektywność zatrudnieniowa ulegnie jeszcze zmianie w kolejnych okresach sprawozdawczych. W pozostałych projektach z Poddziałania 6.1.1, będących w trakcie realizacji, a wyłonionych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych w 2011 i 2012 r., przyrost wskaźnika co do zasady będzie wykazany na koniec realizacji projektów.

Natomiast w ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3 do końca okresu sprawozdawczego zaplanowane w *Planie działania na rok 2011* wskaźniki efektywności zatrudnieniowej zostały osiągnięte lub przekroczone we wszystkich projektach PUP (osiągnięto efektywność zatrudnieniową: ogółem w 67,30%, w tym osoby w wieku 15-24 lata - 65,42%, osoby w wieku 50-64 lata - 58,36%, osoby niepełnosprawne - 55,09%, osoby długotrwale bezrobotne - 63,12% oraz osoby niekwalifikujące się do ww. grup docelowych - 89,60%). W przypadku projektów przyjętych do realizacji w 2012 r., wnioski o płatność za ostatni okres rozliczeniowy w danym roku budżetowym zostaną złożone na początku 2013 r., a więc dopiero wtedy będzie można ostatecznie ustalić, czy założone w *Planie działania na rok 2012* poziomy wskaźnika efektywności zatrudnieniowej zostały osiągnięte. Niemniej jednak na dzień 31.12.2012 r. osiągnięto wartość ww. wskaźnika w wysokości 2.320 osób (tj. 57,16% osób uzyskało zatrudnienie z 4.059 osób, które zakończyły udział w projektach).

Ogółem wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla Priorytetu VI wynosi 63,05%, co świadczy o tym, że ponad połowa uczestników projektów podjęła zatrudnienie. Na koniec okresu sprawozdawczego średnia efektywność zatrudnieniowa dla poszczególnych grup docelowych została przekroczona w stosunku do wartości zakładanych w *Planach działania*. Osiągnięte wartości przedstawiono w załączniku 10 do sprawozdania oraz w części opisowej dotyczącej celów szczegółowych.

Projekty w ramach Priorytetu VI przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Priorytetu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje niski stopień wykonania):

Cel szczegółowy 1- Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy:

Wskaźniki produktu:

Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 55 963, co stanowi 81,04% wartości docelowej wskaźnika i sukcesywnie przyrasta - stopień jego realizacji jest na poziomie zbliżonym do poziomu rozliczenia środków (rozliczenie środków na poziomie 83,33% bez Poddziałania 6.1.2). Na podstawie analizy projektów realizowanych, planowanych do realizacji oraz dostępnych środków, IP2 stwierdza, że wartość docelowa oszacowana na poziomie 69 054 osoby będzie możliwa do osiągnięcia. Działanie 6.3 nie będzie miało wpływu na przyrost wskaźnika ze względu na fakt, iż realizacja oraz rozliczenie projektów w tym Działaniu są zakończone a osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 1 783 osoby. W ramach Poddziałania 6.1.1 dla projektów będących w trakcie realizacji, na podstawie wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność stwierdza się, że wartość możliwa do osiągnięcia wynosi 5 570 osób. W wyniku realizacji projektów Poddziałania 6.1.3 wskaźnik został osiągnięty na poziomie 44 492, w tym w bieżącym okresie sprawozdawczym udział w projektach zakończyły 5 243 osoby. Na podstawie wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność za 2012 r. szacuje się, że spodziewany przyrost wskaźnika dotyczący roku 2012 wyniesie jeszcze 1 054 osoby. Ponadto w Poddziałaniu 6.1.3 szacuje się, że w wyniku realizacji projektów w 2013 r. przyrost wskaźnika może kształtować się na poziomie około 10 000 osób. W Działaniu 6.2 w wyniku realizacji projektów wskaźnik został osiągnięty na poziomie 1 503 osoby, w tym w bieżącym okresie sprawozdawczym udział w projektach zakończyło 258 osób. Na podstawie wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność projektów będących w trakcie realizacji szacuje się, że spodziewany przyrost wskaźnika wyniesie 1 095 osób. Łącznie prognozowany przyrost wskaźnika do osiągnięcia dla Priorytetu VI wynosi około 17 682 osoby. Szacuje się, że docelowo wskaźnik może osiągnąć wartość ok. 73.682 osób. Biorąc powyższe pod uwagę oraz planowane zwiększenie wartości docelowej przedmiotowego wskaźnika do 72 584 osób, IP2 szacuje, że wartość ta zostanie osiągnięta. W stosunku do prognozy wykazanej w sprawozdaniu za I półrocze 2012 roku powodem zmiany jest znaczne zwiększenie środków na realizację Poddziałania 6.1.3 w 2013 roku.

Liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania – od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 14 569, co stanowi 67,99% wartości docelowej wskaźnika i świadczy o niskim stopniu realizacji wartości docelowej. Należy jednak zaznaczyć dynamikę w stosunku do roku 2011 (w bieżącym okresie objęto IPD 5 690 osób, co stanowi 39% osiągniętej wartości). Mając na uwadze, że w 2012 roku kryteria dostępu obliowały wnioskodawców Poddziałania 6.1.1 oraz 6.1.3 do objęcia wszystkich uczestników projektów Indywidualnym Planem Działania, przy jednoczesnym

zwiększeniu środków dla Poddziałania 6.1.3 w roku 2013 oraz zachowaniu powyższego kryterium również w *Planie działania na rok 2013*, IP2 stoi na stanowisku, że realizacja wskaźnika nie jest zagrożona. IP co roku wymaga realizacji kompleksowego wsparcia w projektach na rzecz osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej wraz z pogłębioną analizą predyspozycji zawodowych podczas etapu rekrutacji, zatem projekty zapewniają odpowiednie pod względem merytorycznym wsparcie dla uczestników.

Liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych - osiągnięta wartość wskaźnika na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 0%. W wyniku ogłoszonego w I półroczu 2012 r. konkursu na projekty inżynierii finansowej, podpisano umowę na projekt, którego realizacja rozpoczyna się od 01.01.2013 r. Projekt ma w pełni zrealizować założenia wsparcia zwrotnego na Dolnym Śląsku. Na podstawie zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie, można prognozować, że wartość docelowa (148 osób) zostanie osiągnięta, ponieważ Projektodawca zaplanował, że 160 osób skorzysta z powyższej formy wsparcia.

Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 341 (przed urealnieniem - 421 pracowników PSZ). Omawiany wskaźnik mierzony jest „na wyjściu” z projektu i osiągnięty został na poziomie 65,96% przy jednoczesnym poziomie rozliczenia środków w wysokości 75,61%. Większość projektów Powiatowych Urzędów Pracy koncentruje się w znacznej mierze na wsparciu w postaci dofinansowania zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy, a w mniejszym stopniu na wsparciu szkoleniowym. W wyniku realizacji projektów w latach 2008-2012 dofinansowaniem objęto około 250 etatów pośredników pracy i doradców zawodowych. Dofinansowanie to zawiera się w poziomie rozliczonych środków, lecz nie przekłada się na realizację wskaźnika. W związku z faktem, że nie planuje się ogłaszania kolejnych konkursów, wartości wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych będą przyrastać wyłącznie w oparciu o projekty przyjęte już do realizacji. Po przeanalizowaniu danych z wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność, dotyczących projektów będących w trakcie realizacji stwierdza się, że wskaźnik przyrośnie do wartości około 480 (przy czym nie uwzględnia ona urealnienia wskaźnika). Zgodnie z sugestią IP, IP2 podejmowała negocjacje z wszystkimi Powiatowymi Urzędami Pracy, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania, w zakresie możliwości zwiększenia liczby kluczowych pracowników PSZ objętych szkoleniami. W wyniku negocjacji, część z Powiatowych Urzędów Pracy zwiększyła planowaną wartość docelową wskaźnika, jednak nie gwarantuje to osiągnięcia wartości docelowej na poziomie 517 osób. Mierzony wskaźnik nie obejmuje danych dotyczących wsparcia udzielanego kluczowym pracownikom PSZ, którzy kształcą się w formach szkolnych, tj. brak np. liczby pracowników realizujących studia podyplomowe oraz nie obejmuje osób otrzymujących wsparcie, ale nie przynależących do grupy pracowników kluczowych. Zdaniem IP2 brak ujęcia tych osób we wskaźniku, przy ich jednoczesnym udziale w projektach Poddziałania 6.1.2, zaniża osiągnięte wartości oraz prognozy wartości możliwych do osiągnięcia, a jednocześnie podnoszenie kwalifikacji tych osób w formach szkolnych wpisuje się w cel szczegółowy 1.

Wskaźnik rezultatu:

Odsetek kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy – do końca bieżącego okresu sprawozdawczego osiągnięto wskaźnik na poziomie 50%, w bieżącym okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost w stosunku do wartości wskaźnika osiągniętego w roku 2011 o 10,43 punktów procentowych. Pomimo osiągniętej wartości odpowiadającego wskaźnika produktu oraz jego dynamiki w bieżącym roku, realizacja wartości docelowej wydaje się być zagrożona. W województwie dolnośląskim znacząco wzrosła liczba kluczowych pracowników PSZ w stosunku do roku 2006 (będącej bazą do wyznaczenia wartości docelowej wskaźnika), osiągając na koniec okresu sprawozdawczego wartość 682 osoby, co ma wpływ na osiągniętą wartość powyższego wskaźnika rezultatu.

Cel szczegółowy 2 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych:

Wskaźnik produktu:

Liczba osób w wieku 15-24 lata, które otrzymały bezzwrotne dotacje - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 1 593, co stanowi 93,43% wartości docelowej. W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Poddziałania 6.1.3 266 osób w wieku 15-24 lata otrzymało bezzwrotne dotacje, natomiast w ramach Działania 6.2 – 90 osób. Zdaniem IP2 wartość docelowa jest możliwa do osiągnięcia. Wskaźnik zasadniczo przyrasta dzięki realizacji projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 (86%), natomiast w mniejszym stopniu w Działaniu 6.2 (14%). Dla projektów będących w trakcie realizacji prognozuje się wzrost wskaźnika o 29 osób w Poddziałaniu 6.1.3 oraz o 65 osób w Działaniu 6.2. Zakłada się także, że do przyrostu wskaźnika przyczyni się zwiększenie środków w Poddziałaniu 6.1.3 w roku 2013

oraz wprowadzenie kryterium dostępu w *Planie działania na rok 2013* zakładającego, iż 50% uczestników projektów będą stanowiły osoby w wieku 15-30 lat. Poziom rozliczenia środków w ramach Poddziałania 6.1.3 oraz Działania 6.2 wynosi 86,70% i jest proporcjonalny do wartości osiągniętego wskaźnika.

Wskaźnik rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (15-24 lata) - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 1 600, co stanowi 85,33% wartości docelowej wskaźnika i jego realizacja nie jest zagrożona. IP2 stoi na stanowisku, że przyrost wskaźnika jest na zadowalającym poziomie i jest adekwatny do poziomu wskaźnika produktu *Liczba osób w wieku 15-24 lata, które otrzymały bezzwrotne dotacje*.

Dla uczestników projektów w wieku 15-24 lata **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 60,92%. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 40%, zatem plan został zrealizowany.

Cel szczegółowy 3 – Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich):

Wskaźnik produktu:

Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które otrzymały bezzwrotne dotacje; w zakresie podwskaźnika: **w tym liczba osób niepełnosprawnych** – od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 250, co stanowi 98,04% wartości docelowej wskaźnika. W 2012 roku nastąpił znaczny przyrost wartości wskaźnika, 81 osób niepełnosprawnych otrzymało bezzwrotne dotacje, co stanowi 32% osiągniętej wartości. Wskaźnik monitorowany jest w ramach Poddziałania 6.1.3 i Działania 6.2.

W opinii IP2 oraz IP wartość docelowa będzie możliwa do osiągnięcia. Przyczyni się do tego realizacja trwających projektów Działania 6.2 (o 67 osób) oraz Poddziałania 6.1.3 (o 10 osób). Zasadniczy wpływ na realizację wskaźnika mają konkursy wyodrębnione na rzecz osób niepełnosprawnych w *Planach działania na rok 2011 i 2012*. Ponadto wskaźnik będzie przyrastał w przyszłości w wyniku przyjętych do realizacji w 2013 roku projektów systemowych w Poddziałaniu 6.1.3. Mając na uwadze, iż wskaźnik mierzony jest „na wyjściu” z projektu, przy poziomie rozliczonych środków dla Poddziałania 6.1.3 i Działania 6.2 wynoszącym 86,70%, IP2 oraz IP uważają, iż poziom osiągniętego wskaźnika jest zadowalający.

Dla uczestników projektów będących osobami niepełnosprawnymi **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 47,60%. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 30%, zatem plan został zrealizowany. Natomiast w grupie osób długotrwale bezrobotnych osiągnięto efektywność zatrudnieniową na poziomie 57,50%.

Cel szczegółowy 4 – Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych:

Wskaźnik produktu:

Liczba osób w wieku 50-64 lata, które zakończyły udział w projekcie - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 9 383 (w bieżącym okresie przyrost o 1 640 osób), co stanowi 70,88% wartości docelowej wskaźnika i jest realizowany głównie przez projekty w Działaniu 6.1. Wpływ realizacji projektów w ramach Działania 6.2 na przyrost wartości wskaźnika jest niewielki, co jest spowodowane brakiem zainteresowania Wnioskodawców Działania 6.2 udzielaniem wsparcia dla grupy osób w wieku 50+. Pomimo wprowadzonych w roku 2011 i 2012 kryteriów dostępu promujących tę grupę docelową, w projektach przyjętych do realizacji udział tej grupy jest bardzo niewielki. Wynika to z faktu, że wnioskodawcy chętniej kierują wsparcie, do również promowanych na Dolnym Śląsku, osób w wieku 15-24 lata niż do osób w wieku 50-64 lata. W 2012 roku tylko kilka projektów kieruje wsparcie do grupy w wieku 50-64 lata. Wobec powyższego w wyniku realizowanych już projektów, nie nastąpi istotny przyrost tego wskaźnika (szacuje się przyrost o 673 osoby). IP2 każdorazowo na spotkaniach z potencjalnymi Wnioskodawcami zachęcała do objęcia wsparciem osób w wieku 50-64 lata, przy czym otrzymywała informację zwrotną ze strony Wnioskodawców, iż jest to najtrudniejsza grupa docelowa. IP2 oraz IP stoją na stanowisku, że wartość docelowa na poziomie 13 238 osób nie będzie możliwa do osiągnięcia w 100%, niemniej jednak, w *Planie działania na rok 2013* przewiduje się w ramach Poddziałania 6.1.3 kryterium dostępu zakładające, że co najmniej 25% uczestników projektów będą stanowiły osoby z tej grupy wiekowej. Ponadto przy założeniu zwiększonych środków na realizację tego Poddziałania można oczekiwać istotnego zwiększenia poziomu osiągnięcia wskaźnika.

Dla uczestników projektów w wieku 50+ **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 51,34%. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 35%, zatem plan został zrealizowany.

W okresie sprawozdawczym został upubliczniony wynik **badania ewaluacyjnego** pt.: *"Ocena zależności pomiędzy doborem form wsparcia a profilem uczestników, w kontekście potrzeb lokalnego / regionalnego rynku pracy, na przykładzie projektów konkursowych realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1 i 8.1.1 PO KL na Dolnym Śląsku"*. W przedmiotowym badaniu oceniono m.in. czynniki doboru form wsparcia i ich związek z profilem uczestników, trudność poszczególnych form wsparcia i grup docelowych, jak też adekwatność uzasadnienia wyboru przez Beneficjenta danej formy wsparcia. W odniesieniu do Priorytetu VI – Poddziałania 6.1.1 – sformułowano rekomendacje, w świetle których należy podjąć działania zmierzające do wykorzystywania IPD wypracowanych w innych projektach, w których brał udział uczestnik projektu; działania promujące wolontariat, które mają na celu wskazywanie Beneficjentom korzyści, jakie daje zaangażowanie w wolontariat w sferze aktywizacji zawodowej uczestników projektów (np. poprzez promowanie dobrych praktyk projektów zrealizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1, które skutecznie wykorzystywały wolontariat do aktywizacji zawodowej), a także premiowanie doświadczenia Beneficjentów w realizacji projektów skierowanych do tej samej grupy docelowej i z zastosowaniem tych samych form wsparcia, co w projekcie przedkładanym do oceny. IP2 podjęła działania informujące i promujące w powyższych kwestiach, zarówno w odniesieniu do potencjalnych Wnioskodawców (podczas spotkań informacyjnych), jak też w odniesieniu do członków Komisji Oceny Projektów (podczas szkoleń organizowanych przez Dolnośląski Wójewódzki Urząd Pracy). Największy efekt odnotowuje się w odniesieniu do **rekomendacji zalecającej wykorzystywanie IPD powstałych w innych projektach**, bowiem Wnioskodawcy przyjęli zalecenie IP2 i w wielu projektach złożonych do oceny w 2012 roku stwierdzono założenia zgodne z tą rekomendacją.

W 2012 r. zrealizowane zostało badanie ewaluacyjne pt.: *"Ocena trwałości wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą w ramach Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 PO KL"*. Wyniki badań wskazują, że efektywność kosztowa założenia działalności gospodarczej w przypadku Działania 6.2 wynosi 51,5 tys zł na osobę. Uczestnicy wskazali, że z ogółu dostępnych form wsparcia w Działaniu 6.2 najbardziej przydatne są: udzielenie dotacji i wsparcie pomostowe przy mniejszym udziale przydatności szkoleń i doradztwa. Z badań wynika, że po upływie obowiązkowych 12 miesięcy utrzymania działalności gospodarczej około 60,5% przedsiębiorstw utrzymuje się na rynku.

W wyniku badania zdiagnozowano **stosunkowo wysoką przeżywalność przedsiębiorstw**, które są prowadzone w branżach strategicznych/perspektywicznych dla Dolnego Śląska (przeżywalność na poziomie 50%). W związku z tym, sformułowana została rekomendacja polegająca na podjęciu przez IP2 działań promujących wybór przez uczestników projektów przedsięwzięć do dofinansowania, które wpisują się w branże strategiczne/perspektywiczne dla regionu. Wspieranie powstawania przedsięwzięć zakładanych w tych branżach znacząco wpłynie na trwałość oferowanego wsparcia. Działania te będą miały charakter informacyjno-promocyjny, np. w postaci prezentacji dobrych praktyk lub w formie przekazów informacyjnych na ten temat. W odniesieniu do przyczyn braku **trwałości przedsięwzięć, jakim są utworzone działalności gospodarcze**, należy wskazać, że koncentrują się one na braku płynności finansowej, wysokiej konkurencji i braku odbiorców dla oferowanych usług/produktów lub też w mniejszym stopniu na znalezieniu innego źródła utrzymania lub też na przyczynach osobistych. Wskazana w wynikach badań wysoka konkurencja i brak popytu na oferowane usługi sugerują, że w Działaniu 6.2 należy zastanowić się nad jakością prowadzonych analiz i sporządzanych biznesplanów, które z pewnością mają związek z trwałością przedsięwzięcia. Spośród firm, które cechują się przeżywalnością powyżej obowiązkowego czasu trwania zaledwie 19,4% deklaruje, że zatrudnia innych pracowników. Tym samym potwierdza się fakt, że aktywizacja zawodowa w Działaniu 6.2 ma głównie charakter samozatrudnienia.

PRIORYTET VII

Cel szczegółowy 1 - Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji** (w tym osoby z obszarów wiejskich) – Osiągnięty wskaźnik wynosi 14.881 osób, w tym 4.910 osób z terenów wiejskich, co stanowi odpowiednio 43,49 % i 52,88% poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 66,41 % wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2011 r. został on osiągnięty na poziomie 11.716 osób (w tym 3.941 osób z terenów wiejskich - wzrost o 3 165 osób, w tym 969 osób z terenów wiejskich (wzrost wskaźników o około 10 punktów procentowych).

Wskaźnik rezultatu:

Odsetek klientów instytucji pomocy społecznej będących w wieku aktywności zawodowej i nie pracujących, którzy w ramach Priorytetu zostali objęci działaniami aktywnej integracji: wartość

wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego wynosi 12,99%, co oznacza, iż w 2012 r. nie został on zrealizowany w województwie dolnośląskim na poziomie zakładanej wartości docelowej.

2. **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów** - Osiągnięty wskaźnik wynosi 18.779 osób co stanowi 59,14 % poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 74,79 % wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2011 r. został on osiągnięty na poziomie 13.920 osób - wzrost o 4.859 osób. (wzrost wskaźnika o ponad 15 punktów procentowych).

Wskaźnik rezultatu:

Odsetek klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zostali objęci kontraktami socjalnymi: wartość wskaźnika rezultatu osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego wynosi 13,02 %, co oznacza, iż w 2012 r. został on zrealizowany w województwie dolnośląskim na poziomie wyższym niż zakładana wartość docelowa.

3. **Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania** - wskaźnik osiągnięty na poziomie zerowym (przy 1,31% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). Spodziewany przyrost przedmiotowego wskaźnika nastąpi w kolejnych okresach sprawozdawczych, gdyż pomiaru wskaźnika dokonuje się w momencie zakończenia udziału osoby niepełnosprawnej w projekcie (w I półroczu 2012 r. po raz pierwszy ogłoszono konkurs w Działaniu 7.4).

Jak wskazywano w poprzednich sprawozdaniach, planowane wartości docelowe wskaźników **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji oraz Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów** nie zostaną osiągnięte. IP2 prognozuje obecnie, iż zostaną one zrealizowane na poziomie nieco ponad 70%.

Jedną z głównych przyczyn mających wpływ na nieosiągnięcie wartości docelowych wskaźników dotyczących klientów instytucji pomocy społecznej nadal pozostaje fakt, iż nie wszystkie ośrodki pomocy społecznej w regionie podjęły realizację projektów systemowych w ramach Priorytetu VII POKL. Podobnie jak w latach poprzednich, także w 2012 roku IP2 organizowała działania informacyjno-promocyjne mające zachęcić potencjalnych beneficjentów systemowych (ośrodki pomocy społecznej) do podjęcia realizacji projektów. Jednak pomimo organizowania cyklicznych spotkań z większością ośrodków w województwie dolnośląskim oraz wystosowania zaproszeń do udziału w programie, nie wszystkie OPS-y przystąpiły do realizacji projektów również w 2012 r. Na spotkaniach informacyjnych przeprowadzonych przez przedstawicieli IP2 (które odbyły się 16, 18, 20 i 23 stycznia 2012 r. oraz 18 i 19 kwietnia 2012 r.) oprócz instruktażu dotyczącego zarówno aplikowania o środki, jak i późniejszego rozliczenia, przedstawiono szereg korzyści i dobrych praktyk płynących z realizacji programu. Dzięki podjętym działaniom informacyjnym o 12 wzrosła liczba OPS-ów, które zadeklarowały udział w realizacji projektów w 2012 r. (ostatecznie liczba nowopodpisanych umów z OPS-ami w 2012 r. wyniosła 10). Podobne spotkania, w celu zachęcenia beneficjentów do realizacji projektów systemowych w 2013 i 2014 roku, odbyły się także 10 i 12 grudnia 2012. Na lata 2013-2014 w ramach Poddziałania 7.1.1 zapotrzebowanie na środki zgłosiło 131 ośrodków, natomiast w ramach Poddziałania 7.1.2 29 ośrodków.

Jak wskazała IP2, należy podkreślić, że planowana do wykorzystania alokacja na lata 2007-2013 dla województwa dolnośląskiego została wyliczona uwzględniając z założenia absorpcję wszystkich uprawnionych jednostek. Tak jak miało to miejsce w latach poprzednich, również w 2013 r. są niewielkie szanse na to, aby zmobilizować ośrodki, które do tej pory nie aplikowały o środki. Nawet jeżeli część z nich zdecyduje się na ich realizację, to można przypuszczać, że nie wpłynie to znacząco na stopień realizacji wskaźników. Problemy z osiągnięciem zakładanych wartości docelowych w opinii IP2 wynikają w większości z małego potencjału instytucji pomocy społecznej, których projekty obejmują wsparciem średnio 10-12 osób przy wartości maksymalnej do 200 tys. zł (z wyjątkiem kilku dużych projektów powyżej 500 tys. zł). Ponadto ośrodki, które nie przystąpiły, bądź zrezygnowały z realizacji projektów uzasadniły ten fakt pisemnie tłumacząc to brakiem możliwości wniesienia wkładu własnego, brakiem zaplecza technicznego, czy brakiem samej grupy docelowej do objęcia wsparciem.

W celu zapewnienia wsparcia osobom z gmin nie uczestniczących w projekcie systemowym część środków zaplanowanych na realizację Poddziałania 7.1.1 przeniesiono na realizację projektów w Poddziałaniu 7.2.1. To właśnie dzięki tym środkom możliwe było przeprowadzenie w 2012 roku dodatkowego naboru, skierowanego do 82 gmin, które co najmniej 1 raz nie uczestniczyły w projekcie systemowym 7.1.1 w latach 2008-2011. Tym samym cel Działania, jakim jest integracja społeczno – zawodowa, miał zostać odzwierciedlony we wskaźniku

„Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie”. Niestety ogłoszony konkurs nie cieszył się dużym zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów, do dofinansowania zostało przyjętych tylko 5 projektów.

Należy zauważyć, iż w przypadku projektów realizowanych przez PCPR, wszystkie spośród uprawnionych ośrodków przystąpiły do realizacji projektów systemowych w ramach POKL. Realizacja tych projektów w znaczący sposób wpływa na osiągnięcie wskaźników w porównaniu z projektami realizowanymi przez OPS-y.

Przyczyny mające wpływ na niższy niż zakładano poziom wskaźników związane są również z trudnościami w realizacji projektów na rzecz klientów instytucji pomocy społecznej. IP2 wskazała na takie problemy jak rezygnacja osób z udziału w projekcie przed jego zakończeniem (mimo wszelkich starań podejmowanych ze strony wnioskodawców, niejednokrotnie nie udaje się objąć kolejnych uczestników projektu trzema instrumentami aktywnej integracji), brak motywacji ze strony uczestników do pomyślnego zakończenia udziału w projekcie, czy niska frekwencja uczestników objętych projektem spowodowana nietrzeźwością, bądź niechęcią do uczestnictwa w pewnych formach zajęć (np. w spotkaniach z psychologiem) osób pochodzących z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych.

Przeciwdziałając niektórym w/w czynnikom ośrodki pomocy społecznej oferują w projektach pomoc psychologiczną, jak również konsultują z PUP grupę docelową planowaną do objęcia wsparciem w ramach projektu systemowego w zakresie tych uczestników, którzy są zarejestrowani w PUP. Obowiązek konsultacji grupy docelowej zaplanowanej do objęcia wsparciem jest jednym z kryteriów dostępu w projektach OPS i PCPR. Zastosowanie takiej formy działania również przyczynia się do zminimalizowania ryzyka doboru niewłaściwej grupy docelowej w realizowanych projektach. Ponadto, aby zwiększyć poziom realizacji wskaźników, IP2 pozytywnie opiniuje zmiany w projektach systemowych, polegające na wykorzystaniu pojawiających się oszczędności na objęcie dodatkowej liczby uczestników.

Na osiągnięty poziom wskaźników może mieć również wpływ ogólna tendencja w kraju, polegająca na zmniejszaniu się liczby klientów pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę ogólne cele PO KL oraz cele wyznaczone dla Priorytetu VII, należy oceniać to zjawisko jako zdecydowanie pozytywne. Można również zauważyć, iż wartości osiągnięte w województwie dolnośląskim nie odbiegają od średniego poziomu wskaźników osiągniętego w innych województwach (dane na podstawie sprawozdania IZ).

W przypadku województwa dolnośląskiego, zastosowanie nowej metodologii wykazywania wskaźnika *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów* (pozwalającą na wykazanie tej samej osoby uczestniczącej w projekcie więcej niż jeden raz, w zależności od liczby lat, w których była ona objęta kontraktem) nie wpłynie znacząco na przyrost wskaźnika (niewiele osób powracających do projektu).

Badania ewaluacyjne

Działania podejmowane przez IP2 w celu zwiększenia wartości wskaźników dotyczących klientów instytucji pomocy społecznej, stanowią kontynuację wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego pt. „Ocena realizacji projektów systemowych w województwie dolnośląskim w ramach Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej i 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 -2013” (badanie zrealizowane w 2010 r.).

Jak wykazały wyniki uzyskane w ramach wskazanego wyżej badania, na sprawną realizację celów zaplanowanych dla Poddziałania 7.1.1 oraz 7.1.2, w tym podniesienie poziomu wskaźników *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji* oraz *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów* ma wpływ zwiększenie aktywności aplikacyjnej i możliwości absorpcyjnych beneficjentów w/w Poddziałania. W związku z tym IP2 co roku podejmuje działania zmierzające do zwiększenia zainteresowania realizacją projektów systemowych przez OPS-y i PCPR-y. Pod koniec 2012 roku IP2, podjęła kroki polegające na:

- wystąpieniu do wszystkich gmin (wójtów, burmistrzów, prezydentów) z informacją o możliwości aplikowania na 2013r, szczególnie uwzględniając te jednostki, które do tej pory nie uczestniczyły w realizacji projektów;
- przeprowadzeniu szkolenia informacyjno-szkoleniowego przygotowującego OPS/PCPR do aplikowania o środki na 2013 r.;
- przeprowadzeniu indywidualnych konsultacji w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie z potencjalnym beneficjentem w szczególności z tymi którzy nie aplikowali jeszcze o środki;

- przygotowaniu instruktażu wypełniania wniosku o dofinansowanie na 2013 r.

Ponadto, jedną ze zdiagnozowanych w badaniu przyczyn trudności w realizacji projektów, mających wpływ na poziom wskaźników są problemy z rekrutacją uczestników. Wynika to ze specyfiki grupy docelowej i konieczności zastosowania odpowiednio dobranych form wsparcia oraz trudności komunikacyjnych.

Wniosek z badania mówi, iż zwiększenie zainteresowania i mobilizacji do udziału w projektach przedstawiciele grup docelowych oraz zniwelowanie trudności w rekrutacji uczestników projektu przy pomocy działań informacyjno-szkoleniowych dla potencjalnych beneficjentów systemowych, mogłyby okazać się skuteczną odpowiedzią nie tylko na trudności związane z realizacją projektów, ale i na trudności w codziennej egzystencji mieszkańców regionu. Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki oraz rekomendacje z niniejszego badania, działania IP2 w 2012 roku w tym zakresie skupiały się głównie na:

- zorganizowaniu spotkania informacyjno-szkoleniowego przez IP2 dla potencjalnych beneficjentów systemowych w zakresie promowania realizacji poszczególnych instrumentów aktywnej integracji;
- rekomendowaniu wybranych projektów systemowych do dobrych praktyk.

Następnym wskaźnikiem, w przypadku którego IP2 prognozuje, iż zaplanowana wartość docelowa nie zostanie osiągnięta, jest wskaźnik **Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania**. Biorąc pod uwagę umowy podpisane w ramach konkursu nr I/7.4/A/12, realizację projektu systemowego UMWD (który zakłada osiągnięcie wskaźnika na poziomie 40 osób) oraz 2 umowy planowane do podpisania w ramach konkursu na projekty ponadnarodowe., IP2 ocenia obecnie, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 392 osób, tj. 72,46%, wobec planowanych 541 osób.

Jednym z rozwiązań rozważanych do podjęcia w celu zwiększenia realizacji przedmiotowego wskaźnika jest ogłoszenie kolejnego konkursu w ramach Działania 7.4 w 2013 roku (w przypadku wolnych środków na pozostałych Działaniach w ramach Priorytetu VII), natomiast zaplanowanym środkiem zaradczym będzie zobligowanie Beneficjentów już realizujących projekty, aby wszelkie oszczędności wygenerowane w trakcie realizacji projektu przeznaczone zostały na dodatkową rekrutację uczestników w celu zwiększenia wartości przedmiotowego wskaźnika.

Cel szczegółowy 2 Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.

4. **Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej** - wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 8.117 osób, co stanowi 358,05% poziomu wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 79,63% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków). Zauważyć można znaczący przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku na poziomie 3.769 osób. W stosunku do 2011 r. wzrost nastąpił o 4.348 osób (wzrost wskaźnika o ponad 191 punktów procentowych).
1. **Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną** - od początku realizacji Działania wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 555, co stanowi 115,15% wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 95,26% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków dla Działania). W stosunku do 2011 r. wzrost nastąpił o 241 podmiotów (wzrost wskaźnika o 22 punkty procentowe).
2. **Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie** - wskaźnik osiągnięty na poziomie zerowym (przy 42,68% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania).
3. **Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS** - od początku realizacji Działania wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 8, co stanowi 36,36% wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 42,68% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). W obecnym okresie sprawozdawczym wskaźnik został wykazany po raz pierwszy.
4. **Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w Działaniu** - osiągnięty wskaźnik od początku realizacji Działania wynosi 5.479 osób, co stanowi 57,58% poziomu wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 38,48% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). Jego realizacja nie jest zagrożona. Zauważyć można przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku

na poziomie 4.048 osób (przed urealnieniem). W stosunku do 2011 r. wzrost nastąpił o 1.431 osób (wzrost wskaźnika o blisko 16 punktów procentowych).

Nadwykonanie **wskaźników Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej oraz Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną** świadczy o dużym zainteresowaniu i potrzebach w zakresie wsparcia w obszarze ekonomii społecznej. Osiągnięte wartości są bardzo optymistyczne i wskazują na dalszą potrzebę upowszechniania idei ekonomii społecznej, potwierdzając, że instytucjonalne otoczenie jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tego sektora. W ramach Poddziałania 7.2.2 w roku 2012 podpisane zostały 4 umowy na tworzenie i funkcjonowanie Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w 4 subregionach województwa dolnośląskiego. Ponadto w ramach Poddziałania 7.2.1 zostanie łącznie podpisanych 17 umów m.in. z beneficjentami będącymi podmiotami ekonomii społecznej, którzy oferują różnorodne wsparcie w ramach realizowanych projektów, skierowane do osób fizycznych, w związku z tym szacuje się, iż wskaźnik będzie nadal sukcesywnie wzrastał.

Pomimo, iż osiągnięty poziom wartości docelowych pozostałych wskaźników nie jest zadawalający na obecnym etapie wdrażania PO KL lub jest równy zero, IP2 nie widzi zagrożenia ich realizacji.

Przy uwzględnieniu projektów już zrealizowanych oraz będących w trakcie realizacji (7.2.1 i 7.2.2) wskaźnik **Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w Działaniu** powinien zostać osiągnięty na poziomie 9.842 osób (tj. 103,43%) względem 9.516 planowanych.

Wartość docelowa wskaźnika **Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania**, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie wynosi 2. Obecna wartość nie stanowi zagrożenia dla osiągnięcia wartości docelowej wręcz przeciwnie wystąpi nadwykonanie. Wskaźnik mierzy liczbę instytucji wspierających ekonomię społeczną, które realizowały projekty w ramach Poddziałania 7.2.2 oraz funkcjonują po upływie dwóch lat od daty zakończenia realizacji projektu. W chwili obecnej 7 Beneficjentów podpisało umowy na realizację projektów. Nie została przeprowadzona jeszcze wizyta monitorująca pozwalająca na wykazanie wskaźnika. IP2 szacuje, że wykonanie wskaźnika będzie wynosiło 4.

Wskaźnik **Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS** został osiągnięty na poziomie, który w opinii IP2 nie stanowi zagrożenia dla osiągnięcia wartości docelowej. Oprócz 8 spółdzielni wykazanych już w ramach wskaźnika, w projektach przyjętych do realizacji planowane jest utworzenie minimum 18 spółdzielni (po 6 na każdy projekt). Szacuje się, iż łącznie zostanie utworzonych 26 nowych spółdzielni, co będzie stanowiło 118,18% wartości docelowej wskaźnika zaplanowanej do osiągnięcia do końca okresu programowania.

W Planie Działania na rok 2012, podobnie jak w roku 2011, została również wprowadzona konieczność monitorowania **efektu zatrudnieniowego** w ramach Działania 7.2 (Poddziałanie 7.2.1) oraz Działania 7.4, mającego przyczynić się do wzrostu poziomu zatrudnienia oraz zwiększenia efektywności realizowanych projektów. W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Działania 7.2. udział w projektach zakończyło 155 osób (liczba ta mierzona jest od 2011 roku, kiedy to w Planach działania wprowadzono kryteria dot. pomiaru efektywności zatrudnieniowej) oraz 17 osób znalazło lub kontynuuje zatrudnienie. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania wynosi 10,97%, przy założonej 20% wartości docelowej. W ocenie IP2 na obecnym etapie realizacji projektów w ramach Poddziałania 7.2.1 osiągnięcie wymagań dot. efektu zatrudnieniowego nie jest zagrożone. Niska wartość wskaźnika w bieżącym okresie sprawozdawczym wynika z faktu, że realizowane projekty są wieloletnie, a zatem szacuje się, iż założone wartości zostaną osiągnięte na zadowalającym poziomie dopiero po zakończeniu ich realizacji. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na specyfikę grupy docelowej obejmowanej wsparciem w ramach Priorytetu VII, gdzie pierwszy etap stanowi zwykle integracja społeczna, a dopiero kolejny aktywizacja zawodowa i powrót na rynek pracy. W związku z powyższym efektywność zatrudnieniowa została zaplanowana na poziomie 20%, czyli nieco niższym niż w przypadku Priorytetów VI i VIII (gdzie wynosi ona 30%).

PRIORYTET VIII

Projekty w ramach **Priorytetu VIII** przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Priorytetu:

Cel szczegółowy 1: „Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej”

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie lub niski stopień wykonania):

„Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych” - do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 5 721 przedsiębiorstw, co stanowi 55,46% stopnia realizacji wskaźnika planowanego na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym wsparciem objęto 2 368 przedsiębiorstw, co stanowi ponad 40% wszystkich przedsiębiorstw objętych wsparciem od początku programowania. W odniesieniu do roku 2011 jest to o 663 przedsiębiorstw więcej. Na tak dynamiczne tempo wzrostu wskaźnika wpłynęły celowe działania zaradcze, podjęte w 2012 r. przez IP i IP2:

- w Planie Działania na 2012 przeznaczono blisko 70 mln PLN alokacji na konkursy obejmujące wyłącznie projekty szkoleniowe i doradcze objęte pomocą publiczną. Ponadto z uwagi na kończący się okres programowania w III kwartale 2012 r. podjęto decyzję o zwiększeniu alokacji o pozostałe w Poddziałaniu 8.1.1 środki oraz oszczędności wygenerowane w ramach Poddziałania 8.1.2 i 8.1.3 w celu dofinansowania większej liczby projektów szkoleniowych i doradczych objętych pomocą publiczną. Dodatkowo w IV kwartale 2012 r. w wyniku realokacji środków z Działania 8.2 w wysokości 6 mln PLN, zabezpieczono środki na procedurę odwoławczą, w ramach której podpisano 2 umowy na kwotę ponad 2,2 mln PLN, a kolejnych 8 umów zostanie podpisanych w kolejnym okresie sprawozdawczym. Planowana do osiągnięcia liczba przedsiębiorstw, które zostaną objęte wsparciem w ramach podpisanych umów i są jeszcze planowane do podpisania w ramach rozstrzygniętych w 2012 roku konkursów w Poddziałaniu 8.1.1 wynosi ponad 6 tys., a więc razem z osiągniętą wartością wskaźnika na koniec grudnia 2012 może dać ponad 11 700 przedsiębiorstw, czyli o około 1 400 więcej niż zakładana wartość docelowa. Zakończenie realizacji ostatnich projektów planowane jest w I kwartale 2015 r.;
- w celu zachęcenia do korzystania ze wsparcia EFS nowych firm, a tym samym zwiększenia wartości docelowej wskaźnika, sformułowane zostało kryterium strategiczne premiujące projekty, w których grupę docelową stanowią wyłącznie przedsiębiorstwa, niekorzystające dotąd z pomocy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach formy wsparcia, o którą obecnie się ubiegają (w ramach konkursu I/8.1.1/A/12 prawie 1/3 dofinansowanych projektów spełniła to kryterium);
- ponadto przyśpieszono negocjacje przy podpisywaniu umów, utrzymano jak najniższą wartość jednostkową przypadającą na dane przedsiębiorstwo, również poprzez renegocjacje umów do projektów, w ramach których koszty projektu są zawyżone.

Ponadto w realizacji są jeszcze projekty z konkursów z lat 2010-2011, które również będą generowały przyrost wskaźnika. IP2 wykorzystuje również możliwość, zgodnie z interpretacją MRR z dnia 24 czerwca 2011 r. (DZF-IV-82252-347-ŁP/11) oraz zawartą w nowych *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL* i w uzasadnionych przypadkach wyraża zgodę na wykorzystanie oszczędności wynikających z zastosowania zasady konkurencyjności oraz stosowania procedur określonych w PZP z przeznaczeniem ich na dodatkowe działania w ramach projektu, które będą wiązały się ze zwiększeniem wartości wskaźników odnoszących się do celów projektu. Również wpływ na wzrost wskaźnika miało wdrożenie rekomendacji (o statusie wdrożonych w całości we wrześniu 2012 r.) z badania ewaluacyjnego pt.: *„Ocena zależności pomiędzy doborem form wsparcia a profilem uczestników, w kontekście potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy, na przykładzie projektów konkursowych realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1 i 8.1.1 PO KL na Dolnym Śląsku”*, w świetle którego należy podjąć działania zmierzające do rozpowszechnienia wiedzy na temat realizacji projektów z pomocą publiczną (badanie wykazało, że wnioskodawcy postrzegają realizację projektów z pomocą publiczną, jako trudną, a tym samym zniechęcają się do realizacji tego typu projektów, nawet gdyby mogłyby być adekwatne do potrzeb uczestników projektu i rynku pracy). IP2 prowadziła zatem działania informujące i promujące dla potencjalnych projektodawców (podczas spotkań informacyjnych).

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika (55,46%) jest niższy niż poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków (98,49%). Powyższa rozbieżność wynika z faktu, iż poziom kontraktacji odnosi się do wszystkich projektów zarówno objętych, jak i nieobjętych pomocą publiczną, a wartość ww. wskaźnika monitorowana jest tylko w tej części projektów, które są objęte pomocą publiczną.

„Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach” – do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 11 648 osób, co stanowi 81,85% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. Wpływ na szybki przyrost wskaźnika w bieżącym okresie sprawozdawczym (o 50,55 p.p.) miały niewątpliwie

projekty wyłonione do dofinansowania z konkursów z 2011 roku w Poddziałaniu 8.1.1, gdzie premiowane były m. in. projekty spełniające kryterium strategiczne, w ramach którego grupę docelową projektu stanowiła wyłącznie jedna ze wskazanych grup, w tym pracownicy przedsiębiorstw z wykształceniem co najwyżej średnim. Biorąc pod uwagę powyższe, trwające projekty oraz rozpoczęte w większości na przełomie 2012 i 2013 roku kolejne projekty wyłonione do dofinansowania w ramach Poddziałania 8.1.1 z rozstrzygniętych konkursów z 2012 r., w opinii IP2 osiągnięcie wartości docelowej ww. wskaźnika jest możliwe.

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika (81,85%) jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków wynoszący 59,03%, zatem realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

„Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na:

- pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych,

- pracowników naukowych w przedsiębiorstwach” (w okresie sprawozdawczym została przekroczona wartość docelowa podwskaźnika).

Do końca okresu sprawozdawczego wsparciem objęto 123 osoby, w tym 48 pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz 75 pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, co stanowi odpowiednio 273,33%, 218,18%, 326,09% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013.

Zgodnie z prognozą IP zawartą w sprawozdaniu rocznym za 2011 rok, dotyczącą zniwelowania nierównowagi realizacji pomiędzy podwskaźnikami oraz dzięki podjętym przez IP środkom zaradczym (m.in. poprzez wprowadzenie kryterium dostępu dotyczącego grupy docelowej w dokumentacji konkursowej: *W przypadku staży i szkoleń praktycznych grupę docelową w projekcie stanowią wyłącznie pracownicy naukowci jednostek naukowych i/lub pracownicy naukowci lub naukowo – dydaktyczni uczelni odbywający staże w przedsiębiorstwach*), w bieżącym okresie sprawozdawczym znacznie przekroczona została wartość docelowa dla drugiego podwskaźnika (wsparciem objęto dodatkowo 64 pracowników naukowych).

Do końca okresu sprawozdawczego przy rozliczeniu alokacji 2007-2013 na poziomie 44,25%, zrealizowano 273,33% w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika i w opinii IP jest to wynik bardzo satysfakcjonujący.

„Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe” – w okresie sprawozdawczym wsparciem objęto dodatkowo 156 doktorantów, tym samym (zgodnie z prognozą IP zawartą w sprawozdaniu okresowym za I półrocze 2012 r.) przekroczono założoną wartość docelową. W 2012 r. objęto wsparciem 77 doktorantów w ramach realizowanego projektu systemowego pn. *„Przedsiębiorczy doktorant - inwestycja w innowacyjny rozwój regionu”*. Od 1 lutego 2012 roku realizowany jest projekt systemowy pn. *„Grant Plus”*, w ramach którego stypendia naukowe otrzyma kolejne 240 osób - w 2012 r. stypendia wypłacono 79 doktorantom.

Osiągnięty poziom 89,70% zakontraktowanej adekwatnej części alokacji na lata 2007-2013 świadczy, iż realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

Wskaźnik rezultatu:

„Odsetek przedsiębiorstw, których pracownicy zakończyli udział w szkoleniach w ramach Priorytetu - w ogólnej liczbie aktywnych przedsiębiorstw (projekty o charakterze regionalnym)” – do końca okresu sprawozdawczego osiągnięto wartość wskaźnika na poziomie 2,98%. W 2012 r. odnotowano przyrost wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętej w 2011 roku (1,68%), zatem sukcesywnie jego wartość wzrasta. Na jego przyrost ma wpływ wartość wskaźnika produktu *Liczba przedsiębiorstw, których pracownicy zakończyli udział w szkoleniach w ramach Priorytetu*, który jest mierzony „na wyjściu” i skorelowany jest ze wskaźnikiem produktu opisanym powyżej *Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych* (mierzony „na wejściu”) i którego sukcesywny wzrost przewiduje się w kolejnych okresach sprawozdawczych. W związku z powyższym IP nie widzi zagrożenia dla osiągnięcia wartości docelowej określonej dla wskaźnika rezultatu (6%).

Cel szczegółowy 2: „Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą”

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie lub niski stopień wykonania):

„Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania” (przekroczona wartość docelowa w okresie sprawozdawczym) – do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 1 003 pracowników zagrożonych, co stanowi 150,60% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. Zgodnie z prognozą IP2 (zawartą w sprawozdaniu rocznym za rok 2011) wzrosła wartość wskaźnika w wyniku trwających projektów konkursowych oraz zakończonego projektu „szybkiego reagowania”, którego wniosek o płatność

końcową został zatwierdzony w bieżącym okresie sprawozdawczym (wskaźnik mierzony „na wyjściu”). Osiągnięty poziom 150,60% jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków (wynoszący 87,23%), co świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

„Liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania” – do końca okresu sprawozdawczego 669 osób objęto wsparciem, co stanowi 82,29% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. Wskaźnik jest mierzony w projektach typu outplacement oraz będzie monitorowany w projekcie systemowym pn. „Aktywizacja rynku pracy-wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców”, w którym (zgodnie z danymi zawartymi w aktualnym wniosku o dofinansowanie) zakłada się udział 626 uczestników projektu, z czego 306 osób zwolnionych - do 31.12.2012 r. wsparciem objęto 141 z nich. Jednocześnie IP widząc ogromne potrzeby w zakresie „zwolnień monitorowanych” w regionie oraz biorąc pod uwagę zbliżające się spowolnienie gospodarki zdecydowała (za zgodą IZ) o kontynuacji wsparcia (od lipca 2013 roku) poprzez realizację kolejnego projektu systemowego pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”. W związku z powyższym wskaźnik ten może wzrosnąć o kolejne 485 osób (wówczas wykonanie wskaźnika znacznie przekroczyłoby założoną wartość docelową). Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest niewiele niższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków (87,23%). Realizacja wskaźnika jest ściśle powiązana z sytuacją społeczno-gospodarczą w regionie i uzależniona od potrzeb zgłaszanych w projekcie „szybkiego reagowania”.

Wskaźnik rezultatu:

„Relacja liczby pracowników zagrożonych utratą pracy i osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi objętych działaniami szybkiego reagowania w stosunku do liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi, zgłaszanymi do urzędów pracy”- do końca okresu sprawozdawczego osiągnięto wartość wskaźnika na poziomie 63,87% (wartość docelowa określona dla województwa dolnośląskiego to 10%).

Ponadto należy podkreślić, iż w bieżącym okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost poziomu poniższych wskaźników produktu: **„Liczba osób, które otrzymały: c) środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej”** oraz **„Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej”** (przekroczono wartości określone w Planie działania na 2012 rok (264) oraz zbliżono się do wartości założonej w Planie działania na 2013 r.). Powyższe wskaźniki są monitorowane w projektach outplacementowych.

Efektywność zatrudnieniowa:

Zgodnie z Planami działań z lat 2008-2010 dla Priorytetu VIII efektywność zatrudnieniowa nie była mierzona w projektach z Działania 8.1, a jej monitorowanie nastąpiło dopiero w projekcie systemowym szybkiego reagowania pn. „Aktywizacja rynku pracy - wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców” w ramach Poddziałania 8.1.2, którego realizacja rozpoczęła się 1 października 2011 r. W projekcie zakłada się, że wskaźnik efektywności zatrudnieniowej uczestników projektu (mierzony na zakończenie jego realizacji) wynosić będzie, co najmniej 55% (uczestnicy, którzy podejmą pracę lub rozpoczną prowadzenie działalności gospodarczej). Zgodnie ze zmienionym wnioskiem o dofinansowanie Beneficjent określił, że 344 osoby znajdą alternatywne zatrudnienie. Na koniec okresu sprawozdawczego na 119 osób, które zakończyły udział w projekcie 47 osób znalazło lub kontynuuje zatrudnienie, zatem wykonanie wskaźnika wyniosło ponad 39%. Jednocześnie warto wskazać, iż w zrealizowanym już projekcie szybkiego reagowania pn. „Wsparcie pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i ich pracowników szansą stabilizacji regionalnego rynku pracy”, który nie jest objęty kryterium efektywności zatrudnieniowej, w dniu 23.05.2012 r., Beneficjent dostarczył raport ewaluacyjny, w którym przedstawił dane dotyczące pomiaru efektu zatrudnieniowego w projekcie. Na podstawie analizy dokumentów potwierdzających podjęcie pracy przez uczestników projektu oraz wywiadów telefonicznych na zakończenie okresu realizacji projektu (październik 2011 r.) wynika, iż 259 osób znalazło alternatywne miejsce zatrudnienia, zatem efektywność zatrudnieniowa wyniosła ponad 53%.

Utrzymanie tempa rozliczania środków w Priorytecie VIII przekłada się na rosnące poziomy osiągniętych wskaźników. Po przeanalizowaniu stopnia realizacji wskaźników w Priorytecie VIII, IP stwierdza, iż w większości z nich występuje nadwykonanie wartości docelowej. Ponadto satysfakcjonującym dla IP i IP2 jest **przekroczenie wartości docelowych w bieżącym okresie sprawozdawczym dla kolejnych wskaźników produktu: Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali**

objęci działaniami szybkiego reagowania (wprowadzony w ramach przeglądu śródkresowego w 2011 r.), Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na: - pracowników naukowych w przedsiębiorstwach i Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe.

W 2012 r., na zlecenie (IP2), zrealizowane zostały dwa **badania ewaluacyjne** dotyczące Priorytetu VIII:

1) „Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy”. Celem badania było zbadanie i ocena wpływu zastosowanych w projektach konkursowych i systemowych Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 form wsparcia na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, a także zbadanie adekwatności, użyteczności i efektywności projektów, ze szczególnym wyodrębnieniem projektów outplacementowych. Badanie trwało w okresie od 26.04.2012 r. do 16.08.2012 r. i zakończyło się zebraniem danych, wyników, podsumowaniem wniosków i sformułowaniem rekomendacji w postaci raportu końcowego. W świetle przyjętych rekomendacji postawiono następujące cele: wypracowanie w bieżącym okresie programowania koncepcji wsparcia na okres po 2013 r., dopasowanego do potrzeb pracodawców (badanie wykazało, że projekty nie odpowiadały w pełni na oczekiwania pracodawców, wymagania dotyczące specyficznych umiejętności zawodowych były zaspokajane tylko w odniesieniu do części zawodów, w szczególności niewystarczające było wsparcie dla przemysłu i budownictwa); upowszechnienie, poprzez działania informacyjno – promocyjne, wśród mieszkańców i przedsiębiorców Dolnego Śląska wiedzy na temat korzyści płynących z kształcenia ustawicznego i inwestowania w pracowników przedsiębiorstw, kształtowanie pozytywnego wizerunku Unii Europejskiej i promocja PO KL na Dolnym Śląsku (w wyniku badania stwierdzono, że zainteresowanie grup docelowych udziałem w szkoleniach dofinansowanych z EFS zmniejsza się, co wynika z wyczerpywania się potencjalnych grup docelowych - przy ogólnie niewielkiej skłonności społeczeństwa do kształcenia ustawicznego, a także z mniejszościowych, ale występujących u uczestników, krytycznych opinii o jakości wsparcia); upowszechnienie dobrych praktyk w zakresie przygotowania i realizacji projektów, w ramach działań informacyjno – promocyjnych; wypracowanie rozwiązań podwyższających skuteczność projektów outplacementowych, w szczególności efektywności zatrudnieniowej (badanie wykazało, że u uczestników projektów outplacementowych rzadko kiedy występowały korzystne efekty – zdobycie nowych kwalifikacji oraz zatrudnienie dzięki udziałowi w projekcie).

2) „Ocena trwałości wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą w ramach Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 PO KL”. Celem badania była analiza i ocena trwałości rezultatów wsparcia udzielonego uczestnikom projektów konkursowych Działania 6.2 i Poddziałania 8.1.2 oraz projektu systemowego pt.: „Wsparcie pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i ich pracowników szansą stabilizacji regionalnego rynku pracy” zrealizowanego w ramach Poddziałania 8.1.2, na rozwój przedsiębiorczości. Badanie trwało w okresie od 08.08.2012 r. do 28.11.2012 r. i zakończyło się zebraniem danych, wyników, podsumowaniem wniosków i sformułowaniem rekomendacji w postaci raportu końcowego. W wyniku badania zdiagnozowano stosunkowo wysoką przeżywalność przedsiębiorstw, które funkcjonują w branżach strategicznych/perspektywicznych (działalność gospodarcza pozostała oraz informatyka) dla Dolnego Śląska. Najwyższym wskaźnikiem przeżycia (84%) cechują się firmy, powstałe w wyniku wsparcia w ramach projektów konkursowych z Poddziałania 8.1.2. W przypadku firm utworzonych w ramach projektu systemowego z Poddziałania 8.1.2 przeżywalność przedsiębiorstw wyniosła 72%. Głównym powodem zaprzestania działalności gospodarczej były problemy finansowe – i to raczej te związane z brakiem środków na regulowanie zobowiązań (57,1% w przypadku uczestników projektów konkursowych) niż z brakiem płynności. W odniesieniu do projektu systemowego głównymi przyczynami zaprzestania prowadzenia działalności były zbyt wysokie koszty produkcji/świadczenia usług oraz zbyt duża konkurencja ze strony innych firm. Może być to wynik niezbyt rzetelnej oceny planowanego przedsięwzięcia oraz nietrafnych założeń przewidywanego biznesu. Również stosunkowo duży odsetek osób (ponad 1/3) zdecydował się zaprzestać prowadzenia firmy ze względu na znalezienie innego źródła utrzymania. W związku z tym, sformułowana została rekomendacja (o statusie do wdrożenia w całości) polegająca na podjęciu przez IP2 działań promujących wybór przez uczestników projektów przedsięwzięć do dofinansowania, które wpisują się w branże strategiczne/perspektywiczne dla regionu. Wspieranie powstawania przedsięwzięć zakładanych w tych branżach, znacząco wpłynie na trwałość oferowanego wsparcia. Działania te będą miały charakter informacyjno-promocyjny, np. w postaci prezentacji dobrych praktyk lub w formie przekazów informacyjnych na ten temat.

W okresie sprawozdawczym, we wrześniu 2012 r., przeprowadzony został okresowy przegląd rekomendacji, w tym wynikających z dwóch badań zrealizowanych w 2011 r. dotyczących form wsparcia w ramach Priorytetu VIII: „Ocena szkoleń realizowanych w województwie dolnośląskim w ramach projektów dla Poddziałania 6.1.1, 7.2.1,

8.1.1, 8.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w kontekście wpływu na sytuację zawodową ich uczestników” oraz „Ocena zależności pomiędzy doborem form wsparcia a profilem uczestników, w kontekście potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy, na przykładzie projektów konkursowych realizowanych w ramach Poddziałań 6.1.1 i 8.1.1 PO KL, na Dolnym Śląsku”. Były to pierwsze przeglądy z wdrażania rekomendacji płynących z przeprowadzonych ewaluacji.

Pierwsze badanie wykazało niską skuteczność i efektywność projektów realizowanych w ramach Poddziałań 8.1.2 skierowanych do osób odchodzących z rolnictwa. Proponowanym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie w Planie działania na 2013 rok kryterium dostępu – wymogu osiągnięcia przez projektodawców na zakończenie projektu realizowanego w ramach Poddziałań 8.1.2 wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na poziomie minimum 50%. Na podstawie zebranych opinii zaprezentowanych przez adresatów, tj. IP i IP2, podjęto decyzję o nie zmienianiu statusu rekomendacji, gdyż na tym etapie nie było pewności, czy podjęcie wskazanych działań będzie możliwe do zrealizowania w obecnym okresie programowania. Nie wyklucza się również sytuacji odrzucenia rekomendacji – przy okazji kolejnego przeglądu, przewidzianego w II połowie 2013 r., jeśli wdrożenie rekomendacji nie będzie możliwe. W ramach wdrożonych już rekomendacji osiągnięto cele: IP2 podjęła działania informacyjne, efektem których było podniesienie świadomości projektodawców o znaczeniu i korzyściach dla uczestników projektów, płynących z nawiązywania współpracy projektodawców z pracodawcami; wykorzystanie przez projektodawców potencjalnych źródeł danych, niezbędnych do przeprowadzenia diagnozy potrzeb potencjalnych uczestników projektów oraz stopnia ich zainteresowania udziałem w projekcie w kontekście sytuacji i perspektyw wykorzystania na regionalnym rynku pracy. Ponadto podtrzymanie efektu trwałości wsparcia udzielonego uczestnikom projektów zorientowanych na przygotowanie kadr do obsługi turnieju Euro w 2012 r., było możliwe dzięki działaniom promocyjnym w projekcie realizowanym przez Wydział Promocji UMWD w ramach Działania 6.5 RPO WD pn. „Kampania promująca Dolny Śląsk w latach 2010-2012”. Dla drugiego z badań efekt wdrożonych rekomendacji w zakresie Poddziałań 8.1.1 przekłada się na rozpowszechnienie wśród projektodawców wiedzy na temat realizacji projektów z pomocą publiczną oraz skuteczniejszą realizację projektów (dzięki weryfikacji, podczas kontroli przeprowadzanej przez IP2 u beneficjenta, rzetelności egzaminów wewnętrznych dla uczestników na zakończenie projektu).

W okresie sprawozdawczym zostały przyjęte wyniki oraz sposób wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego zrealizowanego na zlecenie IP pn. „Badanie jakości i wpływu projektów w Działaniu 8.2 PO KL na upowszechnienie transferu wiedzy pomiędzy sferą nauki i gospodarki w województwie dolnośląskim”. Wypracowane zostały rekomendacje, które przyczynią się do zwiększenia efektów przepływu wiedzy i informacji pomiędzy tymi dwoma sektorami. Raport końcowy został opublikowany w kwietniu 2012 r., natomiast Plan działania na rok 2012 został zaakceptowany przez IZ w grudniu 2011 r. - w związku z powyższym nie było możliwości ujęcia rekomendacji zawartych w przedmiotowym raporcie w zaplanowanych i ogłoszonych w 2012 r. konkursach. Niemniej jednak w ramach Działania 8.2 wdrożono w całości dwie spośród zalecanych rekomendacji: zadbanie o systematyczny i bezpośredni kontakt z beneficjentem, natomiast podczas opracowywania założeń na kolejny okres programowania IP przeanalizuje możliwość realizacji najbardziej efektywnych form wsparcia w sposób stały, w dłuższych czasowo projektach.

PRIORYTET IX

Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi:

Wskaźniki produktu:

Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu: na koniec okresu sprawozdawczego odnotowano wykonanie wskaźnika na poziomie 188 ośrodków wychowania przedszkolnego, co stanowi 64,83% wartości docelowej. W bieżącym okresie sprawozdawczym odnotowano przyrost omawianego wskaźnika o 23 nowe podmioty. Stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 70,07%, natomiast poziom rozliczenia zakontraktowanych środków na poziomie 71,60%. Przedstawione informacje wskazują na proporcjonalne wykonanie wskaźnika w stosunku do stopnia wykorzystania alokacji, niemniej jednak zauważalny jest spadek dynamiki przyrostu omawianego wskaźnika, w porównaniu do lat poprzednich. Przedstawiona sytuacja jest przede wszystkim skutkiem wprowadzonych w SzOP zmian: obowiązku wnoszenia wkładów własnych przez beneficjentów oraz ograniczeniem możliwości składania aplikacji tylko przez projektodawców z 30% gmin z terenu województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Nie bez znaczenia jest również potraktowanie obszarów gmin miejsko-wiejskich łącznie przy określaniu stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej (pomimo możliwości wydzielenia tych danych w podziale na obszary miejskie i wiejskie z BDL GUS)- przez co w niektórych

gminach miejsko-wiejskich, gdzie stopień upowszechniania edukacji przedszkolnej w części wiejskiej tej gminy wyniósł 0%, a niemożliwe było skierowanie wsparcia na rzecz tych obszarów.

Ponadto, w raporcie z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim” jako przyczynę spadku dynamiki przyrostu wskaźnika wskazano także brak możliwości zapewnienia trwałości projektu, co przekładało się na rezygnację z jego realizacji. Ze względu na niezakończoną do 31.12.2012 r. procedurę oceny złożonych wniosków o dofinansowanie nie jest możliwe wskazanie dokładnej liczby ośrodków wychowania przedszkolnego, które zostaną wsparte w ramach nowoprzyjętych do realizacji projektów. W efekcie przeprowadzenia wstępnej analizy złożonych w konkursie projektów IP widzi możliwość dokonania zmiany w Planie Działania na 2013 r. w zakresie wprowadzenia konkursów na upowszechnianie edukacji przedszkolnej na Dolnym Śląsku, ze względu na niewykorzystanie dostępnej w ramach Poddziałania 9.1.1 alokacji. IP przewiduje, że wprowadzenie takiego rozwiązania umożliwi osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika. Jednakże biorąc pod uwagę przebieg ostatniego konkursu IP wyraża obawy, że bez odpowiednich zmian w SzOP osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika może być niemożliwe (będzie to jednak wiązało również z niewykorzystaniem całości środków).

Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu: na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego 160 osób zakończyło udział w projektach dotyczących kształcenia ustawicznego w ramach Priorytetu IX a stopień realizacji wskaźnika wynosi zaledwie 1,56% wartości zaplanowanej w okresie programowania 2007-2013. Spadek stopnia realizacji wskaźnika w porównaniu z poprzednim rokiem, związany jest ze zmianą metodologii jego wyliczenia.

Aby osiągnąć jak najwyższy jego stopień realizacji, w 2012 r. zostały przeprowadzone 2 konkursy w ramach Działania 9.6. Pierwszy z nich dotyczył form szkolnych, drugi natomiast szkoleń i kursów. Ponadto IP2 przeprowadziła 2 spotkania informacyjne dla potencjalnych beneficjentów w celu zminimalizowania występowania błędów podczas wypełniania wniosków oraz lepszego zrozumienia tematyki kształcenia ustawicznego. Oba konkursy cieszyły się sporym zainteresowaniem wśród projektodawców, niemniej jednak biorąc pod uwagę stan zaawansowania wdrażania Programu, wartość docelowa jest w opinii IP możliwa do osiągnięcia tylko w przypadku przeznaczenia części oszczędności Priorytetu IX na Działanie 9.6, pod warunkiem przestrzegania efektywności kosztowej wsparcia i możliwości tylko jednorazowego skorzystania osób ze wsparcia Działania 9.6.

IP2, która wdraża Działanie 9.6 na Dolnym Śląsku szacuje, że liczba osób, które zakończą udział w projektach na podstawie podpisanych do końca 2012 r. umów oraz w opraciu o projekty w trakcie negocjacji może wynieść ok. 4 600 osób. Oznacza to, że do osiągnięcia wartości docelowej będzie brakowało ok. 5,6 tys. osób. IP w 2012 r. dokonała realokacji niewykorzystanych środków w Priorytecie IX i zaplanowała ogłoszenie konkursu z alokacją 16,5 mln PLN w ramach Poddziałania 9.6.2 na szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych w obszarach ICT oraz języków obcych, w ramach którego min. 4 125 osób (a prawdopodobnie więcej) będzie uczestniczyło w oferowanym wsparciu. Biorąc pod uwagę wartość dotychczas osiągniętą w projektach zrealizowanych w Działaniu 9.3, oraz zakładając 100% wykonanie planowanych wskaźników w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach naborów przeprowadzonych w 2012 r. i przewidywane wartości wskaźników z PD na rok 2013, a ponadto przewidywane do osiągnięcia wartości wskaźnika w ramach niezakończonych do końca 2012 r. projektach wyłonionych w konkursach Działania 9.3 (ok. 700 osób), szacuje się, że wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie ok. 90%. Niestety na obecnym etapie, gdy nie zakończyła się procedura podpisywania umów z projektodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania nie można dokonać bardziej szczegółowej analizy.

Należy jednak pozytywnie ocenić wprowadzenie formy wsparcia dotyczącej możliwości realizacji kursów i szkoleń z zakresu ICT i języków obcych. Cieszą się one dużo większym zainteresowaniem niż formy szkolne.

Liczba osób dorosłych, które skorzystały z usług doradztwa edukacyjno-szkoleniowego: zerowy stopień jego wykonania związany jest z tym, że w bieżącym okresie sprawozdawczym nie został zatwierdzony żaden wniosek o płatność w ramach projektów przyjętych do realizacji w 2012 r. Do końca okresu sprawozdawczego nie zakończył się w pełni proces podpisywania umów z projektodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania. Do końca roku podpisano tylko 1 umowę w ramach Poddziałania 9.6.3.

Wskaźnik rezultatu:

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie: w obecnym okresie sprawozdawczym wskaźnik osiągnął poziom 16,35%. Poziom wykorzystania alokacji wskazuje na proporcjonalną realizację wskaźnika, jednakże ze względu na niezakończenie procedury oceny wniosków, nie jest możliwe

dokonanie dokładnej analizy. Szczegółowa analiza zostanie przedstawiona w kolejnym sprawozdaniu z realizacji Priorytetu IX.

Odsetek osób w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w stosunku do całkowitej liczby osób w tej grupie wiekowej: w bieżącym okresie sprawozdawczym wskaźnik ukształtował się na poziomie 0,01% wartości docelowej. Przyczyny oraz środki zaradcze zostały przedstawione podczas opisywania wskaźnika produktu. Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej informacje należy ocenić, że osiągnięcie wartości docelowej wyznaczonej na poziomie 1% ludności w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w stosunku do całkowitej liczby osób w tej grupie wiekowej jest zagrożone. Ponadto, pełne osiągnięcie wskaźnika produktu nie gwarantuje uzyskania spodziewanego wskaźnika rezultatu w tym obszarze. 100% wykonanie wskaźnika produktu przełoży się jedynie na osiągnięcie ok. 60% oczekiwanego rezultatu.

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego):

Wskaźniki produktu:

Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na obszary miejskie i wiejskie: do końca okresu sprawozdawczego 632 szkoły wzięły udział w projektach, co stanowi 72,15% wartości docelowej określonej w SzOP dla województwa dolnośląskiego. Na wynik ten wpływa zarówno realizacja projektów wyłonionych w trybie konkursowym, jak i uczestnictwo szkół w ramach projektu systemowego „Dolnośląska szkoła liderem projakościowych zmian w polskim systemie edukacji”. W bieżącym okresie sprawozdawczym IP odnotowała przyrost wskaźnika o 52 placówki, jednak tylko 11 stanowiły szkoły położone na obszarach wiejskich. Do końca okresu objętego sprawozdaniem wsparciem objęto 386 szkół z obszarów miejskich, co przekłada się na realizację wartości docelowej w 97,72% oraz 246 szkół z obszarów wiejskich (51,14% wartości określonej w SzOP). Nadal więc wyraźna jest dysproporcja we wdrażaniu programów rozwojowych w placówkach położonych na obszarach miejskich i wiejskich, jednak w porównaniu do końca 2011 r. IP odnotowała jej zmniejszenie. Jest to efekt podejmowanych przez IP w ostatnich latach intensywnych działań informacyjno-promocyjnych oraz premiujących projekty obejmujące wsparciem szkoły z obszarów wiejskich. Niestety w dalszym ciągu zagrożone jest objęcie wsparciem 481 szkół z terenów wiejskich.

Kontynuując działania skierowane na osiągnięcie jak najwyższego efektu, zwłaszcza w przypadku placówek z terenów wiejskich, IP w 2012 ogłosiła aż 3 konkursy: jeden otwarty z alokacją 22 mln skierowany tylko do szkół z terenów wiejskich, oraz 2 konkursy zamknięte z łączną alokacją 5,6 mln PLN dedykowane wszystkim szkołom kształcenia ogólnego, ale premiujące projekty, w ramach których jest przewidziane wsparcie dla szkół ulokowanych na obszarach wiejskich. Podobnie, jak w przypadku wskaźnika dot. liczby ośrodków wychowania przedszkolnego, nie jest obecnie możliwa dokładna analiza i ocena, ze względu na niezakończoną do końca 2012 r. procedurę oceny złożonych wniosków. W trakcie 2012 r. IP prowadziła intensywne działania informacyjno – promocyjne w celu zachęcenia jak największej liczby organów prowadzących szkoły do złożenia wniosków o dofinansowanie. Jednak na niższe niż oczekiwano efekty w konkursie, wpływ mają następujące czynniki: brak osób posiadających odpowiednią wiedzę do przygotowania wniosku o dofinansowanie w gminach wiejskich (co ograniczyło liczbę wpływających wniosków), niedostosowanie zapisów we wniosku do wymogów dokumentacji konkursowej (skutkowało to negatywną oceną formalną lub merytoryczną), oraz ograniczenie kwoty przeznaczonej na jedną szkołę do 90 000 PLN (co powodowało trudności z zapewnieniem kompleksowego wsparcia szkół).

Niemniej jednak w przypadku niewykorzystania całości alokacji przeznaczonej na konkurs, IP widzi możliwość podwyższenia wartości wskaźnika po dokonaniu zmian w PD na rok 2013 polegających na ogłoszeniu kolejnych naborów w ramach Poddziałania 9.1.2.

Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania: na koniec 2012 r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 12,74%, co oznacza, że w bieżącym okresie sprawozdawczym 79 nowych placówek zrealizowało wszystkie przewidziane w projekcie zadania. Można zaobserwować wzrastającą dynamikę przyrostu wskaźnika, co wiążąc należy z metodologią jego wyliczania (wskaźnik jest wykazywany po zakończeniu udziału szkoły w projekcie). W ramach 185 podpisanych umów IP przewiduje, że ok. 604 szkoły zrealizują zaplanowane w projektach działania indywidualizacji nauczania. Oznacza to, że wskaźnik zostanie zrealizowany w ok. 96%. Niemniej jednak, należy zaznaczyć, co potwierdza również badanie ewaluacyjne pn. „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”, że ostateczna wartość wskaźnika może ulec zmianie ze względu na zmiany organizacyjne zachodzące w systemie oświaty – łączenie oraz likwidacje placówek – które w głównej mierze dotyczą szkół podstawowych. Zgodnie z zaleceniami zawartymi w raporcie

końcowym z ww. badania, IP stara się na bieżąco weryfikować sytuację poszczególnych Beneficjentów i ich projektów, aby w razie ryzyka obniżenia wartości wskaźnika podjąć odpowiednie środki zaradcze.

Wskaźniki rezultatu:

Odsetek szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych, prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na obszary miejskie i wiejskie: na koniec 2012 r. IP odnotowała wzrost poszczególnych wartości w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Zastosowane przez IP działania przyniosły efekt w postaci osiągnięcia 43,02% wspartych szkół, co biorąc pod uwagę obecny stan zaawansowania Programu, jest wartością zadowalającą. Po raz pierwszy odnotowano pełne wykonanie podwskaźnika dot. szkół miejskich. Niestety nadal zagrożone jest zrealizowanie programów rozwojowych przez 80% szkół kształcenia ogólnego z obszarów wiejskich. Przyczyny i środki zaradcze zostały opisane podczas opisywania wskaźnika produktu.

Odsetek szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania: w bieżącym okresie sprawozdawczym wskaźnik ukształtował się na poziomie 9,91%. Powody niskiego wykonania wskaźnika zostały wskazane powyżej, podczas opisywania wskaźnika produktu. Niemniej jednak IP pragnie zaznaczyć, że w przypadku zrealizowania przez zakładaną powyżej liczbę szkół działań dotyczących indywidualizacji nauczania wskaźnik rezultatu określony na poziomie 70% wszystkich szkół podstawowych na Dolnym Śląsku jest realny do osiągnięcia.

Cel szczegółowy 3: Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego.

Wskaźniki produktu:

Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe oraz Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych: w bieżącym okresie sprawozdawczym kolejne 4 placówki kształcenia zawodowego rozpoczęły realizację programów rozwojowych, a wartość wskaźników na koniec 2012 r. ukształtowała się odpowiednio na poziomie 274 i 270 placówek, co podobnie jak rok wcześniej oznacza, że IP odnotowała nadwykonanie tych wskaźników, które osiągnęły poziom odpowiednio 122,87 % oraz 161,68%. Osiągnięcie tak wysokich efektów jest w głównej mierze skutkiem realizowania w ramach Działania 9.2 aż 2 projektów systemowych (*Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku I i II*).

Wskaźniki rezultatu:

Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe w relacji do wszystkich szkół tego typu i Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych, w relacji do wszystkich szkół tego typu: osiągnięta wartość wskaźników ukształtowała się odpowiednio na poziomie 96,48% oraz 95,07% - co oznacza, że IP odnotowała nadwykonanie tych wskaźników.

Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach Priorytetu: w przeciwieństwie do dwóch wskaźników przedstawionych wyżej, w tym przypadku sytuacja nie kształtuje się korzystnie. Na koniec 2012 r. odnotowano niski stopień realizacji – 5 467 osób, jednak na skutek realizacji projektu systemowego *Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II*, po raz pierwszy od momentu wdrażania tego Działania w woj. dolnośląskim odnotowano znaczny wzrost jego wartości. IP szacuje, że w momencie zrealizowania założeń projektu systemowego (w ramach którego przewiduje zrealizowanie przez 29 305 uczniów staży/praktyk zawodowych), wartość docelowa określona w SzOP powinna zostać osiągnięta.

Cel szczegółowy 4: wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich.

Wskaźnik produktu:

Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, z podziałem na nauczycieli na obszarach wiejskich i nauczycieli kształcenia zawodowego: od początku realizacji Działania 9.4 w woj. dolnośląskim 4 593 nauczycieli uczestniczyło w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach. Stopień realizacji wskaźnika ukształtował się na poziomie 82,88% co potwierdza sukcesywną tendencję wzrostową wskaźnika. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym zwiększył się poziom nadwykonania podwskaźnika dot. nauczycieli kształcenia zawodowego (126,23%), natomiast nadal za zagrożony należy uznać wskaźnik dot. nauczycieli z obszarów wiejskich.

W bieżącym okresie sprawozdawczym IP kontynuowała działania w celu podniesienia wykonania wskaźnika. W 2012 r. rozpoczęła się realizacja projektu systemowego, który zakłada objęcie wsparciem 1012 nauczycieli zatrudnionych w placówkach na obszarach wiejskich. Ponadto w 2012 r. został ogłoszony konkurs skierowany tylko do nauczycieli z obszarów wiejskich. W ramach rekomendowanych do dofinansowania wniosków z ostatnio ogłoszonego konkursu IP szacuje, że wsparciem może zostać objętych ok. 1000 osób (jednakże wartość ta może ulec zmianie ze względu na nie zakończoną do 31.12.2012 r. procedurę podpisywania umów). Ponadto na podstawie niezakończonych do końca okresu sprawozdawczego projektów wyłonionych w konkursach ogłoszonych przez 2012 r. IP szacuje, że ok. 920 nauczycieli (w tym ok. 140 z terenów wiejskich) może uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach. Przy założeniu, że przedstawione wyżej prognozy zostaną zrealizowane w 100%, osiągnięcie wskaźnika głównego wydaje się być realne. Natomiast w dalszym ciągu za zagrożone należy uznać osiągnięcie wartości docelowej podwskaźnika dot. nauczycieli z obszarów wiejskich, pomimo działań podejmowanych przez IP w latach ubiegłych oraz w bieżącym okresie sprawozdawczym. Duży wpływ na obecny poziom wykonania tego podwskaźnika ma fakt, że ośrodki kształcenia zlokalizowane są w miastach i konieczność dojazdów zniechęca potencjalnych odbiorców projektów do wzięcia udziału w tej formie wsparcia, co potwierdza przeprowadzone w II poł. 2012 r. badanie ewaluacyjne pn. „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. W przypadku nieosiągnięcia wartości docelowej wskaźnika oraz niezakontrowania całości przewidzianych w konkursie środków, IP widzi możliwość podniesienia jego wartości poprzez wprowadzenie zmiany w PD na rok 2013 dotyczącej ogłoszenia w 2013 r. kolejnego naboru w ramach Działania 9.4.

Wskaźnik rezultatu:

Odsetek nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje w wyniku doskonalenia zawodowego w krótkich formach w relacji do ogólnej liczby nauczycieli, z podziałem na nauczycieli na obszarach wiejskich i nauczycieli kształcenia zawodowego: osiągnięte na koniec roku 2012 wartości kształtują się odpowiednio na poziomie 10,12% (ogółem), 13,78% (obszary wiejskie), 20,33% (kształcenie zawodowe). W odniesieniu do wartości docelowych określonych w dokumencie Program Operacyjny Kapitał Ludzki osiągnięte wartości w przypadku wskaźnika głównego należy uznać za zadowalające i w opinii IP nie istnieje zagrożenie osiągnięcia wartości docelowej. W stosunku do podwskaźnika dot. kształcenia zawodowego w bieżącym okresie sprawozdawczym odnotowano bardzo duży wzrost, co przełożyło się na znaczne przekroczenie docelowej wartości wskaźnika określonej w dokumencie Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Natomiast nadal zagrożone jest objęcie wsparciem 33% nauczycieli na obszarach wiejskich. Przyczyny oraz środki zaradcze zostały opisane w części dot. wskaźnika produktu.

Badania ewaluacyjne:

W okresie objętym sprawozdaniem zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne pn. „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. W ramach badania poddano analizie wpływ PO KL na rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół/placówek oświatowych, w tym programów rozwojowych szkół na rozwój kompetencji kluczowych uczniów oraz efektywność pracy placówki oświatowej. Oceniono wpływ działań podejmowanych w ramach EFS na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci na obszarach wiejskich i miejskich. Poddano ocenie oferty edukacyjne szkół i placówek kształcenia zawodowego, w kontekście wzmocnienia zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia oraz przeanalizowano osiągnięte wartości wskaźników określonych w ramach PO KL dla Priorytetu IX.

W obszarze edukacji przedszkolnej badanie pokazało, że powiatom borykającym się z niewystarczającą liczbą miejsc w placówkach udało się zaspokoić część potrzeb w tym zakresie, niestety nadal istnieją powiaty, gdzie potrzeby w zakresie placówek przedszkolnych pozostają niezaspokojone. Warto zaznaczyć, że w efekcie prowadzonych w ramach Poddziałania 9.1.1 przedsięwzięć rodzice przedszkolaków dostrzegali korzyści płynące z posyłania dzieci do przedszkoli i z zajęć finansowanych z EFS.

W przypadku programów rozwojowych analiza wyników badania wskazuje, że poszerzanie oferty edukacyjnej szkół najczęściej przybiera formę: realizacji działań, które do tej pory nie odbywały się w danej placówce, zwiększenia liczby godzin realizowanych w placówce zajęć lub poszerzenia wachlarza oferowanych form wsparcia w ramach poszczególnych obszarów. Badanie pokazało, że większość objętych pomocą EFS placówek deklaruje kontynuację rozpoczętych w ramach projektów działań, gdyż odpowiadają one na większość zdiagnozowanych u uczestników potrzeb i są dostosowywane do potrzeb i umiejętności odbiorców. Najbardziej efektywnymi formami wsparcia okazały się zajęcia dodatkowe, zwłaszcza zajęcia wyrównawcze, co przekłada się na osiągnięcie lepszych wyników w nauce u dzieci korzystających ze wsparcia.

Wsparcie dla nauczycieli w głównej mierze było realizowane poprzez organizowanie kursów kwalifikacyjnych i doszkalających obejmujących tematykę związaną z nowoczesnymi metodami nauczania, indywidualizacją pracy z uczniem oraz doskonaleniem kompetencji kluczowych.

W kontekście dostosowania oferty szkół kształcących zawodowo do potrzeb rynku pracy za najpopularniejszą oraz najistotniejszą formę wsparcia zostały uznane staże i praktyki zawodowe. Badanie potwierdziło, że ta forma wsparcia dla uczniów mocno wpływa na zainteresowanie młodzieży kształceniem zawodowym oraz na intensyfikację praktycznej nauki zawodu: 81% respondentów dzięki uczestnictwu w praktyce/stażu poznało jak wygląda praca w wyuczonym zawodzie; 83% - podczas praktyki/stażu wykonywało często praktyczne zadania związane z wyuczonym zawodem, a 80% - umiejętności nabyte w szkole wykorzystywało podczas praktyki/stażu. Ponadto, zdaniem 71% absolwentów uczestniczących w praktykach i stażach dzięki tej formie wsparcia zwiększyła się ich szansa na zatrudnienie. Oprócz tego, ankietowani wskazywali, że kontakt z pracodawcą podczas staży/praktyk wpływa na przygotowanie do przyszłych rozmów rekrutacyjnych podczas poszukiwania pracy.

W odpowiedzi na postawione w raporcie wnioski, zostały zaproponowane 4 rekomendacje (do końca 2012 r. nie zostały one jeszcze przyjęte do wdrażania). Badanie przedstawiło, że najrzadziej realizowanymi w ramach programów rozwojowych placówek prowadzących kształcenie ogólne działaniami są innowacyjne formy nauczania oraz zarządzania placówką. Proponowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie dodatkowych punktów strategicznych podczas oceny merytorycznej oraz promowanie tych form w trakcie spotkań informacyjnych. IP uznaje tę rekomendację za częściowo wdrożoną, a w przypadku ogłoszenia kolejnego naboru projektów w 2013 r. będą promowane innowacyjne formy nauczania. Ponadto w raporcie końcowym wskazano, że projekty w niewystarczającym stopniu uwzględniają specyficzne potrzeby uczniów z obszarów wiejskich. W celu rozwiązania problemu sugerowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie dodatkowych kryteriów strategicznych które uwzględniałyby kompleksowość wsparcia poparta pełną i wszechstronną diagnozą potrzeb uczniów. Rekomendacja jest wdrożona w części, lecz IP nie przewiduje dalszego jej wdrażania. Obecnie funkcjonujące rozwiązanie jest wystarczające i kompleksowo odpowiada na zdiagnozowane potrzeby placówki oraz uczniów. Natomiast pozostałe 2 rekomendacje należy uznać za całkowicie wdrożone. Realizowane na Dolnym Śląsku programy rozwojowe kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby uczniów, w tym także w zakresie zajęć fizycznych, o ile taka potrzeba została przez Beneficjenta określona we wniosku o dofinansowanie. Satisfakcjonująca jest również współpraca IP oraz RO EFS w zakresie promocji oraz pomocy Beneficjentom przy tworzeniu i realizacji projektów.

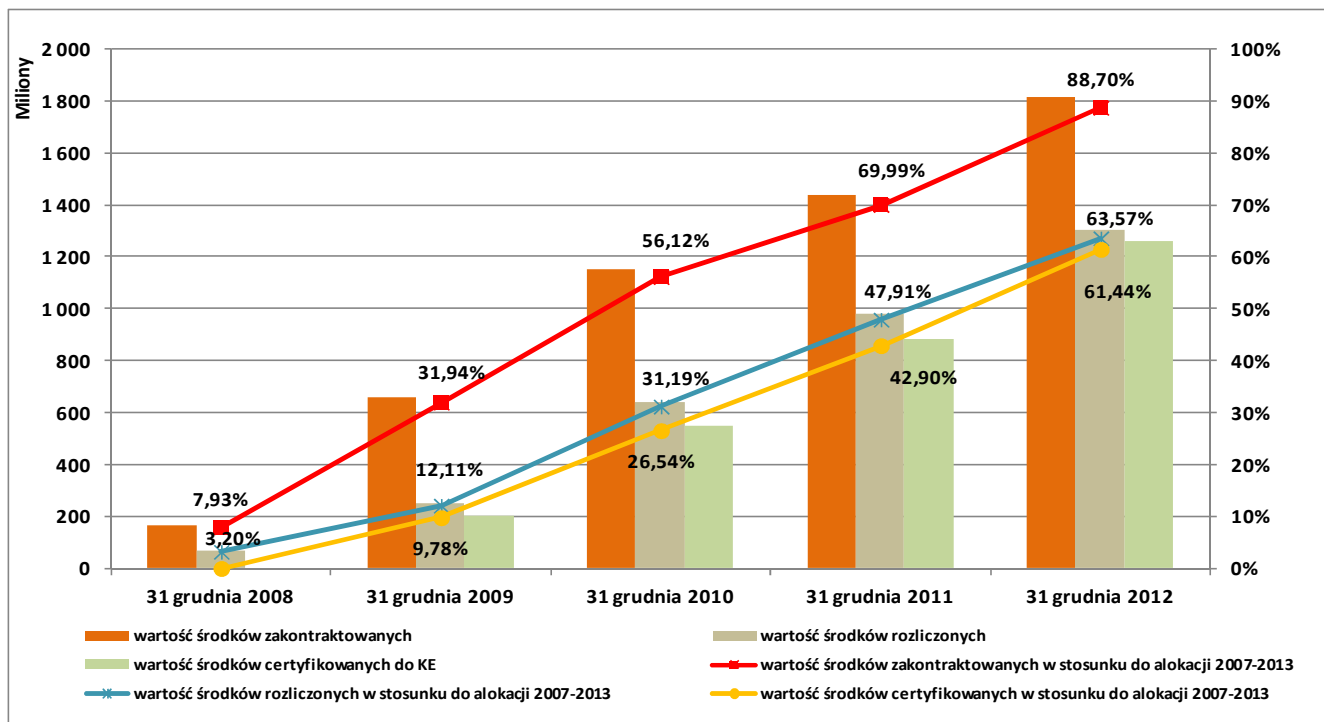
2. Analiza stanu realizacji Priorytetu w okresie objętym sprawozdaniem

INFORMACJE OGÓLNE:

W ramach Priorytetów VI-IX od początku realizacji PO KL do 31.12.2012 roku w województwie dolnośląskim zawarto 2 160 umów, w tym 289 umów w ramach Priorytetu VI, 443 umowy w ramach Priorytetu VII, 434 umowy z Priorytetu VIII oraz 994 umowy w ramach Priorytetu IX. Łączna wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi około 1 814 mln PLN, co stanowi 88,70% alokacji przewidzianej na cały okres programowania (2007-2013).

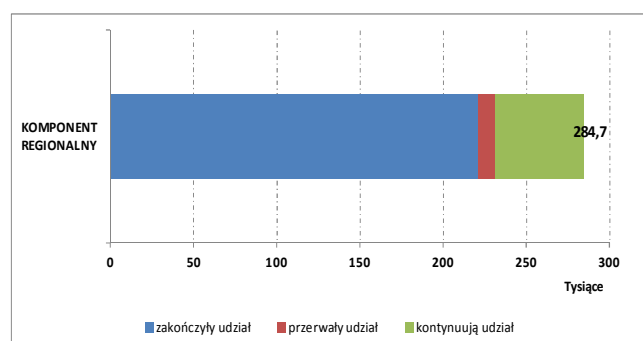
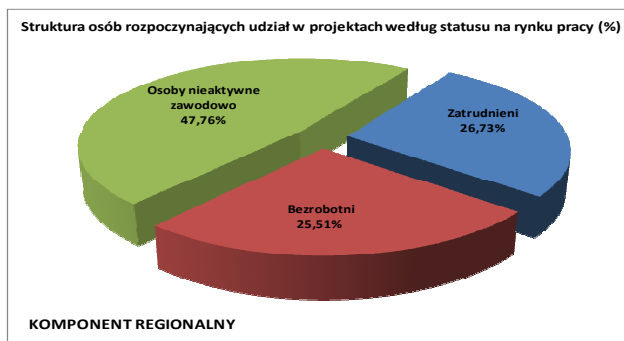
Do końca okresu sprawozdawczego wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych w ramach zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI wniosków o płatność wynosi ponad 1 300 mln PLN, co stanowi 63,57% wartości alokacji zaplanowanej na cały okres programowania (2007-2013). Zgodnie z danymi na koniec roku 2012 do KE certyfikowano 305,8 mln euro, co stanowi 182% alokacji przewidzianej na komponent regionalny w województwie dolnośląskim na lata 2007-2009, czyli alokacji przewidzianej zgodnie z zasadą n+3 do wykorzystania do końca 2012 roku.

Do 31.12.2012 roku rozliczono 71,67% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetów VI-IX. Stopień zakontraktowania oraz rozliczania alokacji w kolejnych okresach przedstawiono na poniższym wykresie. Do przeliczenia alokacji przyjęto kurs Euro wg EBC z dnia 29.11.2012 r. wynoszący 4,0968 PLN.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP i IP2 (wg stanu na 31/12/2012)

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetów VI-IX rozpoczęły udział 284 702 osoby. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyły udział 220 597 osób, 53 252 kontynuuje a 10 853 osoby przerwały udział w projekcie, co obrazuje poniższy wykres:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych IP i IP2 (wg stanu na 31/12/2012)

Na podstawie analizy danych zamieszczonych na stronie http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_monitorujace_PLK_HTML.htm w odniesieniu do struktury zatrudnienia w województwie dolnośląskim wg sektorów ekonomicznych należy zauważyć, iż najwięcej osób zatrudnionych w 2011 r. było w sektorze usługowym (59,2%). W pozostałych sektorach udział zatrudnionych wyniósł odpowiednio 34,5% w sektorze przemysłowym oraz 6,3% w sektorze rolniczym. Województwo dolnośląskie charakteryzuje się jednym z **najniższych w kraju udziałem sektora rolniczego** w gospodarce regionu, natomiast dość **wysokim poziomem przedsiębiorczości**. W 2011 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowanych było ponad 327 tys. przedsiębiorstw (bez indywidualnych gospodarstw rolnych), z tego 228 tys. (70%) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W ramach Priorytetów VI-IX dotychczas nie były generowane dane umożliwiające dokonanie oceny czy (i w jaki sposób) PO KL przyczynia się do **wzrostu liczby osób zatrudnionych w sektorze usług** i jednocześnie do spadku liczby osób zatrudnionych w rolnictwie i przemyśle. Nie były również realizowane w tym zakresie żadne badania ewaluacyjne. Jedyne odniesienie do kwestii rozwoju sektora usług na lokalnym rynku można odnaleźć w raporcie końcowym z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena trwałości wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy rozpoczęli działalność gospodarczą w ramach Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 PO KL”. Z ww. dokumentu wynika, że wszystkie nowopowstałe przedsiębiorstwa są jednoosobowymi działalnościami osób fizycznych, w których dominuje profil działalności usługowej (81,5% wobec 11,2%-handel, 5,6% produkcja i 1,8% budownictwo). Na podstawie tych danych nie można odnieść się do kwestii wzrostu liczby osób zatrudnionych w sektorze usług, niemniej jednak już można

zauważyć, że sektor ten dość znacznie rozwija się w stosunku do pozostałych profili działalności firm. Poza tym należy pamiętać, że ww. działalność gospodarcza generuje co najmniej jedno miejsce pracy, a co za tym idzie wpływa na wzrost liczby osób w niej zatrudnionych.

PRIORYTET VI

• *Postęp finansowy*

W ramach Priorytetu VI od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 289 umów. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VI wynosi około 607 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 604 mln PLN, co stanowi 95,64% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VI na cały okres programowania 2007 - 2013. W okresie sprawozdawczym podpisano 26 umów na łączną wartość środków publicznych 39,5 mln PLN, aneksowano również umowy powiatowych urzędów pracy.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 2 419 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi około 525 mln PLN, co stanowi 83,02% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym - na podstawie 482 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych uznanych za kwalifikowalne wynosi ponad 94 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 86,81% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VI.

Ocena IP:

W opinii Instytucji Pośredniczącej stan wdrażania Priorytetu VI jest dobry. Biorąc pod uwagę poziom środków zakontraktowanych wyliczany zgodnie z metodologią przyjętą do algorytmu kontraktowania (dla projektów w trakcie realizacji wartość podpisanych umów, a dla zakończonych ostateczne rozliczenie - środki publiczne) wynoszący 94,60% alokacji na lata 2007-2013, należy stwierdzić, że do wykorzystania pozostało już niewiele środków. W 2013 roku zostaną one przeznaczone na kontynuację projektu realizowanego w trybie systemowym w Poddziałaniu 6.1.2 oraz na projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3. Tempo kontraktacji i wydatkowania ma odzwierciedlenie w wartościach osiągniętych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia. Analizując osiągnięte wartości wskaźników, IP definiuje te, których realizacja jest zagrożona, a które mają jednocześnie znaczenie dla wspierania grup najbardziej defaworyzowanych w regionie i odpowiednio kształtuje wymagania w *Planach działania*, jak również regularnie zaleca IP2, aby wyłaniała do realizacji wyłącznie takie projekty, które są racjonalne kosztowo i przyczyniają się do realizacji celów PO KL, efektywnie wykorzystując alokację. W przyszłym roku promowane będą projekty skierowane do osób w wieku 50-64 lata, osób niepełnosprawnych oraz osób młodych. Poziom zarówno środków zakontraktowanych (94,89%), jak i rozliczonych (84,90%), w stosunku do alokacji 2007-2013 występujący w **Działaniu 6.1** jest zadowalający. W bieżącym okresie sprawozdawczym zawarto 2 umowy z procedury odwoławczej z konkursu na projekty ponadnarodowe z 2011 roku, 20 umów z konkursów ogłoszonych w 2012 roku (w tym 1 umowę na projekt ponadnarodowy) oraz podpisano 27 aneksów do umów ramowych PUP (w ramach Poddziałania 6.1.3). W Poddziałaniu 6.1.1 osiągnięty poziom ulegnie zmianie w wyniku planowanego na początku 2013 roku, przesunięcia niewykorzystanej części alokacji z Działania 6.3. W Poddziałaniu 6.1.2 stopień kontraktacji na koniec 2011 r. kształtował się na poziomie 96,79%, w związku z tym w *Planach działania na rok 2012* nie przewidziano kolejnego konkursu natomiast pozostałą wartość alokacji wykorzystano w projekcie systemowym „*Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji*” (podpisano aneks umożliwiający realizację dwóch dodatkowych badań). W ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3, mając na uwadze lata 2012-2013 i kolejną kontraktację, IP2 nie stwierdza zagrożenia dotyczącego zakontraktowania środków. Poziom rozliczenia zakontraktowanych środków w Działaniu 6.1 wynosi 89,47%, natomiast poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków – 84,90% i jest stosunkowo najniższy (62,19%) w Poddziałaniu 6.1.1. W związku z powyższym IP2 stwierdza, iż konieczne jest przyspieszenie tempa rozliczania w projektach Poddziałania 6.1.1, natomiast nie widzi takiego zagrożenia w pozostałych Poddziałaniach.

W odniesieniu do **Działania 6.2** kontraktacja środków przewidzianych z alokacji 2007-2013 dobiega końca (osiągnięto poziom 99,59%). Łącznie zawarto 60 umów o dofinansowanie o wartości ok. 116,4 mln PLN, z czego w bieżącym okresie sprawozdawczym zawarto 4 umowy, w tym 1 umowę z procedury odwoławczej dotyczącą konkursu 2011 roku, 1 umowę dotyczącą projektów innowacyjnych z 2011 roku oraz 2 umowy dotyczące konkursów z 2012 roku (konkurs zamknięty na projekty skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych oraz konkurs zamknięty na pilotażowy program wdrażania instrumentów inżynierii finansowej w postaci mikropożyczek). W ramach procedury odwoławczej do konkursu ogłoszonego w 2012 roku, zostały wyłonione do dofinansowania 2 projekty, jednakże umowy nie zostały jeszcze zawarte ze względu na konieczność weryfikacji dostępności

środków w ramach Działania. Poziom rozliczenia środków wynosi 75,15% całkowitej alokacji. IP2 nie widzi zagrożenia sprawnego rozliczenia środków w odniesieniu do alokacji 2007-2013. Należy jednak zauważyć, że pomimo zadowalającego poziomu kontraktacji i wykorzystania alokacji, udział Działania 6.2 w osiągnięciu wartości docelowej wskaźników określonej na poziomie Priorytetu jest niewielki.

W ramach **Działania 6.3** od początku realizacji PO KL do końca okresu sprawozdawczego zawarto 61 umów. Poziom zakontraktowanych środków w Działaniu 6.3 w odniesieniu do alokacji 2007-2013 wynosi 75,05%. *Plan działania na 2012 rok* nie przewidywał konkursu w ramach tego Działania i dalszej kontraktacji w wyniku wygaszenia Działania po przeglądzie śródkresowym Programu. Osiągnięty poziom ulegnie zmianie w wyniku planowanego na początku 2013 roku, przesunięcia niewykorzystanej części alokacji na dofinansowanie projektów w Poddziałaniu 6.1.1. Poziom rozliczenia zakontraktowanych środków wynosi 96,90%. Po przeanalizowaniu stopnia realizacji wskaźników IP stwierdza, iż w większości z nich występuje nadwykonanie wartości docelowej (w stosunku do wartości docelowych określonych w SzOP z 01.06.2010 r.). W ramach Działania 6.3 przewidywano wartość docelową na poziomie 41 dla *projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych*, a zrealizowano 61 takich projektów. W projektach prowadzono głównie działania szkoleniowe i doradcze, natomiast projekty ukierunkowane na rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym nie cieszyły się zainteresowaniem.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W roku 2012 w ramach Priorytetu VI, zaplanowano i ogłoszono 4 konkursy, w tym konkurs na projekty współpracy ponadnarodowej.

Wzorem lat ubiegłych w **Działaniu 6.1** (Poddziałaniu 6.1.1) największym zainteresowaniem Projektodawców cieszyły się projekty polegające na organizacji warsztatów oraz szkoleń z technik aktywnego poszukiwania pracy oraz programów aktywizacji zawodowej, obejmujących przede wszystkim szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych. W związku z rekomendacjami wynikającymi z badania ewaluacyjnego *"Ocena trafności doboru i efektywności programów aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL w odniesieniu do sytuacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia w województwie dolnośląskim"*, wprowadzono kryterium dostępu w *Planie działania* w 2012 roku, które wymaga kompleksowego wsparcia, tj. połączenia programów aktywizacji zawodowej z „miękkimi” formami wsparcia. Jak wynika z badania, tego typu działania są skuteczne, potrzebne i wysoko oceniane przez uczestników projektów. W bieżącym okresie sprawozdawczym, wnioskodawcy w projektach zaferowali szerszy wachlarz wsparcia niż w latach ubiegłych. W większej skali oferuje się wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy, organizację warsztatów oraz szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu. Tego rodzaju wsparcie jest przez Beneficjentów uzasadniane wymogiem spełnienia kryterium efektywności zatrudnieniowej. Jednocześnie w większej liczbie projektów zaplanowano wsparcie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej oraz subsydiowania zatrudnienia, co jest związane z wprowadzeniem kryteriów strategicznych promujących te formy wsparcia. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu Poddziałania 6.1.1 w 2012 roku do realizacji przyjęte zostały projekty, w których zakłada się subsydiowane zatrudnienie/prace interwencyjne, które nie występowały w tym Poddziałaniu w latach ubiegłych. Ponadto Plan działania na rok 2012 wyodrębnił pulę środków dla projektów skierowanych wyłącznie do osób niepełnosprawnych, co przełoży się na realny wzrost wskaźnika dotyczącego osób niepełnosprawnych w Poddziałaniu 6.1.1. W projektach skierowanych do osób niepełnosprawnych zaplanowano, obok form aktywizacji zawodowej, szerokie wsparcie psychologiczno-doradcze mające na celu likwidację barier i problemów związanych z wejściem na rynek pracy.

W bieżącym okresie sprawozdawczym został również ogłoszony konkurs na projekty współpracy ponadnarodowej, w wyniku którego jeden z wniosków został przyjęty do dofinansowania. Biorąc pod uwagę dotychczas przeprowadzone konkursy na projekty ponadnarodowe, konkurs z 2012 roku cieszył się największym zainteresowaniem. W odpowiedzi na niego, 9 projektodawców złożyło wnioski (dotychczas były składane 3-4 wnioski).

W roku 2012 w ramach **Działania 6.2** prowadzono nabór na projekty skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu do dofinansowania został przyjęty jeden projekt skierowany do 45 osób niepełnosprawnych. Zakłada on kompleksowość wszystkich dostępnych form wsparcia. W 2012 roku w Działaniu 6.2 przeprowadzono również nabór na pilotażowy program instrumentów zwrotnych inżynierii finansowej (mikropożyczki). W wyniku ogłoszonego konkursu wpłynęły 3 projekty, z których jeden został

wyłoniony do dofinansowania, podpisano umowę o dofinansowanie, a projekt rozpoczyna swoją realizację 01.01.2013 roku.

- **Realizacja projektów systemowych**

„**Wolontariat – włącz się!**” (projekt systemowy w ramach Poddziałania 6.1.1)

- ✓ Okres realizacji projektu: 31.03.2011 r. - 31.08.2012 r.; wartość projektu: 4 413 248,77 PLN. Projekt realizowany był przez PL.2012 Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w partnerstwie z Samorządem Województwa Dolnośląskiego oraz Dolnośląską Federacją Sportu. Celem projektu było umożliwienie osobom pozostającym bez zatrudnienia dostępu do nowej gałęzi gospodarki na Dolnym Śląsku, jaką jest obsługa dużych imprez masowych, w tym sportowych, poprzez podniesienie ich kompetencji na temat obsługi takich imprez. Projekt był skierowany do 240 osób w wieku 15-64 lata pozostających bez zatrudnienia, uczących się lub zamieszkujących w powiecie wrocławskim, średzkim, trzebnickim, oleśnickim, wołowskim oraz z terenów Dolnego Śląska, gdzie znajdowały się Centra Pobytowe związane z przedsięwzięciem pn.: „Euro 2012”.
- ✓ Typy wsparcia w projekcie:
 - dwa blokowe szkolenia kompetencyjne realizowane w czterech cyklach, obejmujące zagadnienia z zakresu ubiegania się o pracę, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej itp.,
 - szkolenia specjalistyczne poprzedzone opracowaniem Indywidualnego Planu Działania oraz Indywidualnej Ścieżki Rozwoju z tematyki właściwej rzeczowo zadaniom związanym z obsługą imprez sportowych,
 - 3 miesięczny wolontariat w placówkach i ośrodkach prowadzących imprezy sportowe i kulturalne,
 - 3 miesięczny staż w instytucjach prowadzących imprezy sportowe i kulturalne,
 - kursy języka obcego dla uczestników projektu.
- ✓ Łącznie w ramach 7 wniosków o płatność zostały zatwierdzone wydatki w wysokości 4 041 446,02 PLN, co stanowi ok. 92% wartości projektu. W 2012 roku zostały zatwierdzone 4 wnioski Beneficjenta o płatność na łączną kwotę: 2 914 846,04 PLN.
- ✓ W ramach projektu wsparciem zostało objętych 253 uczestników projektu, z których 247 zakończyło a 6 przerwało udział w projekcie. Indywidualnym Planem Działania objęto 249 osób; w szkoleniach specjalistycznych, potrzebnych do podjęcia zatrudnienia w obsłudze imprez masowych wzięło udział 247 osób; liczba osób, które wzięły udział w 3- miesięcznym wolontariacie – 247 osób, liczba osób, które wzięły udział w 30-miesięcznych stażach i nabyły doświadczenie w zakresie funkcjonowania na rynku pracy – 247 osób; liczba osób, które wzięły udział w kursie języka angielskiego i niemieckiego - 247 osób; liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach z uczestnictwa w procesie rekrutacyjnym i nabyły doświadczenie w funkcjonowaniu na rynku pracy – 249 osób; liczba osób, które zakończyły udział w szkoleniach z zakresu obsługi klienta – 249 osób. W projekcie zrealizowano wszystkie zaplanowane działania, a stopień osiągnięcia wskaźników jest na poziomie przekraczającym 100%.
- ✓ Zmiany w projekcie: W dniu 24.07.2012 r. został podpisany aneks do umowy o dofinansowanie, w którym zmniejszono kwotę dofinansowania. Ponadto podpisano umowę o przeniesienie praw autorskich na dzieła i utwory wytworzone w projekcie. Jako podsumowanie działań ewaluacji i monitoringu powstał raport z ewaluacji ex-post.
- ✓ Projekt został zakończony i rozliczony w 2012 roku.

„**Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji**” (projekt systemowy w ramach Poddziałania 6.1.2)

Okres realizacji projektu 01.10.2009 r. – 31.12.2013 r.; wartość projektu: 5 899 485,63 PLN. Projekt realizowany jest przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej. Celem projektu jest dostarczanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy i edukacji, które pomogą w lepszym prowadzeniu działań na rzecz zwiększania zatrudnienia oraz ograniczania i zapobiegania bezrobociu na Dolnym Śląsku ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz wypracowanie rozwiązań umożliwiających wymianę informacji pomiędzy instytucjami działającymi na regionalnym rynku pracy.

31 stycznia 2012 r. przeprowadzono konferencję podsumowującą wyniki badań: VI „Analiza struktury, uwarunkowań i perspektyw rozwoju alternatywnych form zatrudnienia na Dolnym Śląsku” i IX „Konsekwencje otwarcia niemieckiego rynku pracy dla pracowników i pracodawców z Dolnego Śląska”.

13 marca 2012 r. w Zgorzeleckim Miejskim Domu Kultury, podczas seminarium dotyczącego sytuacji w obszarze współpracy transgranicznej po 1 maja 2011 r., zostały przedstawione wyniki badania IX „Konsekwencje otwarcia niemieckiego rynku pracy dla pracowników i pracodawców z Dolnego Śląska”.

Opublikowano i rozprowadzono Informator Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji (nr 9 i 10).

21.06.2012 w siedzibie Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej zorganizowano spotkanie/seminarium z udziałem przedstawicieli dolnośląskich uczelni wyższych poświęcone omówieniu głównych założeń projektu i najważniejszych wyników z przeprowadzonych badań.

- ✓ Łącznie do końca okresu sprawozdawczego, w ramach 14 wniosków o płatność zostały zatwierdzone wydatki w wysokości 2 357 619,01 PLN, co stanowi 39,96% wartości projektu. W okresie sprawozdawczym zostało zatwierdzonych 5 wniosków o płatność na łączną kwotę 781 483,20 PLN.
- ✓ Znaczącą zmianą w realizacji projektu jest przejęcie realizacji projektu z dniem 01.01.2012 r. przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej. W związku z powyższym między innymi została przeniesiona strona internetowa projektu na domenę Centrum i obecnie funkcjonuje pod adresem: www.obserwatorium.cmsiko.pl
- ✓ Kamienie milowe we wdrażaniu projektu to 8 raportów podsumowujących badania zrealizowane w ramach projektu, z czego 6 zostało wydanych w 2011 roku. W III kwartale 2012 roku zostały przedstawione ostateczne wersje 2 raportów końcowych badań: VII-„Badanie zdolności osób z obszarów wiejskich oraz miejsko-wiejskich do podjęcia zatrudnienia” oraz VIII-„Ocena skuteczności działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym”.
- ✓ W okresie sprawozdawczym przygotowano i przeprowadzono 4 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz ogłoszono przetarg w trybie nieograniczonym na przeprowadzenie 2 badań.
- ✓ Znaczące zmiany w projekcie: 16.11.2012 roku podpisano aneks w zakresie wydłużenia okresu realizacji projektu oraz zwiększenia jego wartości, co jest związane z zaplanowanymi do przeprowadzenia dwoma nowymi badaniami: „Sytuacja osób powyżej 50 i 60 roku życia na rynku pracy Dolnego Śląska” oraz „Analiza sytuacji młodzieży na dolnośląskim rynku pracy”.

„Wdrażanie i promocja usługi poradnictwa zawodowego na odległość” (projekt systemowy w ramach Poddziałania 6.1.2)

- ✓ Okres realizacji projektu: 01.10.2010 r. - 31.01.2012 r.; wartość projektu: 247 359,00 PLN. Projekt realizowany był przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy. Celem projektu było wdrożenie i promocja usług poradnictwa zawodowego na odległość świadczonych przez doradców zawodowych DWUP na terenie Dolnego Śląska. Zrealizowano działania związane z promocją projektu wykonując ulotki i plakaty, które zostały przekazane Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej DWUP oraz PUP z terenu województwa dolnośląskiego. W prasie zamieszczono 11 artykułów dotyczących realizacji projektu. Dokonano zakupu zestawów słuchawkowych oraz 5 laptopów z oprogramowaniem na wyposażenie stanowisk pracy doradców zawodowych mających świadczyć usługę poradnictwa zawodowego na odległość. Od 1 czerwca 2011 r. świadczone usługi z wykorzystaniem zakupionego sprzętu. W okresie objętym sprawozdaniem aktualizowano portal internetowy (www.poradnictwonaodleglosc.dwup.pl), wspierający świadczenie usług przez doradców zawodowych.
- ✓ Łącznie do końca okresu sprawozdawczego, w ramach 6 wniosków o płatność, zostały zatwierdzone wydatki w wysokości 199 448,76 PLN, co stanowi 80,47% wartości projektu. W bieżącym okresie sprawozdawczym zostały zatwierdzone 2 wnioski o płatność na łączną kwotę 34 782,06 PLN. Projekt został zakończony i rozliczony w I półroczu 2012 roku.

• **Analiza struktury uczestników**

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VI rozpoczęły udział 63 793 osoby. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyło udział 56 408 osób, 2 409 kontynuuje, a 4 976 osób przerwało udział w projektach. Z analizy danych zawartych w załącznikach sprawozdawczych wynika, że w Priorytecie VI kobiety stanowią zdecydowaną większość uczestników projektów (64%). Jednocześnie status uczestnika na rynku pracy, który rozpoczyna udział w projekcie, to najczęściej osoba bezrobotna (83%), a wśród osób zatrudnionych przeważają osoby zatrudnione w administracji publicznej (59% ogółu zatrudnionych), ze zdecydowaną przewagą kobiet (90%).

Najwięcej uczestników charakteryzuje się wykształceniem ponadgimnazjalnym (53%), około 21% uczestników posiada wykształcenie wyższe i są to głównie kobiety. Nieco mniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym (15%). Najmniejszą grupę stanowią uczestnicy z wykształceniem pomaturalnym (11%). Dużą część uczestników (34%) stanowiły osoby z terenów wiejskich. We wszystkich Działaniach/Poddziałaniach Priorytetu VI PO KL występują nieliczne osoby należące do kategorii migranci (2 kobiety) lub mniejszości narodowe i etniczne (2 kobiety).

Analizując strukturę uczestników projektów pod względem wieku, należy zauważyć, że osoby młode, w wieku 15-24 lata stanowiły 37,28% ogółu rozpoczynających udział w projektach, natomiast osoby w wieku starszym

55-64 lata – 7,56%. Wśród grup osób o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy wsparcie kierowane jest do osób niepełnosprawnych, a ich udział w projektach wynosi 5,10%. W związku z celami określonymi na poziomie Priorytetu VI oraz osiągniętymi wskaźnikami, IP stwierdza, że wsparcie kierowane jest do właściwych grup docelowych. Projekty wyłonione do dofinansowania w latach 2011 i 2012 sukcesywnie zwiększają udział ww. grup wśród uczestników projektów i tym samym aktywizują większą liczbę osób młodych, niepełnosprawnych oraz w wieku 50-64 lata.

PRIORYTET VII

• Postęp finansowy:

W ramach Priorytetu VII od początku realizacji PO KL do końca 2012 roku w województwie dolnośląskim zawarto 443 umowy, w tym 178 umów w ramach Działania 7.1, 86 umów w ramach Działania 7.2 oraz 173 umowy w ramach Działania 7.3. W Działaniu 7.4 do końca okresu sprawozdawczego podpisano 6 umów o dofinansowanie projektów. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VII oraz jednocześnie wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 334 mln PLN, co stanowi 76,99 % alokacji przewidzianej dla Priorytetu VII na cały okres programowania (2007-2013).

W okresie sprawozdawczym podpisano 48 umów na łączną wartość środków publicznych ponad 61 mln PLN oraz aneksowano umowy ramowe w ramach Działania 7.1.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 2 564 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 235 mln PLN, co stanowi 54,13 % wykorzystania alokacji 2007-2013. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 606 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość rozliczonych wydatków publicznych wynosi ponad 62 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 70,31% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VII.

Dane finansowe w ramach Priorytetu VII uwzględniają 7 rozwiązanych umów ramowych w Poddziałaniu 7.1.1, w przypadku których rozwiązanie umowy jest traktowane jako zakończenie realizacji projektu.

Działanie 7.1

W ramach Działania 7.1 od początku realizacji Działania podpisano 178 umów na łączną kwotę (uwzględniając również kwoty z podpisanymi aneksami) 189,9 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 74,35% alokacji zaplanowanej dla Działania 7.1 na lata 2007-2013. Dane dotyczące zakontraktowania środków, są wykazane zgodnie z danymi wygenerowanymi z KSI SIMIK i uwzględniają również, dokonane w 2012 r. pomniejszenia wartości umów projektów, będące wynikiem zatwierdzenia Bilansu realizacji projektów systemowych na rok 2011.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 1776 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.1 wyniosły 168,5 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych od początku realizacji Działania w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 65,98% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.1 wynosi 88,74%.

Działanie 7.2

W ramach Działania 7.2 od początku realizacji Działania podpisano 86 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 118,5 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 79,63% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 417 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.2 wyniosły 57,3 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych określone od początku realizacji Działania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 38,48% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.2 wynosi 48,33 %.

Działanie 7.3

W ramach Działania 7.3 od początku jego realizacji podpisano 173 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 17,2 mln PLN, (w tym 6 projektów innowacyjnych o wartości 9,4 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 96,98% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 368 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.3 wyniosły 9,4 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.3, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 52,98% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.3 wynosi 54,64%.

Działanie 7.4

W ramach Działania 7.4 od początku jego realizacji podpisano 6 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 9,2 mln PLN (w tym 1 uchwała na realizację projektu systemowego o wartości 2,6 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 71,52% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 3 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.4 wyniosły 0,2 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.4, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 1,31% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.4 wynosi 1,83%.

Pomimo osiągnięcia niższego niż zakładano poziomu wskaźników, postęp finansowy w zakresie realizacji projektów systemowych w ramach **Działania 7.1** należy ocenić jako zadawalający na obecnym etapie wdrażania Programu. Z szacunków IP2 wynika, iż poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków w ramach Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2 będzie wynosił ponad 100%. Jak już wspomniano, największą barierą w prawidłowej realizacji projektów systemowych w Działaniu 7.1 jest niski potencjał oraz problemy absorpcyjne ośrodków pomocy społecznej, które podejmują lub mogą podjąć realizację projektów w Poddziałaniu 7.1.1. Mimo stale podejmowanych działań zachęcających OPS-y do realizacji projektów systemowych, nadal nie wszystkie OPS-y zaaplikowały o dostępne środki. W ramach Poddziałania 7.1.1 na 166 OPS-ów uprawnionych do złożenia wniosku o dofinansowanie 141 zadeklarowało udział w realizacji projektu systemowego w 2012 r., w rzeczywistości zaaplikowało 139 OPS (w tym 1 projekt w partnerstwie Strzelin-Borów-Przeworno), co stanowi 84% wszystkich uprawnionych, z czego 5 OPS zrezygnowało. Najczęstszymi powodami rezygnacji były m.in: problemy lokalowe, kadrowe, techniczne w postaci braku podstawowego sprzętu biurowego, brak środków finansowych na wymagany wkład własny, a także w niektórych przypadkach brak przyjęcia przez gminę strategii rozwiązywania problemów społecznych. Natomiast należy podkreślić, iż w ramach Poddziałania 7.1.2 wszystkie 26 PCPR i 3 OPS-y w miastach na prawach powiatu zaaplikowały o środki w 2012 r., co stanowi 100% wszystkich uprawnionych.

Postęp finansowy w ramach **Działania 7.2**, rozumiany jako osiągnięty poziom zakontraktowanych środków jest oceniany jako zadawalający. IP2 szacuje, iż będzie on jeszcze wyższy z uwagi na fakt, iż kontraktacja jeszcze się nie zakończyła. Na osiągnięty poziom kontraktacji w okresie sprawozdawczym miało również wpływ podpisanie 2-ech umów o dofinansowanie z komponentem ponadnarodowym o wartości 2,9 mln PLN wnioskowanej kwoty dofinansowania oraz 1-go projektu innowacyjnego o wartości 1,3 mln PLN. Pozostałe niewykorzystane środki będą prawdopodobnie przesunięte na realizację projektów systemowych. Podjęcia szczególnych kroków wymagał natomiast proces rozliczania środków w Działaniu 7.2 - do końca 2012 roku rozliczono zaledwie nieco ponad 38% alokacji. W celu zwiększenia tempa rozliczania zakontraktowanych środków IP2 przeprowadza liczne indywidualne konsultacje w siedzibie DWUP z beneficjentami, co wpływa pozytywnie na jakość składanych wniosków o płatność oraz zwiększa wiedzę i doświadczenie beneficjentów w zakresie rozliczania się z otrzymanych transz dofinansowania. IP2 organizuje również spotkania informacyjno-szkoleniowe w zakresie prawidłowego przygotowania wniosku o dofinansowanie oraz późniejszego rozliczania projektów z potencjalnymi beneficjentami, wykazującymi chęć realizacji projektów w ramach procedury konkursowej.

Powyższe działania będą kontynuowane w kolejnych okresach sprawozdawczych. IP2 nie widzi zagrożenia stopnia rozliczenia alokacji dla Działania 7.2. Wszystkie dofinansowane projekty posiadają co najmniej dwuletni okres realizacji, a w ramach konkursów ogłoszonych w roku 2012, zarówno w ramach Poddziałania 7.2.1 jak i 7.2.2

początek realizacji większości projektów przypadał na IV kw. 2012 r. Beneficjenci zatem dopiero będą składali wnioski o płatność, rozliczając poniesione wydatki.

Podobne działania, jak w przypadku Działania 7.2, mające zwiększyć tempo rozliczania środków, zostały podjęte w ramach **Działania 7.3**. Niewykorzystana alokacja, zaplanowana na wspieranie inicjatyw lokalnych w ramach Działania 7.3 została przeznaczona na dofinansowanie projektów innowacyjnych w ramach konkursu nr I/VII/INN/11.

Jako zadawalający oceniany jest także poziom kontraktacji w ramach **Działania 7.4**. Łączna wartość podpisanych oraz planowanych do podpisania przez IP2 umów wynosi ponad 13 mln PLN, co stanowi 104,63 % wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013 (planowana jest realokacja środków umożliwiająca podpisanie umów na taką wartość). Mając na uwadze fakt, iż Beneficjenci dopiero zaczynają się rozliczać z przekazanych środków we wnioskach o płatność IP2 nie widzi zagrożenia stopnia rozliczenia alokacji dla Działania 7.4.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

Dane dotyczące procesu wnioskowania pochodzą ze sprawozdania okresowego IP2, która jest odpowiedzialna za wdrażanie Priorytetu VII.

Działanie 7.2. W okresie sprawozdawczym w ramach Poddziałania 7.2.1 odbyły się dwa konkursy zamknięte nr I/7.2.1/A/12 oraz II/7.2.1/B/12.

W przypadku pierwszego konkursu wartość złożonych wniosków była ponad czterokrotnie wyższa od wartości przewidzianej alokacji na konkurs. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej do dofinansowania zostało przyjętych 13 z 20 wniosków o dofinansowanie rekomendowanych do dofinansowania. Pozostałe 7 wniosków nie zostało przyjętych do dofinansowania z powodu wyczerpania alokacji środków finansowych przewidzianych na w/w konkurs. Najczęściej realizowanymi w projektach typami operacji są kursy i szkolenia, poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, a także rozwój usług społecznych. Dzięki wprowadzonemu kryterium dostępu, w obecnej chwili znacznie więcej projektów oferuje tę formę wsparcia, jako formę aktywizacji zawodowej. Mając na uwadze dostępność wszystkich typów operacji IP2 nie zauważa braku odpowiedniej liczby projektów pozytywnych pod względem jakościowym i finansowym przewidzianych do realizacji, tym bardziej, iż stosowane są kryteria dostępu mające na celu wyłonienie do dofinansowania projektów z różnymi typami operacji.

Na konkurs II/7.2.1/B/12, który został skierowany do 82 gmin, w których OPS co najmniej jeden raz nie uczestniczyły w projekcie systemowym w latach 2008-2011, złożono 24 wnioski o dofinansowanie o łącznej wartości ponad 9 mln PLN, z których 17 zostało przekazanych do oceny merytorycznej. Wartość złożonych wniosków stanowi 38,6 % dostępnej alokacji na konkurs. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej do dofinansowania zostało przyjętych 5 projektów. Najczęściej realizowanymi w projektach typami operacji są kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy, staże, zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, poradnictwo zawodowe oraz pośrednictwo pracy. Małe zainteresowanie projektami konkursowymi związane było z wymogiem realizacji tych projektów w partnerstwie i przy udziale wkładu własnego.

W ramach Poddziałania 7.2.2 odbyły się dwa konkursy zamknięte, które cieszyły się stosunkowo dużym zainteresowaniem, biorąc pod uwagę wyjątkową specyfikę i charakter konkursów. Na konkurs zamknięty nr I/7.2.2/A/12 zostało złożonych 8 wniosków o dofinansowanie projektów, z których wszystkie zostały przekazane do oceny merytorycznej. Wartość złożonych wniosków znacznie przekroczyła wartość przewidzianej alokacji na wskazany konkurs. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej do dofinansowania zostały przyjęte 4 z 6 wniosków o dofinansowanie rekomendowanych do dofinansowania, gdyż zgodnie z Dokumentacją Konkursową nr I/7.2.2/A/12, spośród złożonych wniosków mógł zostać wyłoniony do dofinansowania tylko jeden projekt na jeden subregion. Spośród złożonych wniosków do dofinansowania zostały wybrane projekty, które zakładają m.in. utworzenie w czterech subregionach Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), które w sposób kompleksowy i profesjonalny zajmować się będą informowaniem, doradzaniem, szkoleniem oraz świadczeniem innej pomocy osobom i instytucjom działającym w sektorze ekonomii społecznej.

Na konkurs zamknięty nr II/7.2.2/C/12, skierowany między innymi do podmiotów ekonomii społecznej, zostało złożonych 7 wniosków o dofinansowanie projektów, z których 4 wnioski zostały przekazane do oceny merytorycznej. Wartość złożonych wniosków znacznie przekroczyła wartość przewidzianej alokacji na wskazany konkurs. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej do dofinansowania zostały przyjęte 3 wnioski o dofinansowanie. W ramach niniejszego konkursu wyłoniono projekty, które umożliwiają osobom fizycznym i/lub prawnym z terenu Dolnego Śląska utworzenie/przystąpienie i zatrudnienie w spółdzielniach socjalnych.

IP2 nie widzi zagrożenia braku wystarczającej liczby projektów pod względem jakościowym i finansowym. W ramach projektów Poddziałania 7.2.2 zapewniana jest obligatoryjnie kompleksowość wsparcia, które kierowane jest do wszystkich grup docelowych przewidzianych w SzOP.

Działanie 7.3. Od roku 2012 w ramach przedmiotowego Działania nie są ogłaszane konkursy (w związku ze zmianą zapisów SzOP), a jedynie realizowane i rozliczane są projekty przyjęte do dofinansowania w ramach wcześniej ogłaszanych konkursów.

Jednakże z uwagi na wolne środki do zakontraktowania w ramach Działania 7.3 „zwolnione” po etapie negocjacji, IP2 wznowiła proces negocjacji z projektodawcami znajdującymi się na dalszych miejscach list rankingowych w celu zakontraktowania dostępnej alokacji w ramach konkursu nr I/7.3/A/11. W związku z powyższym w I półroczu 2012 r. zostały podpisane dodatkowo 3 umowy na realizację inicjatyw oddolnych z konkursu ogłoszonego w roku 2011. Jednocześnie w ramach Działania 7.3 podpisanych zostało 6 umów o dofinansowanie na realizację projektów innowacyjnych na kwotę 9,4 mln PLN.

Działanie 7.4. W 2012 roku po raz pierwszy w ramach PO KL ogłoszono konkurs zamknięty nr I/7.4/A/12 na projekty na rzecz integracji społeczno-zawodowej. Alokacja przewidziana na przedmiotowy konkurs na rok 2012 r. wynosiła 10 mln PLN.

Na ww. konkurs wpłynęło 31 wniosków o dofinansowanie na ogólną kwotę 47,4 mln PLN. W wyniku konkursu podpisano 5 umów o dofinansowanie o łącznej wartości 6,8 mln PLN. Ponadto IP2 planuje podpisanie umów z 2 kolejnymi Beneficjentami w ramach zwolnionej alokacji po negocjacjach.

W ramach Działania 7.4 w 2012 roku ogłoszono również konkurs zamknięty nr II/7.4/PN/12 na projekty z komponentem ponadnarodowym. Alokacja przewidziana na przedmiotowy konkurs na rok 2012 r. wynosiła 5 mln PLN. Na ww. konkurs wpłynęły 4 wnioski o dofinansowanie na ogólną kwotę 5,6 mln PLN. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej 2 wnioski otrzymały pozytywną ocenę merytoryczną i otrzymają dofinansowanie.

W ramach Działania 7.4, na podstawie złożonych wniosków o dofinansowanie, najczęściej realizowanym typem operacji są programy aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych, w ramach których dla każdego z uczestników przygotowywane i realizowane są indywidualne plany działania, opracowane w oparciu o analizę predyspozycji zawodowych danej osoby niepełnosprawnej, obejmujące co najmniej dwie formy wsparcia. Najczęściej występującymi typami wsparcia są szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy. Należy podkreślić również zainteresowanie usługami społecznymi w postaci zatrudniania asystenta osób niepełnosprawnych.

Mechanizmy służące zapewnieniu trwałości instytucji wspierających ekonomię społeczną.

W Planie Działania na 2012 rok wprowadzone zostały kryteria dostępu mające na celu zapewnienie trwałości instytucji wspierających ekonomię społeczną.

W konkursie nr I/7.2.2/A/12 pierwsze kryterium dostępu brzmi następująco: „Projektodawca zobowiąże się we wniosku o dofinansowanie projektu, że przez okres dwóch lat od zakończenia realizacji projektu będzie funkcjonował jako instytucja otoczenia sektora ekonomii społecznej, zapewniając podmiotom ekonomii społecznej taki sam zakres form wsparcia, jaki świadczył w sposób komplementarny i łączny w ramach projektu.” Kryterium to pozwoli zbudować trwałą infrastrukturę wsparcia ekonomii społecznej. Drugie kryterium: „Typ operacji: działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych (3) jest możliwy do realizacji wyłącznie wraz z typem operacji: wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną, zapewniających w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny (1): (...) i dotyczy wyłącznie działań prowadzących do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną (tj. z wyłączeniem spółdzielni socjalnych).” Powiązanie dwóch form wsparcia pozwoli wypracować niezbędne mechanizmy pozwalające kontynuować działalność instytucji otoczenia sektora ekonomii

społecznej po zakończeniu realizacji projektu. Poszukiwanie i testowanie długookresowych źródeł finansowania powinien dokonywać podmiot bezpośrednio zaangażowany w działalność OWES.

- **Realizacja projektów systemowych IP2**

W ramach sprawozdania rocznego za rok 2012 IP2 przedstawiła informacje odnośnie projektu systemowego w ramach **Działania: 7.4 Niepełnosprawni na rynku pracy „Sprawni w pracy”**, realizowanego przez Beneficjenta - Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (na podstawie Uchwały nr 2813/IV/12 z dnia 30 sierpnia 2012 r.). Okres realizacji: 01.08.2012 r. -31.12.2014 r. Wartość projektu 2,6 mln PLN.

1. Osiągnięte rezultaty projektu na podstawie aktualnego na koniec okresu sprawozdawczego postępu rzeczowego
Rezultaty: zatrudniono kadre, w tym 4 specjalistów ds. rekrutacji i wdrażania, zrekrutowano 10 osób niepełnosprawnych (ON) u jednego z partnerów - Polski Związek Głuchych Oddział Dolnośląski.

2. Stopień wydatkowania / postęp finansowy (na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność)

Planowana wysokość wydatków w 2012 r. - 288.258,18 zł, wykonanie: 276.050,10 zł. Stopień realizacji: 95,76%. Został zatwierdzony 1 wniosek o płatność na kwotę 91 378,58 PLN.

3. Ewentualne opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny

Nastąpiła konieczność wydłużenia terminu rekrutacji uczestników projektu o 1 miesiąc z powodu trudności w rekrutacji członków rodzin ON. Rekrutowanie członków rodzin ON jest związane z rekrutowaniem ON, dlatego mimo dużego zainteresowania ON udziałem w projekcie, nie można było zakończyć procesu rekrutacji w pierwotnie założonym terminie.

4. Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu

W harmonogramie przedłużono termin rekrutacji o 1 miesiąc oraz skrócono o 1 miesiąc termin rekrutacji i wdrożenia Asystentów Osobistych Osób Niepełnosprawnych.

5. Znaczące zmiany w projekcie

W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono znaczących zmian w projekcie.

6. Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu

W 2012 r. nie realizowano przetargów. Przetarg na wykonawcę publikacji-materiałów konferencyjnych planowany jest na marzec 2013 r.

- **Analiza struktury uczestników**

W ujęciu narastającym według stanu na 31 grudnia 2012 roku, analizując liczbę osób, która rozpoczęła udział w projektach, kobiety stanowią prawie 70% uczestników. Przewaga udziału kobiet wśród uczestników rozpoczynających udział w projektach w ramach Priorytetu VII jest widoczna również w poszczególnych kategoriach (w podziale ze względu na status na rynku pracy, wykształcenie, zamieszkanie – miasto/wieś itd.). Wśród osób, które rozpoczęły udział w projektach w ramach Priorytetu VII najliczniejszą grupę stanowią **osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo**, które łącznie stanowią ponad 78% wszystkich osób rozpoczynających udział w projekcie. Biorąc pod uwagę główne grupy docelowe, do których kierowane jest wsparcie w ramach Priorytetu VII, tendencja ta jest jak najbardziej prawidłowa. Pozostałe 22% to osoby zatrudnione, które w większości są uczestnikami projektu w Poddziałaniu 7.1.3. Należy zauważyć, iż połowa bezrobotnych uczestników projektów posiada status **osoby długotrwale bezrobotnej**. Co trzeci uczestnik rozpoczynający udział w projekcie w ramach Priorytetu VII to **mieszkaniec terenów wiejskich**. Natomiast według danych na koniec 2012 roku - **osoby niepełnosprawne** stanowią ponad 18% wszystkich rozpoczynających udział w projektach uczestników. Jest to wynik zdecydowanie najlepszy wśród wszystkich wszystkich czterech regionalnych Priorytetów PO KL (IV-IX), co jest odzwierciedleniem celów określonych dla poszczególnych obszarów wsparcia PO KL – wsparcie w ramach Priorytetu VII zostało ukierunkowane właśnie głównie na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych. Udział osób niepełnosprawnych w Priorytecie VII jeszcze się zwiększy biorąc pod uwagę projekty, które zostaną przyjęte do realizacji w ramach Działania 7.4 – skierowanego do osób niepełnosprawnych. Udział migrantów i osób pochodzących z mniejszości narodowych jest

najwyższy spośród wszystkich Priorytetów (VI-IX) (w ramach Priorytetu VII zostało objętych wsparciem 3 migrantów oraz 118 osób pochodzących z mniejszości narodowych i etnicznych).

Osoby młode w wieku 15-24 lata, które zostały zidentyfikowane jako jedna z grup docelowych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, stanowią obecnie 25% ogółu uczestników, którzy rozpoczęli udział w projekcie w ramach Priorytetu. Natomiast osoby z grupy wiekowej 55-64 lata, która również jest szczególnie wspierana w ramach PO KL, stanowią około 12% wszystkich rozpoczynających udział w projekcie.

Biorąc pod uwagę wykształcenie uczestników projektów, najwięcej uczestników projektów to osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym (prawie 39%) oraz podstawowym, gimnazjalnym i niższym (34%), co jest zrozumiałe, gdyż to najczęściej osoby słabiej wykształcone korzystają z usług pomocy społecznej. Ponadto prawie 15% uczestników w Priorytecie legitymuje się wyższym wykształceniem. Należy zaznaczyć, iż są to głównie pracownicy socjalni, biorący udział w projekcie systemowym w ramach Poddziałania 7.1.3.

Po dokonaniu analizy struktury uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII na podstawie danych zawartych w załącznikach nr 2-6 nie zidentyfikowano szczególnego rodzaju grup, które są niedoreprezentowane lub nadreprezentowane w odniesieniu do grup docelowych wskazanych w SzOP.

PRIORYTET VIII

• *Postęp finansowy*

W ramach Priorytetu VIII od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 434 umowy, w tym 396 umów dla Działania 8.1 i 38 umów/decyzji dla Działania 8.2. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VIII wynosi prawie 448 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi prawie 433 mln PLN, co stanowi 97,31% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007 - 2013. Wynik jest wyższy niż poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 pod względem zakontraktowanych środków dla całego komponentu regionalnego woj. dolnośląskiego (86,99%).

W odniesieniu do projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 8.1.2, 8.1.4, 8.2.1 i 8.2.2 podpisano 18 umów (i/lub decyzji) na łączną kwotę ponad 72 mln PLN. W okresie sprawozdawczym podpisano 126 umów na łączną wartość środków publicznych prawie 142 mln PLN, w tym podjęto trzy uchwały dla projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 8.2.1 i 8.2.2 na łączną kwotę prawie 25 mln PLN. Ponadto w okresie sprawozdawczym (30 kwietnia 2012 r.) została podpisana umowa o dofinansowanie na realizację projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym, wyłonionego w wyniku ogłoszonego konkursu nr I/VIII/INN/11, na kwotę ponad 1,7 mln PLN. W okresie sprawozdawczym zakończono również ponowną procedurę oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie z konkursu nr III/8.2.1/PN/11, na kwotę prawie 1,7 mln PLN. Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 2 034 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 252 mln PLN, co stanowi 56,70% wykorzystania alokacji przeznaczonej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007-2013.

W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 566 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych wzrosła o prawie 70 mln PLN.

Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 58,27% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VIII. Poziom rozliczenia nie jest proporcjonalny do poziomu kontraktacji, jednak IP nie widzi zagrożenia dotyczącego poziomu rozliczania środków w Priorytecie VIII.

Wyższy poziom środków zakontraktowanych (98,66%) w stosunku do alokacji 2007-2013 występuje w **Działaniu 8.1**. W opinii IP2 kontraktacja środków (na projekty konkursowe oraz systemowe) w Działaniu 8.1 w stosunku do alokacji lat 2007-2013 jest dużym sukcesem. Osiągnięty poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków, który wynosi 92,10% dla całego **Działania 8.2**, na obecnym etapie wdrażania Programu jest nieco niższy od średniej dla Priorytetu VIII (97,31%), jednak w odniesieniu do wyniku za 2011 r. (56,03%) w opinii IP jest to wynik satysfakcjonujący, bowiem zgodnie z prognozą IP (zawartą w sprawozdaniu okresowym za I półrocze 2012 r.) w II półroczu 2012 r. zakontraktowano środki przeznaczone na realizację 2 projektów systemowych o łącznej wartości ponad 9,8 mln PLN oraz projektu z komponentem ponadnarodowym na kwotę prawie 1,7 mln PLN (wyłonionego do dofinansowania w wyniku procedury odwoławczej w ramach konkursu z 2011 r.).

Terminowa weryfikacja i zatwierdzanie wniosków o płatność przekłada się na zadowalający poziom wydatkowanych środków (59,63%) w stosunku do alokacji 2007-2013 w **Działaniu 8.1**. W Poddziałaniu 8.1.4 zakończono wydatkowanie środków, w pełni rozliczając projekty systemowe. Stopień rozliczenia środków w Działaniu 8.1 podnosi średnią dla całego Priorytetu VIII (63,57%).

Tempo wydatkowania, wskazujące nadal na opóźnienia w procesie rozliczania wydatków (45,33%), występuje w **Działaniu 8.2**. Na poziom wydatkowania, osiągnięty do końca okresu sprawozdawczego, ma wpływ fakt, iż w przypadku planowanych do rozpoczęcia w I kw. 2012 r. projektów systemowych na łączną kwotę 9 826 710,00 PLN, co stanowi spory odsetek alokacji dla Działania 8.2, zakontraktowanie środków miało miejsce w III kw. 2012 r. Jednocześnie w wyniku problemów powstałych po stronie beneficjenta, przesunięciu z I poł. na II poł. 2012 r. uległo zakontraktowanie środków dla projektu ponadnarodowego wyłonionego w wyniku procedury odwoławczej w ramach konkursu z 2011 r. Należy jednocześnie zaznaczyć, iż w II kw. 2012 r. zakontraktowano środki dla projektu systemowego realizowanego w ramach Poddziałania 8.2.2, którego wartość wynosi 15 000 000,00 PLN i dla którego w bieżącym okresie sprawozdawczym rozliczono 4 wnioski o płatność. Powyższe dowodzi, iż wydatkowanie środków w ramach Działania 8.2 znacznie przyspieszyło pod koniec 2012 r. Zdaniem IP nie zachodzi więc ryzyko zaburzenia realizacji zasady n+2. Zatem przy utrzymaniu takiej tendencji IP nie widzi zagrożenia niezrealizowania zasady n+2/n+3 (wykonanie na poziomie 80%) dla Priorytetu VIII w ramach PO KL.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W ramach Priorytetu VIII w 2012 roku ogłoszono 7 zaplanowanych konkursów (wszystkie w trybie naboru zamkniętego), w tym 2 konkursy na projekty współpracy ponadnarodowej.

W ramach Poddziałania 8.1.1 w 2012 r. ogłoszono 2 konkursy. W przypadku obydwu konkursów najwięcej wniosków zostało złożonych na 1. typ wsparcia w Poddziałaniu 8.1.1 z SzOP. Ze względu na usunięcie z SzOP typu 3., który cieszył się największym zainteresowaniem, wnioskodawcy składali najwięcej wniosków na typ 1 z SzOP, czyli szkolenia ogólne i specjalistyczne oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw. Mniejszym zainteresowaniem cieszyło się doradztwo dla MMŚP (typ 2 w SzOP). Doradztwo dla przedsiębiorców nie jest popularną formą wsparcia. Przyczyny niewielkiego zainteresowania przedsiębiorców do korzystania z doradztwa oraz wnioskodawców chętnych do pisania projektów dotyczących realizacji tej formy wsparcia, upatruje się w braku wiedzy merytorycznej i doświadczenia wnioskodawców. Ponadto wymóg wnoszenia wkładów własnych zniechęca potencjalnych beneficjentów do aplikowania o środki. Jakość składanych wniosków sukcesywnie się poprawia, jednak nadal pojawiają się projekty o słabej wartości merytorycznej. W ramach konkursu II/8.1.1/B/12 negocjacje z wnioskodawcami były prowadzone w taki sposób, aby zapewnić w ramach projektów szerokie kompleksowe wsparcie szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorstw.

W ramach Poddziałania 8.1.2 w 2012 r. ogłoszono jeden konkurs, który obejmował 2 formy wsparcia określone w SzOP, czyli szkolenia przekwalifikowujące (typ 2 z SzOP) oraz szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa (typ 3 z SzOP). Największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (typ 2 z SzOP). W opinii IP2 przyczynami są: łatwość organizacji i zapotrzebowanie rynku pracy, podobnie jak w latach poprzednich. W wyniku rozstrzygniętego konkursu 3 rekomendowane projekty obejmowały 2. typ z SzOP, a 2 kolejne 3. typ z SzOP. Projekty realizowane w ramach Poddziałania 8.1.2 dla osób odchodzących z rolnictwa, które biorą udział w szkoleniu i przekwalifikowaniu zawodowym, przyczyniają się do wzrostu osób zatrudnionych w sektorze usług. Również na wzrost zatrudnionych w sektorze usług, poprzez ograniczenie liczby bezrobotnych, wpływa liczba osób zagrożonych zwolnieniami, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach tego działania. Dla osób odchodzących z rolnictwa świadczone były usługi przekwalifikujące zwiększające szansę na zdobycie nowego zawodu, osoby te zdobyły kwalifikacje takie jak: obsługa komputera, kursy językowe, obsługa wózków jezdniowych. Rolnicy mogli również kształcić się w zawodach: pamiętkarz, bukietarz, przedstawiciel handlowy, drwal, projektant terenów zielonych. Z uwagi na uzyskane kwalifikacje jest duże prawdopodobieństwo, iż uczestnicy projektów zdobyli zatrudnienie poza sektorem rolnictwa, jednak z uwagi na brak obowiązkowego monitorowania faktu zdobycia zatrudnienia poza rolnictwem IP2 nie posiada danych potwierdzających znalezienie zatrudnienia. Natomiast w Działaniu 8.1 nie ma możliwości zakładania działalności gospodarczej dla osób odchodzących z rolnictwa, a tylko dla osób krótkotrwale bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładów pracy. Osoby, które uzyskały środki na założenie działalności gospodarczej zakładały firmy m. in. w branży usług krawieckich, fryzjerskich, kosmetycznych, elektrycznych, gastronomicznych. Osoby te w wyniku zdobytych kwalifikacji mogły zajmować się również obsługą klientów w biurach podróży, obsługą rachunkową czy obsługą imprez rozrywkowych i rekreacyjnych.

W ramach Poddziałania 8.1.3 w 2012 r. ogłoszono jeden konkurs, obejmujący wszystkie formy wsparcia z SzOP. Większość z wniosków złożonych w odpowiedzi na konkurs obejmowało 1 typ wsparcia z SzOP, czyli inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym i regionalnym przez związki pracodawców i związki zawodowe, mające na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców. Podobnie jak w 2011 r. w ramach konkursu wyłoniono do dofinansowania 3 projekty obejmujące tylko typ 1 z SzOP. Najmniejsza liczba złożonych

wniosek w konkursie, podobnie jak w poprzednich latach, wynika z ograniczonej liczby podmiotów uprawnionych do aplikowania o środki (partnerzy społeczni: organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze).

W ramach Poddziałania 8.2.1 w 2012 r. ogłoszono trzy konkursy zamknięte. W odpowiedzi na konkurs nr I/8.2.1/A/12 17 złożonych wniosków obejmowało 1. typ wsparcia z określony w SzOP, czyli staże i szkolenia praktyczne dla pracowników naukowych i pracowników przedsiębiorstw, 4 wnioski obejmowały 3. formę wsparcia z SzOP (wsparcie dla przedsiębiorstw obejmujące szkolenia i/lub doradztwo dla pracowników przedsiębiorstw ukierunkowane na wdrożenie danych przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach), zaś 3 wnioski obejmowały obie formy wsparcia z SzOP. W III kwartale 2012 r. ogłoszono również konkurs zamknięty na projekty współpracy ponadnarodowej. Wszystkie wnioski obejmowały typ 4 z SzOP, czyli współpracę między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i technologii obejmujące wypracowanie konkretnych efektów wdrożeniowych. Tylko jeden projekt został rekomendowany do dofinansowania, jednak do dnia 31.12.2012 r. umowa nie została podpisana. Pozostała alokację (ponad 6 000 000,00 PLN), przeznaczono na wznowienie konkursu, do którego nabór wniosków zakończył się 28 grudnia 2012 r. Do końca okresu sprawozdawczego nie zakończono oceny formalnej wniosków. Zainteresowanie projektodawców konkursami w ramach Poddziałania 8.2.1 nadal było umiarkowane, ale jest to związane ze specyfiką Poddziałania i nie jest niepokojące.

- **Realizacja projektów systemowych IP2 i IP**

W ramach Poddziałania 8.1.2 w 2012 r. kontynuowano realizację projektu systemowego: **„Aktywizacja rynku pracy-wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców”**.

- ✓ Okres realizacji projektu: 01.10.2011 r. - 30.06.2013 r.; wartość projektu: 10 840 934,80 PLN; Beneficjent: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wydział Gospodarki.
- ✓ Cel projektu: ograniczenie napływu 626 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących pracodawców i utrzymanie 314 osób na rynku pracy w okresie realizacji projektu.
- ✓ Osiągnięte rezultaty projektu: od początku realizacji projektu (dane na dzień 31.12.2012 r.) udział w projekcie rozpoczęło 378 osób, w tym 357 bezrobotnych i 21 osób zatrudnionych w dużych przedsiębiorstwach i administracji publicznej. 106 osób otrzymało środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 69 osób podjęło zatrudnienie w efekcie udziału w projekcie. Wskaźnik *efektywności zatrudnieniowej*, zgodnie z załącznikiem nr 2 do wniosku o płatność zatwierdzonego 12.12.2012 r., wyniósł 39,50%.
- ✓ Stopień wydatkowania/postęp finansowy: Beneficjent otrzymał w ramach dofinansowania 7 945 514,80 PLN (w tym zawiera się 2 rata 10 transzy w wysokości 314 971,32 PLN, która zostanie wypłacona po uruchomieniu dotacji celowej na 2013 r. oraz kwota zwrotu dotacji celowej niewykorzystanej w 2012 r. w wysokości 58 534,89 PLN, która zostanie ponownie przekazana Beneficjentowi po uruchomieniu dotacji celowej na 2013 r.). W okresie sprawozdawczym złożono 13 wniosków o płatność, z których do dnia 31.12.2012 r. zatwierdzono 12 WNP na kwotę 6 078 478,85 PLN, co stanowi 76,50% z przekazanych i planowanych do przekazania po uruchomieniu dotacji celowej na 2013 r. środków. Wnioski o płatność składane są co miesiąc zgodnie z harmonogramem płatności.
- ✓ Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny: W trakcie realizacji projektu Beneficjent zgłaszał następujące problemy:
 - opóźnienia w udzielaniu wsparcia z uwagi na niewyłonienie przez wszystkich Partnerów wykonawców w procedurze przetargowej (na poradnictwo zawodowe), w związku z tym powstały oszczędności w 2011 r., które zostały przesunięte na 2012 r. – zatwierdzono zmieniony harmonogram płatności. Beneficjent zapewnił, iż powstałe opóźnienia nie stanowią zagrożenia dla realizacji projektu. W okresie do 30.06.2012 r. realizowane były przez Partnerów zaplanowane formy wsparcia;
 - w trakcie realizacji pojawiły się wątpliwości, co do braku możliwości rekrutowania do projektu osób, które są ubezpieczone w KRUS jako rolnik lub domownik. Zgodnie z opinią IZ wyrażoną e-mail'em z dnia 18.01.2012 można ten fakt uznać za powrót do aktywności na rynku pracy w sektorze rolniczym, a co za tym idzie, nie jest uzasadnione kwalifikowanie takiej osoby do projektu typu outplacement. Beneficjent ponownie zwrócił się do IZ o interpretację przedstawiając dodatkowe argumenty i wyjaśnienia, w konsekwencji czego IZ uzupełniła swoje stanowisko w mailu z dnia 19.04.2012 r., w którym poinformowała Beneficjenta, iż w uzasadnionych przypadkach, w których osoba spełnia główny warunek grupy docelowej dla osób zwolnionych określony w SzOP i pomimo ubezpieczenia w KRUS z mocy innego tytułu wykaże, że nie prowadzi i nie zamierza prowadzić działalności rolniczej, możliwe jest udzielenie wsparcia w ramach projektu prowadzącego do podjęcia zatrudnienia poza sektorem rolniczym. W tym celu Beneficjent powinien uzyskać stosowne oświadczenie od uczestnika;

- problem dotyczący rozliczenia podatku VAT naliczonego przez wykonawcę w przypadku szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Złożono wnioski o wydanie interpretacji indywidualnej przepisów prawa podatkowego. W dniu 17.09.2012 Beneficjent dostarczył do IP2 przedmiotową interpretację, z której wynikało, iż wykonawca prawidłowo zastosował stawkę 23% VAT w odniesieniu do usługi kompleksowego wsparcia szkoleniowo-doradczego, w związku z tym we wniosku o płatność za okres 01.08.2012 r.-31.08.2012 r. przedstawił do rozliczenia zaległe faktury;
 - pojawily się wątpliwości związane z możliwością objęcia wsparciem osób, które nabyły prawa emerytalne. W piśmie z dnia 18.06.2012 r. IZ poinformowała, iż Beneficjent może zakwalifikować do udziału w projekcie i obejmować wsparciem osobę w wieku powyżej 64 roku życia (pomimo nabycia przez nią praw emerytalnych), o ile przyczyni się to do podjęcia przez nią zatrudnienia i taka osoba deklaruje gotowość podjęcia ponownego zatrudnienia. Możliwe jest również wypłacenie takiej osobie stypendium z tytułu uczestnictwa w szkoleniach;
 - zostało zatrzymane przez jednego z partnerów projektu wadium z tytułu postępowania dotyczącego szkoleń i doradztwa, kwota zatrzymanego wadium, została wykazana we wniosku o płatność, jako przychód. Beneficjent został poinformowany o obowiązku zwrotu przychodu do końca roku budżetowego – przychód został zwrócony w dniu 14.12.2012 r.;
 - w trakcie realizacji pojawił się problem z udzieleniem wsparcia uczestnikowi, który zarejestrował działalność gospodarczą przed dniem złożenia i zakończenia weryfikacji wniosku o przyznanie środków finansowych. Ostatecznie IP2 podtrzymała decyzję partnera - KARR dotyczącą o braku możliwości udzielenia wsparcia ww. uczestnikowi, gdyż stałoby to w sprzeczności ze Szczegółowymi zasadami realizacji wybranych form wsparcia w ramach 8.1.2 oraz zasadą stosowania jednolitych reguł w ramach danej rekrutacji;
 - Beneficjent informował również o trudnościach partnera DAWG dotyczących braku chętnych na szkolenia zawodowe i poradnictwo psychologiczne;
 - następnie Beneficjent informował o problemie podczas realizacji projektu dotyczącym przyznawania stypendium - pojawiły się problemy w komunikacji z Powiatowymi Urzędami Pracy. Urzędnicy PUP często stoją na stanowisku, że przystąpienie do projektu „Aktywizacja rynku pracy...” powoduje utratę statusu osoby bezrobotnej. Odmienne niż w piśmie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 września 2011 r. interpretowane są przez nich przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Na etapie rozpoczęcia realizacji projektu przedstawione zostało PUP pismo MPiPS, w którym wyraźnie wskazane zostały przesłanki utraty statusu osoby bezrobotnej, niemniej jednak niektóre PUP w regionie mają odmienne stanowisko, co utrudnia rekrutację do projektu.
 - ✓ Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu: Realizowane są wszystkie przewidziane w ramach projektu formy wsparcia. Projekt realizowany jest zgodnie z harmonogramem realizacji projektu. W dniach 09-11,14,22,23.05.2012 r. została przeprowadzona przez IP2 kontrola planowa, której zespół kontrolujący stwierdził poprawność realizacji projektu w zakresie postępu rzeczowego.
 - ✓Znaczące zmiany w projekcie:
 - zmiana terminu rozpoczęcia projektu z lipca na październik 2011 r.,
 - zmiana terminu przewidzianego na złożenie i weryfikację wniosku o płatność (uchwała zmieniająca nr 1575/IV/11),
 - zwiększenie liczby uczestników projektu z 570 na 626 osób – w tym zwiększenie liczby osób bezrobotnych z 250 na 306 osób - zmiana zatwierdzona w dniu 13.03.2012 r.,
 - w dniu 24.07.2012 r. podjęta została uchwała Nr 2651/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego – zmiana nazwy wydziału Beneficjenta systemowego z Wydziału Rozwoju Gospodarczego UMWD na Wydział Gospodarki UMWD oraz zmiana w paragrafie 20 w zakresie przetwarzania danych osobowych.
 - ✓Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu: wszystkie postępowania prowadzone przez partnerów do dnia 30.06.2012 r. były prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na następujące usługi: doradztwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne, szkolenia i doradztwo z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz efektywnego wykorzystania dotacji, szkolenia zawodowe. Natomiast 2 przetargi realizowane przez partnera ARLEG w trybie przetargu ograniczonego (na usługę doradztwa oraz szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej) zostały unieważnione.
- W ramach Poddziałania 8.1.1 od 2011 r. realizowany był projekt systemowy „**Akademia Euro**”.
- ✓ Okres realizacji projektu: 01.03.2011 r. - 30.06.2012 r.; wartość projektu: 3 520 859,00 PLN, po zmianach: 2 283 984,20 PLN, w tym budżet partnera projektu Wydziału Sportu i Rekreacji UMWD 27 000,00 PLN. Rzeczywiste wydatki na koniec realizacji projektu wyniosły: 2 204 064,08 PLN. Beneficjent: PL.2012 Sp. z o.o.

✓ Cel projektu: podniesienie kompetencji językowych i interpersonalnych oraz zdolności adaptacyjnych uczestników projektu do rosnących oczekiwań rynku pracy, związanych ze zmianą, jaką będzie pojawienie nowych grup klientów - turystów zagranicznych, w związku z organizacją w Polsce UEFA EURO 2012.

✓ Osiągnięte rezultaty projektu: od początku realizacji projektu osiągnięto następujące rezultaty: 623 osoby przystąpiły do projektu, w tym 596 osób zakończyło udział w projekcie na koniec realizacji projektu.

Na podstawie analizy poziomu realizacji założonych w ramach projektu rezultatów i produktów stwierdzono, iż nie wszystkie rezultaty zostały zrealizowane na zakładanym przez Beneficjenta poziomie. Stopień nieosiągnięcia wskaźnika celu głównego: liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projekcie szkoleniowym - w odniesieniu do założonej we wniosku o dofinansowanie wartości - wyniósł 2,61%. Stopień nieosiągnięcia wskaźników celów szczegółowych:

1. liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w szkoleniach z j. angielskiego,
2. liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w szkoleniach z zakresu różnic międzykulturowych - kształtował się na poziomie 0,49% - 1,31%.

Jednocześnie wskaźniki liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w szkoleniach z zakresu profesjonalnej obsługi klienta oraz liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w szkoleniach z zakresu atrakcji regionu pod kątem organizacji imprez masowych zostały osiągnięte w stopniu wyższym niż zaplanowano tj. wyższym o 0,33% w odniesieniu do zaplanowanej wartości. Ponadto osiągnięto wskaźnik dotyczący udziału kobiet w projekcie na poziomie ok. 70%.

Na podstawie stałego monitoringu projektu prowadzonego przez IP2, informacji od Beneficjenta przekazywanych w trakcie realizacji projektu, informacji dodatkowych, raportu końcowego i raportu z badań ewaluacyjnych załączonych do końcowego wniosku o płatność stwierdzono, iż niespełnienie wszystkich założeń projektu nie wynika z niedochowania przez Beneficjenta należytej staranności, lecz nieprzewidzianych trudności powstałych w trakcie realizacji projektu, o których Beneficjent informował IP2 na bieżąco we wnioskach o płatność, formularzach zmian, w dodatkowych pismach, mailowo, telefonicznie oraz podczas spotkań w siedzibie IP2.

Biorąc powyższe pod uwagę IP2 przychyliła się do wniosku Beneficjenta o odstąpienie od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności i uznała, iż rezultaty projektu zostały zrealizowane a cele projektu spełnione.

✓ Stopień wydatkowania/postęp finansowy: w dniu 28.09.2012 r. zatwierdzono końcowy wniosek o płatność.

Beneficjent rozliczył 2 204 064,08 PLN (w tym partner 27 000,00 PLN). W ramach przyznanego dofinansowania Beneficjent otrzymał 2 283 984,20 PLN z czego dokonał zwrotu środków niewykorzystanych na koniec realizacji projektu w wysokości 72 238,62 PLN oraz zwrotu środków uznanych za niekwalifikowalne w wysokości 7 681,50 PLN, w związku z tym kwota otrzymanych środków wyniosła 2 204 064,08 PLN. Z powyższego wynika, iż Beneficjent rozliczył 100 % otrzymanego dofinansowania.

✓ Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny: Beneficjent zgłaszał opóźnienia spowodowane przedłużającymi się procedurami udzielenia zamówień publicznych, wskazywał na duże trudności w rekrutowaniu uczestników i uczestniczek do projektu w związku z brakiem możliwości rekrutowania pracowników z Portu Lotniczego oraz Kolei Dolnośląskich S.A. z uwagi na niespełnienie kryterium niezależności podmiotów biorących udział w realizacji projektu, w tym przypadku partnera – UMWD od pracodawcy uczestników szkoleń. Z uwagi na stwierdzone zagrożenie rezultatów, IP2 w konsultacji z IP, wyraziła zgodę na rozszerzenie grupy docelowej. Niemniej jednak, mimo szeroko zakrojonej akcji rekrutacyjnej, Beneficjent nadal zgłaszał problemy z rekrutacją uczestników do projektu. Potencjalni uczestnicy i uczestniczki mieli bardzo niską motywację do tego, by podnieść swoje umiejętności. Ponadto część zgłoszonych do projektu kobiet i mężczyzn zrezygnowała z udziału w szkoleniach ze względu na problemy w pogodzeniu grafików pracy z kursem językowym (osoby bardzo często pracują w systemie zmianowym). W projekcie prowadzona była ciągła rekrutacja, a IP2 prowadziła stały monitoring postępów w realizacji projektu. W trakcie realizacji projektu Beneficjent podejmował szczególne działania zaradcze w celu osiągnięcia zaplanowanego wskaźnika, w tym umożliwił odrobienie zajęć niektórym uczestnikom, aby mogli ukończyć szkolenia zgodnie z zaplanowaną ścieżką.

Problemy zgłaszane przez Beneficjenta w trakcie realizacji projektu, w szczególności związane były z rekrutacją, mała ilość zgłoszeń w pierwszych miesiącach realizacji spowodowana była głównie opóźnieniem w wykonaniu materiałów rekrutacyjnych:

- niekwalifikowalność części zgłoszeń (do udziału w projekcie zgłosiły się 922 osoby, z których 779 zgłoszeń było kwalifikowanych),
- przesunięcie początku realizacji szkoleń w stosunku do harmonogramu realizacji projektu z uwagi na okres wakacyjno-urlopowy (opóźnienia z podpisaniem umów z wykonawcami szkoleń i wyborem wykonawcy rekrutacji),

- brak możliwości rekrutacji uczestników i uczestniczek z dwóch kluczowych instytucji w obszarze transportu: Kolei Dolnośląskich i Portu Lotniczego, z powodu zależności tych podmiotów od partnera projektu – UMWD,
- trudności w tworzeniu grup szkoleniowych z powodu niskiej motywacji do podnoszenia swoich kwalifikacji, ze względu na tryb pracy uczestników (praca zmianowa), czasochłonność w nawiązywaniu kontaktów telefonicznych z uczestnikami, problemy z dyspozycją czasową uczestników ze względu na zaangażowanie w przygotowania do EURO 2012 wynikające z zakresu obowiązków służbowych,
- problemy z tworzeniem grup spowodowały zagrożenie nieukończenia kursów językowych ze względu na termin zakończenia okresu realizacji projektu,
- rezygnacja z udziału w projekcie przed rozpoczęciem jakiegokolwiek formy wsparcia,
- rezygnacja z udziału w projekcie bez podania przyczyny lub z powodu braku możliwości dopasowania godzin zajęć do czasu pracy, z przyczyn rodzinnych i zdrowotnych.

W celu zminimalizowania ryzyka nieosiągnięcia rezultatów Beneficjent podejmował szereg działań zaradczych, takich jak: rozszerzenie grupy docelowej w związku z brakiem możliwości rekrutowania uczestników i uczestniczek z Portu Lotniczego i Kolei Dolnośląskich wzmożono akcję rekrutacyjną, zmniejszenie procentowego udziału w szkoleniach z 90 na 80 %, rozszerzenie i uszczegółowienie dokumentu „Mobility Concept Akademia Euro”, przedłużenie okresu realizacji projektu o 1 miesiąc, organizacja zajęć odrabiających w trakcie realizacji projektu (z inną grupą, w innym terminie itp.), organizacja zajęć odrabiających z języka angielskiego w ostatnim miesiącu realizacji projektu w celu podniesienia frekwencji, zapewnianie różnorodnych terminów szkoleń - na bieżąco informowano o wolnych terminach, rekrutacja bezpośrednia - ok. 20 spotkań bezpośrednich z udziałem specjalisty ds. rekrutacji i Koordynatora Regionalnego. Ponadto w ramach projektu powstały znaczne oszczędności w ramach kosztów, w których beneficjent nie wykonał wskaźników (mniejsza liczba godzin przełożyła się na mniejsze wykorzystanie środków), w związku z tym budżet projektu zmniejszył się, a niewykorzystane środki zostały zwrócone.

✓ Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:

- Podpisanie 06.04.2011 r. umowy o dofinansowanie.
- Wyrażenie zgody na rozszerzenie grupy docelowej w związku z koniecznością wstrzymania rozpoczętej rekrutacji uczestników z podmiotów powiązanych kapitałowo z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego.
- Wyrażenie zgody na zmniejszenie wskaźnika, związanego z liczbą uczestników projektu, którzy wezmą udział w szkoleniu w zakresie kompetencji językowych oraz kompetencji miękkich, z planowanych w roku 2011 r. 40% na 30%, przy założeniu, iż wskaźniki przewidziane na koniec realizacji projektu zostaną osiągnięte.
- Zgoda na wydłużenie okresu realizacji projektu do 30.06.2012 r.

✓ Znaczące zmiany w projekcie:

- rozszerzono grupę docelową o pracowników i pracownice z branż: usługi, transport autobusowy międzymiastowy, miejski, hotelarstwo, punkty informacji turystycznej, podmioty realizujące zadania związane z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym, podmioty realizujące zadania związane ze sportem i rekreacją, podmioty realizujące zadania z zakresu pomocy medycznej; zmniejszenie w roku 2011 r. z 40% na 30% wskaźnika dot. liczby uczestników projektu, którzy wezmą udział w szkoleniu w zakresie kompetencji językowych oraz kompetencji miękkich (w związku z zaistniałą sytuacją tj. koniecznością wstrzymania rozpoczętej rekrutacji uczestników z podmiotów powiązanych kapitałowo z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego) przy założeniu, iż wskaźniki przewidziane na koniec realizacji projektu zostaną osiągnięte;
- zmniejszono wartość projektu z 3 520 859,00 PLN na 2 283 984,20 PLN, w tym budżet partnera z 67 000 na 27 000 PLN;
- uzyskano zgodę na wydłużenie okresu realizacji do 30.06.2012 r.

✓ Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:

W okresie sprawozdawczym PL.2012 sp. z o.o. przeprowadziła szereg postępowań w trybach PZP, oraz innych niż PZP – zasada konkurencyjności, efektywnego zarządzania finansami na takie działania, jak:

a) w trybach pzp:

- świadczenie usług w zakresie rekrutacji szkoleń i finansów;
- świadczenie usług w zakresie finansów;
- zorganizowanie i przeprowadzenie kursów z jęz. angielskiego;
- realizacja działań rekrutacyjno - promocyjno - informacyjnych - zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń z zakresu obsługi klienta, różnic międzykulturowych i atrakcji regionu pod kątem organizacji imprez masowych;

- monitoring i ewaluacja w ramach projektu *Akademia Euro* – przetarg prowadzony przez Partnera;
- stworzenie koncepcji opracowania graficznego oraz merytorycznego wraz z napisaniem i przygotowaniem do druku podręcznika "WSZYSCY JESTEŚMY GOSPODARZAMI - MANUAL".
- b) zasada efektywnego zarządzania finansami:
 - wsparcie eksperckie w zakresie rozliczania projektu i działań organizacyjno - administracyjnych;
 - stworzenie logotypu oraz księgi identyfikacji projektu *Akademia Euro*;
 - stworzenie koncepcji oraz opracowanie grafiki i tekstu na stronę internetową projektu *Akademia Euro*;
 - stworzenie kreacji ATL oraz media planu dla projektu *Akademia Euro*;
 - zakupy w ramach cross-financingu;
 - stworzenie strony internetowej projektu *Akademia Euro*;
 - produkcja ogłoszenia rekrutacyjnego w postaci spotu radiowego na potrzeby kampanii rekrutacyjno - informacyjno - promocyjnej projektu *Akademia Euro*;
 - przeprowadzenie wykładu dotyczącego równościowego zarządzania i realizacji projektu dla zespołu projektowego *Akademii Euro*.
- c) zasada konkurencyjności:
 - zakup czasu antenowego w radio na potrzeby emisji ogłoszeń rekrutacyjnych w postaci spotów radiowych do projektu *Akademia Euro*;
 - wynajem powierzchni na potrzeby biur regionalnych projektu *Akademia Euro* w Gdańsku, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu;
 - w przypadku powierzenia danych osobowych podmiotom wykonującym zadania związane z realizacją projektu Beneficjent uzyskał zgodę na powierzenie przetwarzania danych osobowych.

W ramach Poddziałania 8.2.1 w 2012 r. rozpoczęto realizację projektu **„Dolnośląski Bon na Innowacje”**.

Okres realizacji projektu: 01.05.2012 r. - 31.12.2014 r. Wartość projektu: 6 940 037,62 PLN. Projekt jest realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z Politechniką Wrocławską - Wrocławskie Centrum Transferu Technologii. Głównym zamysłem działań podejmowanych w ramach projektu jest zainicjowanie transferu wiedzy między publicznymi jednostkami naukowymi, a MŚP z terenu Dolnego Śląska poprzez wsparcie projektów celowych dotyczących wdrożenia lub rozwoju produktu/technologie do 2014 roku. Do projektu będą mogły przystąpić jedynie przedsiębiorstwa, które spełniają definicję kategorii mikro, małych

i średnich przedsiębiorstw oraz posiadają siedzibę na Dolnym Śląsku. W wyniku realizacji projektu zostanie zrealizowanych 300 projektów celowych na rzecz przedsiębiorstw przez jednostki naukowe, zakłada się, że 20% stworzonych powiązań przekształci się w stałą współpracę. Podjęte działania w projekcie mają nie tylko zachęcić przedsiębiorstwa do współpracy z sektorem nauki, ale przede wszystkim stworzyć im realną szansę na rozpoczęcie takiej współpracy wraz z zachętą w postaci bonu na sfinansowanie pierwszego, często krytycznego dla dalszych działań, kontaktu. Do dnia 31 grudnia 2012 r. nie osiągnięto rezultatów, gdyż projekt jest dopiero w pierwszej fazie realizacji. Dotychczas wysokość środków przekazanych Beneficjentowi w formie zaliczki wyniosła 81 304,00 PLN. Rozliczono wydatki na kwotę 58 642,28 PLN. Stopień rozliczenia środków przekazanych względem środków rozliczonych to 72,13%. Rozpoczęcie realizacji projektu zaplanowano od 1 maja 2012, natomiast wniosek o dofinansowanie przedstawiono IP do oceny w dniu 30 kwietnia 2012. Jednak z powodu uchybień merytorycznych odesłano go do poprawy. Uchwałę w sprawie określenia zasad realizacji projektu podjęto w dniu 27 sierpnia ub. r. Do momentu podjęcia ww. uchwały Beneficjent przygotował dokumentację związaną z realizacją zadań merytorycznych, natomiast nie przeprowadził postępowań wyłaniających wykonawców usług/dostaw. Z opóźnieniem rozpoczęto realizację etapów dot. przygotowania regulaminu naboru konkursu, organizacji spotkania informacyjnego skierowanego do przedsiębiorstw, naboru konkursowego i oceny wniosków. Ww. działania, zgodnie z informacjami uzyskanymi od beneficjenta, rozpoczęły się w IV kwartale ub. r. W ramach projektu opracowano regulamin konkursu. W związku z niewydatkowaniem w pełni zaplanowanych środków w roku 2012, przesunięto ich część na rok 2014. Między innymi zostały przesunięte środki na udzielenie Bonów dla Przedsiębiorstw. W ramach projektu nie przewidziano przetargów, które miałyby kluczowe znaczenie dla osiągnięcia rezultatów projektu.

W ramach Poddziałania 8.2.1 w 2012 r. rozpoczęto realizację projektu systemowego **„Dolnośląska Sieć Wzornictwa Przemysłowego”**.

Okres realizacji projektu: 01.04.2012 r. - 31.12.2014 r. Wartość projektu: 2 675 350,00 PLN. Projekt jest realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z gminą Wrocław i Akademią Sztuk Pięknych. Celem projektu jest stworzenie modelu wsparcia innowacyjności i wzmocnienie powiązań sfery nauki i biznesu w zakresie stosowania wzornictwa przemysłowego na Dolnym Śląsku do końca

2014 r. poprzez umożliwienie współpracy 20 przedstawicielom nauki i 100 dolnośląskim przedsiębiorcom. Obecnie nie osiągnięto rezultatów projektu, gdyż jest on w pierwszej fazie realizacji. Do dnia 31.12.2012 r. zatwierdzono dwa wnioski o płatność na łączną kwotę 86 741,69 PLN. Wniosek o dofinansowanie projektu, pomimo realizacji od 1 kwietnia 2012 r., został przedłożony do oceny formalnej w dniu 10 kwietnia ub. r. Ze względu na stwierdzone uchybienia zatwierdzona została dopiero trzecia wersja wniosku. Pomimo znacznego skrócenia terminów weryfikacji II i III wersji wniosku, Uchwała Zarządu Województwa Dolnośląskiego dot. projektu została podjęta w dniu 20 sierpnia ub. r. Do momentu podjęcia ww. uchwały Beneficjent przygotował dokumentację związaną z realizacją zadań merytorycznych, natomiast nie przeprowadził postępowań wyłaniających wykonawców usług/dostaw. Z opóźnieniem rozpoczęto realizację etapów dot. organizacji konferencji otwierającej, uruchomienia platformy internetowej, utworzenia Centrum Informacji i Designu przy ASP, audycji telewizyjnych. W początkowej fazie realizacji projektu głównym problemem było późne podpisanie umowy partnerskiej (co z kolei wynikało z późniejszego, niż pierwotnie planowano, zatwierdzenia wniosku o dofinansowanie projektu). Dotychczas opracowano zapytanie ofertowe dotyczące wyłonienia wykonawcy: usługi kuratorskie, studium wykonalności CI&D przy ASP, strategia rozwoju i strategia komunikacji CI&D przy ASP, opracowanie koncepcji funkcjonalnej platformy internetowej, przygotowanie dokumentacji przetargowej i wybór realizatora warsztatów i szkoleń dla przedsiębiorców i projektantów.

- **Analiza struktury uczestników**

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VIII rozpoczęło udział 52 155 osób. Do końca okresu sprawozdawczego 44 451 osób zakończyło udział w projektach a 5 916 kontynuuje. Zgodnie z charakterystyką wsparcia zdecydowaną większość uczestników projektów realizowanych w Priorytecie VIII stanowiły **osoby pracujące** – 96,41%, z utrzymującą się niewielką przewagą kobiet - 57,10%. Taka proporcja wskazuje, że to kobiety nadal chętniej rozwijają swoją wiedzę, umiejętności i podnoszą kwalifikacje. W odniesieniu do 2011 roku w bieżącym okresie sprawozdawczym zauważono niewielki wzrost przewagi kobiet wśród ogółu uczestników oraz spadek liczby osób nieaktywnych zawodowo. Najwięcej osób objętych wsparciem było zatrudnionych w przedsiębiorstwach, najmniej w organizacjach pozarządowych (zatem jest to grupa niedoreprezentowana). Tereny wiejskie zamieszkiwało 21,16% ogółu osób korzystających ze wsparcia. Dzięki określeniu w Planie działania na 2012 r. kryterium dostępu, iż pierwszeństwo podczas procesu rekrutacji do projektu będą miały osoby niepełnosprawne, wzrosła liczba uczestników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (181). Pod względem wieku przeważają osoby młode do 24 roku życia - 10,45% ogółu uczestników, a 6,32% to osoby, które ukończyły 55 rok życia. Biorąc pod uwagę wykształcenie, najwięcej szkolonych osób posiadało wykształcenie **wyższe** - prawie 52% (w tym ponad 33% stanowią kobiety), najmniej osób miało wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe – tylko 2,34%. W Priorytecie VIII występuje tylko 5 osób o statusie migranta oraz 5 osób przynależących do mniejszości narodowych i etnicznych. Dotychczas do udziału w projektach przystąpiło 6 027 **przedsiębiorstw**. Spośród firm objętych wsparciem zaobserwowano największy udział mikroprzedsiębiorstw (narastająco 62,04%, zaś prawie 70% w okresie sprawozdawczym).

PRIORYTET IX:

- **Postęp finansowy:**

W województwie dolnośląskim w ramach Priorytetu IX od początku realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zawarto 994 umowy o dofinansowanie, z czego 391 podpisano w ramach Działania 9.1, 29 w ramach Działania 9.2, 19 w Działaniu 9.3, 45 w ramach Działania 9.4, 490 w Działaniu 9.5 oraz 20 w ramach Działania 9.6. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi prawie 442 mln PLN, co stanowi 82,84% alokacji przewidzianej dla Priorytetu IX na cały okres programowania (2007-2013).

W okresie objętym sprawozdaniem zawarto 226 umów na łączną wartość środków publicznych prawie 51,7 mln PLN.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 3 767 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 287,8 mln PLN, co stanowi 53,94% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 1 487 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność - wartość środków publicznych wynosi prawie 97,9 mln PLN.

Ponadto do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 65,12% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu IX, co jest potwierdzeniem sukcesywnej tendencji wzrostowej.

Proces wdrażania Priorytetu IX w opinii IP przebiega prawidłowo. Dzięki nieustającemu zaangażowaniu pracowników IP, zarówno poprzez realizację spotkań z Beneficjentami, jak również indywidualne konsultacje Beneficjentów z opiekunami projektów, zaobserwować można coraz sprawniej następujący wzrost poziomu rozliczenia zakontraktowanych środków.

W **Działaniu 9.1** zarówno poziom kontraktacji, jak i rozliczenia, przebiega pomyślnie, nie stanowiąc zagrożenia dla zasady n+3. W dalszym ciągu zauważalny jest stały postęp we wdrażaniu Działania. Na koniec 2012 r. rozliczono 2 216 wniosków o płatność na kwotę ponad 163,6 mln PLN, z czego tylko w ostatnim roku w 1 083 wnioskach rozliczono prawie 44,5 mln PLN.

W **Działaniu 9.2** w dalszym ciągu utrzymuje się bardzo wysoki poziom kontraktacji (co przekłada się również na bardzo wysokie wykonanie odpowiedniego wskaźnika produktu i rezultatu w Priorytecie) w porównaniu do poziomu środków rozliczonych, co związane jest z kontynuacją realizacji projektu systemowego *Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II* (POKL.09.02.00-02-001/10). Do końca 2012 r. rozliczono ponad 43 mln PLN.

Odmienne niż w latach poprzednich kształtuje się sytuacja w **Działaniu 9.3**. W efekcie podpisania wszystkich umów z ogłoszonego w 2011 r. konkursu oraz realokacji pozostałych wolnych środków do Działania 9.6 poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ostatecznie na koniec 2012 r. ukształtował się na poziomie 102,33% (przekroczenie limitu 100% jest spowodowane przeliczeniem alokacji kursem sprawozdawczym, a nie rzeczywistymi kursami, po których certyfikowano środki do Komisji Europejskiej), natomiast stopień jej wykorzystania na podstawie środków wydatkowanych osiągnął wartość 54,55%, gdy na koniec 2011 r. wynosił jedynie 24,90%.

Korzystnie wygląda również sytuacja w **Działaniu 9.4**, zarówno w przypadku kontraktacji, jak i wydatkowania. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 86,35%, a jej poziom na podstawie środków wydatkowanych wzrósł do 57,09 %, co w porównaniu do poziomu wykazanego na koniec 2011 r. (odpowiednio 61,10% i 42,46%) oznacza znaczący wzrost we wdrażaniu Działania.

Podobnie pozytywną zmianę zauważyć można w **Działaniu 9.5**, gdzie w 2012 r. nastąpił bardzo duży wzrost zakontraktowanych środków. Ostatecznie na koniec roku poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 82,46%, co w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza prawie dwukrotny wzrost. Przewiduje się, że w najbliższym czasie stopień ten ponownie wzrośnie, gdyż w 2012 r. nie zostały podpisane wszystkie umowy z projektodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2012 r. Do tak wyraźnego wzrostu kontraktacji z pewnością przyczyniło się przeznaczenie części środków na konkurs na projekty innowacyjne, dzięki czemu w 2012 r. podpisano 3 umowy o wartości ponad 4 mln PLN.

W **Działaniu 9.6** w bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano pierwsze umowy w ramach ogłoszonych w 2012 r. konkursów. W efekcie podpisania 20 umów o wartości ponad 12,2 mln PLN poziom wykorzystania alokacji ukształtował się na wysokości 32,10%. Pierwsze umowy zostały podpisane w listopadzie i grudniu 2012 r. (19 umów w ramach Poddziałania 9.6.2 i 1 umowa w ramach Poddziałania 9.6.1), a pierwsze wnioski o płatność dot. tych projektów zostaną złożone dopiero w 2013 r. Dlatego też poziom rozliczonych środków w ramach Działania 9.6 wynosi 0.

• Przebieg procesu wnioskowania:

W 2012 r. w ramach Priorytetu IX IP ogłosiła 7 konkursów (3 w trybie zamkniętym oraz 4 w trybie otwartym), a IP2 (która wdraża Działanie 9.6 na Dolnym Śląsku) ogłosiła 3 konkursy zamknięte, po jednym dla każdego Poddziałania. Ogłoszone zostały wszystkie przewidziane na 2012 r. konkursy.

W 2012 r. IP ogłosiła 1 konkurs otwarty dotyczący upowszechniania edukacji przedszkolnej z alokacją 34 mln PLN. W ramach konkursu przewidziano możliwość realizacji 2 typów projektów: 1) tworzenie przedszkoli, 2) wsparcie istniejących przedszkoli. W porównaniu z latami poprzednimi, konkurs cieszył się niewiele niższym zainteresowaniem wśród projektodawców, jednak odmiennie niż w latach ubiegłych większą popularnością cieszyła się druga forma wsparcia. Pomimo wyłonienia do realizacji aż 28 projektów spośród wszystkich ocenionych do końca 2012 r. wniosków, IP szacuje, że alokacja przeznaczona na konkurs nie zostanie wyczerpana. Wprawdzie do końca grudnia 2012 r. nie zakończono oceny wniosków, które wpłynęły do IOK w ostatniej rundzie konkursowej, niemniej jednak nawet w przypadku przyjęcia do realizacji wszystkich złożonych projektów, część przeznaczonych na konkurs środków nie zostanie wykorzystana.

Niższy od oczekiwanego rezultat konkursu jest skutkiem wprowadzonych w SzOP podczas ostatniej aktualizacji dokumentu ograniczeń (obowiązek wnoszenia wkładów własnych przez Beneficjentów oraz ograniczenie możliwości aplikowania tylko dla projektodawców z terenów 30% gmin o najniższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej na Dolnym Śląsku). Ponadto na osiągnięty rezultat konkursu wpływ miała konieczność zapewnienia trwałości projektu oraz ograniczenie do 250 tys. PLN możliwego dofinansowania dla 1 placówki.

W celu zmobilizowania potencjalnych beneficjentów oraz zachęcenia projektodawców do składania wniosków na konkurs IP przez cały okres trwania naboru prowadziła wzmożone działania promocyjno-informacyjne, regularnie aktualizowała informacje na temat naboru na swojej stronie internetowej, organizowała spotkania informacyjne dla Beneficjentów (łącznie 3 spotkania), wysyłała informacje e-mail do organów prowadzących ośrodki wychowania przedszkolnego na terenie województwa dolnośląskiego o trwającym konkursie i naborze wniosków, a także informowała Wnioskodawców w piśmie o negatywnym wyniku oceny formalnej lub merytorycznej o możliwości ponownego złożenia wniosku.

Nieco mniejszą popularnością niż w latach ubiegłych cieszyła się tematyka wdrażania programów rozwojowych w placówkach kształcenia ogólnego. W odpowiedzi na ogłoszone w 2012 r. 3 konkursy (2 zamknięte skierowane do wszystkich szkół ogólnokształcących, ale premiujące projekty skierowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów na obszarach wiejskich; oraz 1 otwarty dedykowany w całości placówkom położonym na obszarach wiejskich) wpłynęło 177 wniosków o łącznej wartości ponad 45 mln PLN, z których połowę stanowiły wnioski, które wpłynęły w odpowiedzi na konkurs otwarty. Pomimo podejmowania wzmożonych działań zachęcających projektodawców do składania wniosków (analogicznie jak opisane powyżej) oraz biorąc pod uwagę liczbę oraz wartości rekomendowanych do dofinansowania oraz przyjętych do realizacji projektów, IP szacuje, że alokacja przeznaczona na konkursy ogłoszone w ramach Poddziałania 9.1.2 w 2012 roku nie zostanie w pełni wykorzystana. W opinii IP przedstawiona sytuacja jest przede wszystkim efektem braku odpowiedniej do przygotowania wniosku o dofinansowanie wiedzy wśród osób przygotowujących projekty, co ograniczało liczbę wpływających wniosków. Ponadto duży wpływ miało niedostosowanie zapisów we wnioskach do wymogów dokumentacji konkursowej, czego efektem była negatywna ocena formalna lub merytoryczna, oraz ograniczenie wysokości przyznanego na placówkę wsparcia do 90 000 PLN, na skutek czego projektodawcy mieli trudności z zaplanowaniem kompleksowego wsparcia szkół.

W ramach projektu systemowego Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkoły podstawowej w odpowiedzi na przeprowadzony jesienią 2011 r. nabór uzupełniający w bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 12 nowych umów o dofinansowanie o wartości prawie 1,4 mln PLN.

W ramach Działania 9.3 w roku 2012 nie zostały ogłoszone ani przeprowadzone nowe konkursy – Działanie wygaszone po przeglądzie śródkresowym Programu.

W dalszym ciągu dużym zainteresowaniem wśród projektodawców cieszą się formy wsparcia oferowane w ramach Działania 9.4. W bieżącym okresie sprawozdawczym ogłoszono konkurs otwarty dedykowany nauczycielom zatrudnionym w szkołach na obszarach wiejskich. W ramach 5 rund złożono 87 wniosków, których łączna wartość ponad pięciokrotnie przekraczała kwotę dostępnej alokacji. Do końca 2012 r. podpisano 14 umów oraz trwają negocjacje w przypadku 9 projektów, jednak IP szacuje, że nawet w przypadku podpisania wszystkich negocjowanych umów, alokacja przeznaczona na ten konkurs nie zostanie wyczerpana. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym został przeprowadzony nabór wniosków na projekty z komponentem ponadnarodowym dla typu operacji: *Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych)*. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 6 wniosków, których łączna wartość prawie dwukrotnie przekraczała dostępną alokację. Do końca roku nie zakończyła się ocena merytoryczna złożonych wniosków. Podpisane zostały natomiast 2 umowy wyłonione w ramach konkursu na projekty ponadnarodowe ogłoszonego w 2011 r.

Możliwość realizacji inicjatyw w ramach Działania 9.5 podobnie jak w latach poprzednich, spotkała się z dużym odzewem środowisk lokalnych. Do IOK wpłynęły 373 aplikacje, których łączna wartość prawie 4-krotnie przekroczyła kwotę alokacji przeznaczoną na konkurs. Duże zainteresowanie Beneficjentów tym Działaniem oraz przeznaczenie części alokacji na realizację konkursów na projekty innowacyjne, daje nadzieję na wykorzystanie całości alokacji przewidzianej w SzOP dla tego Działania oraz osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika. Warty odnotowania jest fakt, że w bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 3 umowy na projekty innowacyjne w ramach konkursu ogłoszonego w 2011 r., których wartość przekracza 4 mln PLN.

Sporym zainteresowaniem wśród projektodawców cieszyły się również konkursy ogłoszone w ramach Działania 9.6, w szczególności oferowane szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarach umiejętności ICT i znajomości języków obcych. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs zamknięty ogłoszony

w ramach Poddziałania 9.6.2, złożono 260 wniosków, które ponad 10-krotnie przekroczyły dostępną alokację. Najczęstszą przyczyną odrzucenia wniosków na etapie oceny formalnej było niezagwarantowanie uczestnikom projektów pełnego poziomu kompetencji językowych.

Nieco mniejszą popularnością cieszyły się oferowane formy wsparcia w pozostałych 2 konkursach zamkniętych ogłoszonych w ramach Działania 9.6. W odpowiedzi na konkurs dotyczący kształcenia w formach szkolnych osób dorosłych, wpłynęły 24 wnioski, których łączna wartość ponad 3,5-krotnie przekraczała dostępną alokację. Natomiast w ramach ostatniego konkursu, gdzie oferowane wsparcie skierowane jest na edukacyjne usługi doradcze dla osób dorosłych (brokering edukacyjny), do IOK złożono 6 wniosków, których wartość prawie 3-krotnie przekraczała dostępne środki. Do końca 2012 r. nie zakończył się proces podpisywania umów oraz negocjacji ze wszystkimi projektodawcami w ramach Działania 9.6.

- **Realizacja projektów systemowych:**

„Dolnośląska Szkoła liderem jakościowych zmian w polskim systemie edukacji”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.1/Poddziałanie 9.1.2
- **Termin realizacji:** 01.01.2010 r. – 31.12.2011 r.
- **Wartość projektu:** 12 000 000,00 PLN
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** w okresie sprawozdawczym zatwierdzono końcowy wniosek o płatność projektu o wartości 1 593 021,34 PLN i dokonano zamknięcia projektu.

Ponieważ okres realizacji projektu zakończył się 31.12.2011 r. w bieżącym okresie sprawozdawczym nie były realizowane żadne działania w ramach projektu. Wszystkie wskaźniki określone przez Beneficjenta we wniosku aplikacyjnym zostały osiągnięte na poziomie min. 100%. Zgodnie z końcowym wnioskiem o płatność 10 360 uczniów uczestniczyło w projekcie, w tym 4 925 z terenów wiejskich. Wskaźnik „liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe” ukształtował się na poziomie 103,60%.

„Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.2
- **Termin realizacji:** 03.01.2011 r. – 30.09.2014 r.
- **Wartość projektu:** 104 599 910,00 PLN z czego wkład własny Beneficjenta wynosi 15 689 986,50 PLN.
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** do dnia 31.12.2012 r. zostało rozliczonych 15 wniosków o płatność o łącznej wartości 43 253 134,12 PLN, w tym w 2012 r. 10 wniosków o wartości 39 715 952,60 PLN.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** w okresie sprawozdawczym, wystąpiły niewielkie opóźnienia w realizacji zajęć w ramach szkolnych programów rozwojowych oraz innych zajęć dodatkowych. Realizacja tych zajęć uległa częściowemu przesunięciu ze względu na wydłużające się procedury przetargowe, co spowodowane było faktem, że na niektóre części postępowań nie wpłynęły oferty, co wymagało uruchomienia kolejnych postępowań. W trakcie realizacji projektu w 2012 r. Beneficjent wskazał kilka spraw problemowych. Pierwsza dotyczyła odstąpienia od podpisania umowy przez wykonawcę, który wygrał przetarg na organizację wyjazdów specjalistycznych dla młodzieży z branży budowlanej. Termin 17-19.05.2012 dotyczył wyjazdu 4 grup młodzieży (48 osób), w związku z czym zaistniała konieczność ustalenia możliwości zrealizowania wyjazdu w w/w terminie przez innego Wykonawcę (drugiego na liście oceny ofert przetargowych). Zrealizowanie zadania w w/w terminie było konieczne ze względu na fakt wcześniejszego poinformowania szkół i młodzieży o planowanym wyjeździe. Sprawę rozstrzygnięto z pozytywnym wynikiem.

Drugi problem dotyczył złych warunków socjalnych zapewnionych młodzieży w trakcie wyjazdu specjalistycznego z branży logistyczno-spedycyjno-transportowej do Poznańskiego Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w dnia 17-19.05.2012 r. Kierownik projektu był w stałym kontakcie z opiekunami młodzieży oraz realizatorem działania, zbierał informacje, zgłosił problem realizatorowi działania w celu naprawienia sytuacji. Następnie na bieżąco zbierał informacje, przekazywał je dyrekcji DCiZiDN, analizował sytuację pod kątem ewentualnego zerwania umowy przed zakończeniem wyjazdu. Decyzję o dalszej realizacji zadania podjęto ze względu na to, iż młodzież i opiekunowie byli bardzo zadowoleni z części merytorycznej (zajęć dydaktyczno - praktycznych) realizowanych przez Poznańskie Centrum Kształcenia Ustawicznego

i Praktycznego. Po powrocie młodzieży do szkół uczestniczących w wyjeździe przesłano szczegółową ankietę ewaluacyjną i prośbę do szkół o szczegółowe opisanie sprawy. Podjęto działania na okoliczność skierowania ewentualnych kroków prawnych wobec realizatora wyjazdu.

Kolejny zgłaszany problem związany był z wyłonieniem dostawców na zakup wyposażenia do szkół. Nie zakupiono całości zaplanowanego wyposażenia do szkół m.in. w branży mechanicznej – sprzęt kowalski, w branży budowlanej – drobny sprzęt pomiarowy, branża samochodowa – narzędzia, mierniki, próbniki oraz pojazdy samochodowe. Ujęte w Szkolnych Programach Rozwojowych na rok szkolny 2011/2012 zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze zostały zrealizowane przy pomocy sprzętu dotychczas zakupionego w ramach projektu. Zaplanowana tematyka oraz metodyka zajęć została dostosowana do dostarczonego do szkół wyposażenia. Zakup pozostałego wyposażenia Beneficjent przesunął na późniejszy termin, tak aby kolejne zajęcia wymagające dodatkowego sprzętu odbyły się już w wyposażonych w nowoczesny sprzęt pracowniach.

Ponadto w trakcie realizacji projektu zdiagnozowano problem polegający na nieprawidłowym wypełnianiu przez uczestników projektu Formularzy zgłoszeniowych między innymi w zakresie nr PESEL. W celu rozwiązania problemu przygotowano narzędzie służące do elektronicznego wypełniania Formularzy zgłoszeniowych, które uniemożliwia błędne wyprowadzenie niektórych danych. Elektroniczny Formularz nie przyjmuje między innymi błędnie wprowadzonego numeru PESEL.

- **Postęp rzeczowy:** do końca grudnia 2012 r. 31 667 uczniów uczestniczyło w zajęciach w ramach projektu, w tym z terenów wiejskich pochodzi 13 075 osób. Żaden uczestnik nie przerwał udziału w projekcie. W projekcie uczestniczą również przedsiębiorstwa, jest ich ogółem 1 369, w tym 574 to mikroprzedsiębiorstwa, 511 małych przedsiębiorstw, 207 średnich oraz 77 dużych. Wskaźniki „Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe” i „Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych” zostały osiągnięte na poziomie 99,20 %, co przekłada się na wsparcie 248 szkół, przy zakładanej wartości docelowej 250 placówek.
- **Kluczowe przetargi:** w ramach projektu Beneficjent systemowy nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, natomiast DCIZiDN w Wałbrzychu, które jest realizatorem projektu, przeprowadziło 171 postępowań, w tym: wszczęto 98 postępowań w trybie przetargu nieograniczonego (13 postępowań unieważniono/anulowano) dot. m.in. realizacji Szkolnych Programów Rozwojowych, dostawy materiałów biurowych, dostawy wyposażenia, organizacji zajęć praktycznych w wyspecjalizowanych ośrodkach akademickich, organizacji wycieczek zawodoznawczych oraz wszczęto 73 postępowania z wolnej ręki - wszystkie zamówienia jako zamówienia uzupełniające w rozumieniu art. 67 ust.1 pkt.6 PZP.

„Szkolenie nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.4
- **Termin realizacji:** 01 stycznia 2010 r. – 31 sierpnia 2011 r.
- **Wartość projektu:** 2 000 000,00 PLN;
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** od 01.01.2012 do 31.12.2012 został zatwierdzony końcowy wniosek o płatność na kwotę 220 509,78 PLN za okres od 01.07.2011 r. do 31.08.2011 r.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** najistotniejszym problemem powstałym w trakcie realizacji projektu było wycofanie się Partnera - Georg August Universitaet w Getyndze ze współpracy, pomimo iż Beneficjent czynił starania w celu nierozwiązania umowy partnerskiej (propozycja zmiany terminów warsztatów). Wycofanie się partnera miało miejsce już po zrealizowaniu części zadań planowanych w ramach komponentu ponadnarodowego. W pierwszej połowie kwietnia 2011 r. Beneficjent podjął próby pozyskania dodatkowego Partnera w Niemczech, który miałby możliwość przejęcia zadań Uniwersytetu w Getyndze w kontynuowaniu współpracy ponadnarodowej w projekcie. W lipcu 2011 r. zatwierdzono zaktualizowany wniosek o dofinansowanie projektu, w którym z powodu wycofania się Partnera ze współpracy międzynarodowej pomniejszono wartość komponentu ponadnarodowego z 508 540,00 PLN na 21 727,40 PLN.
- **Postęp rzeczowy:**
W okresie sprawozdawczym wg końcowego wniosku o płatność osiągnięto większość wskaźników na poziomie 100%. Wskaźnik – liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach osiągnięto na poziomie 99,35%. Wskaźnik – przeszkolenie 1020 nauczycieli w różnych formach doskonalenia osiągnięto na poziomie 97,75 %. Cztery wskaźniki nie zostały osiągnięte ze względu

na niezrealizowanie komponentu ponadnarodowego z przyczyn niezależnych od Beneficjenta. Szczegółowe dane zawarto w sprawozdaniu za rok 2011. W okresie, jaki obejmował końcowy WNP, do projektu nie przystąpił żaden nowy uczestnik, natomiast wszyscy uczestnicy zakończyli udział w projekcie (ogółem 1 013 osób, z tego 863 kobiety i 150 mężczyzn).

– **Kluczowe przetargi:**

Beneficjent systemowy – nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP natomiast DODN we Wrocławiu, który jest Realizatorem projektu, przeprowadził 1 postępowanie przetargowe na redakcję, opracowanie, skład i druk publikacji podsumowującej.

„Podniesienie kompetencji nauczycieli z obszarów wiejskich Dolnego Śląska w zakresie innowacyjnych metod nauczania w obszarach ICT i nauk matematyczno - przyrodniczych”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.4
- **Termin realizacji:** 01 września 2012 r. – 31 sierpnia 2014 r.
- **Wartość projektu:** 1 625 200,00 PLN;
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** w bieżącym okresie sprawozdawczym został zatwierdzony 1 wniosek o płatność na kwotę 212 082,65 PLN.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** W początkowej fazie realizacji projektu problem stanowiło utworzenie biura projektu - dopiero w połowie września 2012 r. - oraz brak zatrudnienia kadry odpowiedzialnej za księgowość i sprawozdawczość finansową. Zadania w tym zakresie wykonywane były przez pracowników Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu – Realizatora projektu. Ponadto, wystąpiły problemy z rekrutacją nauczycieli do jednego z kursów zaplanowanego w ramach projektu. Nie wszyscy nauczyciele, którzy początkowo deklarowali chęć udziału w projekcie, rozpoczęli w nim udział. Nie przystąpienie części nauczycieli wiązało się z ich zwolnieniami lekarskimi, nieodpowiadającymi im terminami szkoleń oraz innymi zobowiązaniami. W celu realizacji wskaźników Beneficjent przeprowadził rekrutację uzupełniającą, jak też przewiduje utworzenie dodatkowych grup szkoleniowych.
- **Postęp rzeczowy:**

W bieżącym okresie sprawozdawczym do projektu przystąpiło 180 nauczycieli, w tym 153 kobiety i 27 mężczyzn, z których 129 osób zakończyło udział w projekcie zgodnie ze ścieżką rozwoju. Produktem, który został osiągnięty w 100% jest zakup pracowni przyrodniczej. Pozostałe wskaźniki zostały osiągnięte we niewielkim procencie bądź w ogóle nie zostały osiągnięte. Jednakże ze względu na tylko 2 miesięczny okres realizacji projektu, jaki opisywany jest w sprawozdaniu, dotychczasowe nieosiągnięcie wskaźników nie jest problematyczne. Beneficjent zakłada, że do końca okresu realizacji projektu wskaźniki zostaną zrealizowane.
- **Kluczowe przetargi:**

W ramach projektu w roku 2012 Beneficjent systemowy – nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, natomiast DODN we Wrocławiu, który jest realizatorem projektu, przeprowadził 9 postępowań w trybie przetargu nieograniczonego w tym: dostawa wyposażenia dydaktycznego do pracowni przyrodniczej, usługa przygotowania i dostarczenia posiłków dla uczestników kursów, dostaw sprzętu komputerowego, dostawa pomocy dydaktycznych do zestawów edukacyjnych dla nauczycieli oraz dostosowanie pomieszczeń w obiekcie przy ul. Komuny Paryskiej dla wymagań pracowni przyrodniczej na potrzeby DODN we Wrocławiu.

• **Analiza struktury uczestników**

Priorytet IX w swojej idei skupiony jest na upowszechnieniu edukacji na każdym etapie życia człowieka. Już z założenia zatem uczestnikami projektów w tym obszarze mogą być osoby z różnego przedziału wiekowego, z różnorodnym wykształceniem, zarówno bezrobotne, jak i zatrudnione, zamieszkujące w miastach oraz na obszarach wiejskich. Wobec powyższego IP nie odnotowała nadreprezentowanych bądź niedoreprezentowanych grup wskazanych w SzOP.

KOMPLEMENTARNOŚĆ:

PRIORYTET VI

W ramach Priorytetu VI w bieżącym okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja projektu systemowego pt. „Wolontariat – włącz się!”. Projekt realizowany był przez PL.2012 Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w partnerstwie z Samorządem Województwa Dolnośląskiego oraz organizacją pozarządową: Dolnośląską

Federacją Sportu, w okresie: 31.03.2011 r. - 31.08.2012 r. Celem projektu było umożliwienie osobom pozostającym bez zatrudnienia dostępu do nowej gałęzi gospodarki na Dolnym Śląsku, jaką jest obsługa dużych imprez masowych, w tym sportowych, poprzez podniesienie ich kompetencji w zakresie obsługi takich imprez. PL.2012 Sp. z o.o. odpowiadała w imieniu Ministra Sportu i Turystyki za koordynację i kontrolę wszystkich projektów i procesów związanych z przygotowaniem Polski do UEFA EURO 2012, w tym Programu Odpowiedzialności Społecznej, którego elementem jest projekt „Wolontariat – włącz się!”, komplementarnie uzupełniany przez projekty „Wolontariat 2012” oraz „Wolontariat Sportowy 2012+”.

W ramach Programu Odpowiedzialności Społecznej realizowany był segment wzajemnie komplementarnych wobec siebie projektów dotyczących wolontariatu. Ich celem było wykorzystanie okresu przygotowań do Euro 2012 w Polsce do rozwoju sektora wolontariatu sportowego, który na świecie stanowi największą gałąź wolontariatu, a w Polsce jest zjawiskiem niszowym. Projekty realizowane w ramach tych działań miały rozpocząć rozwój wolontariatu w następujących wymiarach:

1. Rozwój dialogu międzysektorowego, wyznaczenie głównych kierunków rozwoju – działanie realizowane przez międzysektorową grupę „Wolontariat Sportowy 2012+” (organizacje sportowe, organizacje zajmujące się wolontariatem, biznes, instytucje publiczne szczebla lokalnego i krajowego).
2. Kształcenie koordynatorów wolontariatu sportowego - rozwój kompetencji organizacji sportowych w zakresie zarządzania wolontariuszami, w tym wolontariuszami z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – działanie realizowane przez Fundację „Wolontariat dla sportu”, „Ludowe związki sportowe”, „Projekt społeczny 2012” Uniwersytetu Warszawskiego w województwach Dolnośląskim, Mazowieckim, Opolskim, Podkarpackim, Lubuskim, Kujawsko-Pomorskim, współfinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.
3. Otwarcie wolontariatu sportowego na ludzi w różnej sytuacji życiowej oraz wykorzystanie wolontariatu jako narzędzia aktywizacji społeczno-zawodowej – działanie realizowane w ramach:
 - projektu „Wolontariat włącz się!” współfinansowanego ze środków EFS w ramach PO KL i realizowanego w województwach Dolnośląskim, Mazowieckim, Wielkopolskim, Pomorskim w trybie systemowym przez PL.2012 Spółkę z o. o. w partnerstwie z Dolnośląską Federacją Sportu, United Nations Development Programme, Fundacją „Wolontariat dla sportu” (otwarty konkurs na kolejnych partnerów w toku),
 - w ramach tego działania złożony został wniosek o dofinansowanie z PFRON projektu aktywizacji osób niepełnosprawnych z użyciem wolontariatu sportowego, w którym metodologia zastosowana w projekcie „Wolontariat – włącz się!” została dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Prowadzony był także projekt „Wolontariat miast gospodarzy UEFA EURO 2012”, który zapewniał obsługę kibiców podczas turnieju Euro 2012 w Polsce przez 3000 wolontariuszy. Projekt stanowił także doskonały sposób na promocję wolontariatu sportowego. Wszystkie osoby zaangażowane w projekty wspierające wolontariat otrzymać miały bieżącą informację o możliwości zaangażowania się w wolontariat podczas Euro 2012.

Wzajemna **komplementarność międzyprogramowa** prowadzonych projektów pozwalała na stworzenie dodatkowej oferty związanej z UEFA EURO 2012 dla uczestników i uczestniczek projektu „Wolontariat – włącz się!”, którzy poprzez otrzymane wsparcie mieli szansę uczestniczyć w ww. wydarzeniu jak również mogli zwiększyć swoje możliwości powrotu na rynek pracy. W realizacji ww. wzajemnie komplementarnych projektów dot. wolontariatu **można odnaleźć efekt synergii**, ponieważ ich wspólna realizacja dawała większe i lepsze efekty niż realizacja pojedynczych projektów. Ponadto Beneficjent w ramach przygotowań Polski do Euro 2012 koordynował zarówno projekty inwestycyjne jak i organizacyjne, w tym również projekty dot. wolontariatu. Dla tak dużego przedsięwzięcia wdrożył nowoczesny system zarządzania projektowego, co można również uznać za efekt synergii, albowiem wprowadzenie takiego zarządzania pociąga za sobą znaczne korzyści zarówno organizacyjne jak i finansowe.

Komplementarność występuje również w projekcie Beneficjenta Gmina Wrocław Centrum Integracji Społecznej pt. „Praca bez barier”, który jest realizowany w Poddziałaniu 6.1.1. Wartość projektu wynosi 2 066 663,20 PLN. Termin realizacji projektu: 01.09.2011 r. - 31.07.2013 r. Głównym celem projektu jest zwiększenie szans wejścia na rynek pracy 120 pozostających bez zatrudnienia niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia, poprzez aktywizację zawodową i społeczną, w tym organizację staży i praktyk zawodowych. Grupę docelową stanowią osoby niepełnosprawne, w min. 60% osoby, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VII PO KL. Powyższy projekt wpisuje się w **komplementarność wewnątrzprogramową**. Objęcie wsparciem osób, które były uprzednio aktywizowane w ramach form wsparcia Priorytetu VII PO KL *Promocja integracji społecznej* wraz z kontynuacją i rozszerzeniem wsparcia o formy dostępne w Priorytecie VI PO KL *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* zapewnia komplementarność pomiędzy działaniami aktywizacji zawodowej w ramach PO KL.

PRIORYTET VII

Projekt: Integracja zawodowa osób niewidomych, realizowany przez Fundację Cultura Mentis w okresie od 01.10.2011 do 30.06.2014 roku.

Projekt skierowany jest do 60 osób niepełnosprawnych (niewidomych) z Wrocławia i Wałbrzycha. Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa 60 osób niewidomych w wieku 50-64 lat z Wrocławia i Wałbrzycha poprzez udzielenie kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia przy wchodzeniu na rynek pracy. Przewidziane w projekcie wsparcie: diagnoza, doradztwo, szkolenia oraz wsparcie towarzyszące przyczynią się do poprawy społecznego funkcjonowania osób niewidomych i jednocześnie umożliwią dążenie do ekonomicznej niezależności. W celu zmniejszenia oporu związanego z zatrudnianiem osób niewidomych, projekt przewiduje możliwość korzystania przez uczestników ze staży u pracodawców. Projekt jest komplementarny z działaniami rewitalizacyjnymi, bowiem część działań (warsztaty) będzie realizowana w Wałbrzyskim Centrum Aktywności. Budynek został przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach rozbudowy infrastruktury społecznej współfinansowanej z EFRR.

Realizacja tego projektu w połączeniu z rezultatem projektu realizowanego w ramach EFRR (przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych) umożliwi osiągnięcie **efektu synergii**, którym jest pełniejsze zaspokojenie potrzeb użytkowników projektu. Projekt EFS skierowany jest do grupy osób niepełnosprawnych, w przypadku której organizacja wsparcia wymaga zapewnienia szczególnych warunków technicznych i lokalowych. Nie byłoby to możliwe bez realizacji projektu komplementarnego z EFRR.

Projekt: Jesteśmy sprawni, realizowany przez Forum Aktywności Lokalnej w okresie od 01.12.2012 – 31.05.2015 roku.

Projekt skierowany jest do 20 osób niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo, w tym minimum 10 osób z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego i jaworskiego poprzez wzrost ich aktywności społecznej i zawodowej w okresie od 01.12.2012 r. do 31.05.2015 r.

W projekcie wykorzystywany będzie zwalidowany rezultat PIW Equal - Wzrost Aktywności Zawodowej Osób Niepełnosprawnych: zestaw narzędzi diagnostycznych umożliwiających pełne rozpoznanie kondycji psychofizycznej osób niepełnosprawnych - doradztwo planowania kariery (A0126), metodologię szkoleń IT (A 0598). Na etapie rekrutacji zostanie przeprowadzona diagnoza kondycji psychofizycznej osób niepełnosprawnych przy pomocy pakietu narzędzi z PIW Equal oraz opracowanie planów kariery - wg poradnika dla doradców planowania kariery PIW Equal na podstawie przeprowadzonych diagnoz. Jednocześnie szkolenia IT będą prowadzone - wg metodologii z PIW Equal.

PRIORYTET VIII

W dniu 15.12.2011 r. w ramach Poddziałania 8.1.1 przyjęto do realizacji projekt pt. **„Nowoczesność i doświadczenie. Akademia rozwoju kompetencji pracowników HS Wrocław Sp. z o. o.”**, którego beneficjentem jest: Dobre Kadry. Centrum badawczo-szkoleniowe Sp. z o.o. Wartość projektu wynosi: 2 167 475,06 PLN - w tym dofinansowanie 1 482 953,10 PLN i wkład własny 684 521,96 PLN. Termin realizacji: od 01.12.2011 r. do 30.09.2013 r. Grupą docelową projektu jest firma HS Wrocław (która jest jednocześnie partnerem projektu) oraz jej pracownicy. HS Wrocław specjalizuje się w sferze badawczo-rozwojowej, dotyczącej branży lotniczej. Cel ogólny i cele szczegółowe uwzględniają podstawowe cele strategiczne firmy HS Wrocław na najbliższe lata, a mianowicie: zwiększenie produktywności, rozwój prac badawczo-rozwojowych i wypracowanie konkurencyjności. Partner Projektu dysponuje dużym potencjałem finansowym i badawczym, co daje możliwość szybkiego rozwoju centrum konstrukcyjno-badawczego z korzyścią zarówno dla firmy, jak i branży lotniczej w Polsce oraz dla rozwoju Dolnego Śląska. Działania w projekcie są komplementarne z inwestycjami finansowanymi z EFRR w ramach działań 1.4-4.1 PO Innowacyjna Gospodarka („Badania i rozwój w zakresie zaworów mechanicznych i elektromechanicznych” nr POIG.01.04.00-02-003/10; okres realizacji 07.2011 r. - 12.2015 r.). Beneficjent oświadczył, że szkolenia realizowane są w powiązaniu z projektami o charakterze infrastrukturalnym i/lub szkolenia są realizowane jako uzupełnienie dla indywidualnych projektów kluczowych realizowanych

w różnych programach EFRR. W celu podwyższenia umiejętności konstruktorzy zaangażowani w projekt Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pn. „Badania i rozwój w zakresie zaworów mechanicznych

i elektromechanicznych”, będą korzystać ze szkoleń współfinansowanych z EFS w ramach umowy nr POKL.08.01.01-02-094/11.

W dniu 28 marca 2012 r. w ramach Poddziałania 8.1.1 przyjęto do realizacji projekt Beneficjenta SITECH Sp. z o.o. na kwotę 1 674 134,88 PLN, w tym dofinansowanie 1 283 733,48 PLN i wkład własny 390 401,40 PLN, z terminem realizacji 01.03.2012 r. – 28.02.2014 r. Celem projektu jest „Podniesienie kwalifikacji uczestników projektu będących pracownikami przedsiębiorstwa Sitech Sp. z o.o. w Polkowicach, poprzez wzrost kompetencji na polu profesjonalnego działania w zakresie zarządzania, kierowania zespołem, umiejętności trenerskich, obsługi stanowisk produkcyjnych i utrzymania ruchu a tym samym potencjału do rozwoju firmy”. Projekt jest komplementarny do projektu Beneficjenta - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości pn. „Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji nowych na rynku siedzeń modułowych”, finansowanego ze środków EFRR w ramach działania 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym osi priorytetowej 4 Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, a realizowanego w latach 2008-2012. Szkolenia, w ramach wniosku o dofinansowanie do projektu "**Akademia Lidera Sitech**", są komplementarne z projektem "Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji nowych na rynku siedzeń modułowych (dalej zwany "Modulsitz"). W ramach nowej inwestycji realizowany jest zakup nowej, innowacyjnej prasy Fagor o nacisku 2600 ton. Prasa będzie wyposażona w linię podającą blachę firmy Arku i zintegrowany transfer programowalny firmy Fagor. Nowa prasa i system podawarek, a szczególnie nowe wymienione wyżej rozwiązania wymagają podwyższenia wiedzy i kwalifikacji pracowników. W ramach projektu pracownicy z grupy 50+ mają zostać objęci specjalnymi programami szkoleniowymi dla pracowników produkcyjnych ze znajomości języka niemieckiego. W związku z tym, że szkolenia te stanowią uzupełnienie działań rozpoczętych w ramach POIG, istnieje efekt synergii i komplementarności:

- komplementarność jednookresowa – zachodzi, ponieważ działania będą finansowane w tym samym okresie programowania (2007-2013),
- komplementarność międzyfunduszowa - działania finansowane z różnych funduszy EFS i EFRR.

Kluczowym w tym kontekście było określenie wspólnego dla uzupełniających się przedsięwzięć celu. Zapewnienie komplementarności podejmowanych działań finansowanych ze środków wspólnotowych służy zmaksymalizowaniu ich efektywności. Potrzeba zapewnienia komplementarności zrodziła konieczność celowościowego podejścia zarówno do inwestycji twardych, jak i projektów miękkich, co oznacza w przypadku Sitech Sp. z o.o. potrzebę celów określanych w konkretnych obszarach.

W ramach Działania 8.2 w sierpniu 2012 r. podpisano umowę na realizację projektu pt. „**SPINqinator ZDolnego Śląska**” wyłonionego w ramach konkursu na projekty współpracy ponadnarodowej, na kwotę 1 642 613,89 PLN. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10.2012 r., i zakończy się 30.06.2015 r. Projekt jest komplementarny z 3.1, 4-4.1, 4.2, oraz 4.4. POIG. Szkolenia, coaching, doradztwo dla uczestników projektu pragnących ubiegać się o finansowanie działalności innowacyjnej ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach 3.1 POIG). Uczestnicy projektu otrzymają doradztwo, którego efektem będzie przygotowanie do ubiegania się o finansowanie ze środków przeznaczonych na inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez opracowanie pełnej dokumentacji przedsięwzięcia spin-off (w tym finansowe i prawne aspekty obejmowania udziałów, ryzyko z tym związane, prawo własności). Rodzaj i forma dokumentacji uzależniona jest od źródła finansowania, o którą planuje aplikować uczestnik (4-4.1., 3.1, 4.2, 4.4 POIG). Realizacja projektu dopiero się rozpoczęła, a zatem na tym etapie niemożliwe jest określenie efektu synergii.

PRIORYTET IX

W celu wzajemnego uzupełniania się działań podejmowanych w ramach różnych źródeł wspólnotowych IP od 2009 r. w Planach Działania wprowadza dodatkowe kryterium strategiczne odnoszące się do komplementarności danego projektu z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji, finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.

Każdego roku przykłady działań komplementarnych widoczne są zwłaszcza w obszarze edukacji przedszkolnej. W bieżącym okresie sprawozdawczym rozpoczęto realizację dwóch projektów wykazujących komplementarność z innymi przedsięwzięciami.

- 1) POKL.09.01.01-02-027/12 – „Zielona Kraina - Przedszkole w Krzyżowej”, beneficjent: Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego, okres realizacji: 01.07.2012-30.09.2013, wartość projektu: 249 280,80 PLN, projekt jest komplementarny z projektem realizowanym w ramach RPO WD 2007-2013 projektem „Modernizacja budynku Dom Ogrodnika - utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej”. W utworzonym Centrum Edukacji Ekologicznej realizowane będą zajęcia dodatkowe ekologiczno-przyrodnicze „Mali odkrywcy”. Realizacja tych zajęć w przeznaczonym do tego celu obiekcie w sposób

pełniejszy zaspokoi potrzeby dzieci w tym zakresie, prowadzone zajęcia znacznie zyskają na jakości, a także ich praktyczny charakter przyczyni się do uzyskania większych efektów niż tradycyjnymi metodami.

- 2) POKL.09.01.01-02-064/12 – „Abakadabra i jestem w przedszkolu”, beneficjent: Inlingua Ewelina Grądział, okres realizacji: 01.10.2012-30.09.2013, wartość projektu: 213 284,98 PLN, projekt jest komplementarny z wsparciem wypłaconym wnioskodawcy w formie pożyczki pochodzącej z realizowanej w ramach RPO WD 2007-2013 inicjatywy JEREMIE. Ze środków pochodzących z pożyczki JEREMIE zostały pokryte koszty modernizacji budynku, adaptacji do wymogów ppoż. i sanepidu, dodatkowo wyposażono kuchnię, jadalnię, łazienkę i 2 sale. W ramach POKL pokryte zostały koszty organizacji punktu przedszkolnego, w tym wyposażenia sal w niezbędne meble, pomoce dydaktyczne, materiały biurowe, zabawki, itp. Wsparcie w ramach tych dwóch działań komplementarnych miało wpływ na zapewnienie dzieciom wyższej jakości warunków w punkcie przedszkolnym.

Ponadto na uwagę zasługują projekty systemowe realizowane przez Wydział Edukacji i Nauki UMWD w ramach Działania 9.2, 9.4 oraz Poddziałania 9.1.2 (POKL.09.02.00-02-001/10; POKL.09.04.00-02-028/09; POKL.09.04.00-02-066/12 oraz 09.01.02-02-160/09), które są komplementarne z projektami realizowanymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013: „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie”, „Dolnośląska e-szkola” oraz „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”. Zakupione w ramach twardych projektów specjalistyczne pomoce dydaktyczne do prowadzenia zajęć matematyczno-przyrodniczych, utworzenie w szkołach nowoczesnych pracowni komputerowych i zakup licencji platformy edukacyjnej, utworzenie i funkcjonowanie racjonalnej sieci centrów kształcenia zawodowego o charakterze subregionalnym oraz modernizacja bazy dydaktycznej szkół zawodowych stanowią dodatkowe narzędzia umożliwiające prowadzenie zajęć dla uczniów oraz szkoleń dla nauczycieli. W realizacji ww. wzajemnie komplementarnych projektów można odnaleźć efekt synergii – realizacja tych projektów systemowych w ramach PO KL w połączeniu z projektami indywidualnymi w ramach RPO pozwala na objęcie wsparciem znacznie większej liczby uczniów, nauczycieli i szkół niż realizacja pojedynczych projektów.

W ramach pozostałych Działań Priorytetu IX warto wyeksponować poniższą inicjatywę:

POKL.09.03.00-02-023/11 - „Kształcenie ustawiczne szansą na sukces zawodowy osób dorosłych”, Beneficjent: Ośrodek Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego "Edukacja", okres realizacji: 01.06.2012 - 31.08.2015, wartość projektu: 1 914 839,90 PLN. Projekt jest komplementarny z PIW EQUAL i wykorzystuje rezultaty: model aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz model przygotowania narzędzi i materiałów dydaktycznych oraz organizacji procesu nauczania realizowanych za pomocą e-learningu. Zastosowanie ww. rezultatów wpłynie na udział w kształceniu ustawicznym grup osób, które normalnie nie mogą z niego skorzystać, a go potrzebują, tj. zagrożonych wykluczeniem. Zakłada wykorzystanie przez uczestnikówspecialistycznych materiałów szkoleniowych na platformie e-learningowej, konsultacje on-line z nauczycielami, elastyczny czas nauki, co odpowiada na zdiagnozowane potrzeby.

PODKOMITET MONITORUJĄCY:

W 2012 roku przyjęto **cztery uchwały w trybie pisemnej akceptacji:**

1. Uchwała nr 26/2012 w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania „Ocena zależności pomiędzy doborem form wsparcia a profilem uczestników, w kontekście potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy, na przykładzie projektów konkursowych realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1 i 8.1.1 PO KL na Dolnym Śląsku” z dnia 31 stycznia 2012 r.
2. Uchwała nr 27/2012 w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu PO KL zmiany w Planie działania na rok 2012 dla Priorytetów VI, VII, VIII i IX z dnia 24 lutego 2012. Zmiana polegała na wprowadzeniu części E i aktualizacji części I w PD na rok 2012 dla Priorytetów VI, VII, VIII i IX (konkursy na projektu współpracy ponadnarodowej) oraz modyfikacji szczegółowych kryteriów wyboru projektów dla konkursu nr A.1 w ramach Działania 6.2 i planowanego terminu jego ogłoszenia.
3. Uchwała nr 28/2012 w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Badanie jakości i wpływu projektów w Działaniu 8.2 PO KL na upowszechnienie transferu wiedzy pomiędzy sferą nauki i gospodarki w województwie dolnośląskim” z dnia 4 maja 2012 r.
4. Uchwała nr 29/2012 w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu PO KL zmian w Planie działania na rok 2012 dla Priorytetu VII z dnia 4 czerwca 2012. Zmiana polegała na modyfikacji szczegółowych kryteriów wyboru projektów dla konkursu nr A.2 w ramach Działania 7.2, Poddziałania 7.2.1.

W dniu 28 marca 2012 r. odbyło się **spotkanie grupy roboczej ds. adaptacyjności i transferu wiedzy (Priorytet VIII)**, na którym przedstawione zostały główne założenia, cele oraz zasady naboru i kwalifikowalności

wydatków projektu systemowego „*Bon na innowacje*”. Podczas posiedzenia przeprowadzona została również dyskusja na temat konkursu zamkniętego dot. tzw. „operatorów wsparcia” w ramach Poddziałania 8.1.1 (II/8.1.1/B/12). Pomysł na przemodelowanie dotychczasowego sposobu organizacji szkoleń w ramach Działania 8.1 PO KL powstał podczas realizacji projektu współpracy ponadregionalnej pn. „*Wsparcie Wdrażania projektów PO KL z obszaru adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw – ponadregionalna sieć współpracy*”. Sieć współpracy, w której Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego pełnił rolę Lidera obejmowała pięć województw: dolnośląskie, zachodniopomorskie, opolskie, śląskie i lubuskie.

W dniu 17 kwietnia 2012 r. odbyło się **spotkanie grupy roboczej ds. adaptacyjności i transferu wiedzy (Priorytet VIII)**. Na spotkaniu omówiona została dokumentacja konkursowa do konkursu nr II/8.1.1/B/12.

W dniu 23 kwietnia 2012 r. odbyło się **spotkanie grupy roboczej ds. zatrudnienia (Priorytet VI)**, na którym omawiana była dokumentacja konkursowa do konkursu nr II/6.2/A/12.

Podczas XII Posiedzenia Podkomitetu Monitorującego PO KL WD, które odbyło się w dniu 9 lipca 2012 roku, zaprezentowano sprawozdanie okresowe z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 za 2011 rok oraz omówiono wstępne założenia do *Planów działania na rok 2013*. Na spotkaniu przedstawiono też informacje nt. powołanego na Dolnym Śląsku Forum Partnerów Społeczno-Gospodarczych Województwa Dolnośląskiego oraz omówiono założenia do nowego okresu programowania 2014-2020.

XIII Posiedzenie Podkomitetu Monitorującego PO KL WD, które odbyło się w dniu 12 listopada 2012 r., poświęcone było w głównej mierze rekomendowaniu Komitetowi Monitorującemu PO KL *Planów działania na rok 2013* dla województwa dolnośląskiego oraz przyjęciu rekomendacji z badania ewaluacyjnego DWUP pn. „*Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy*”. Na posiedzeniu Podkomitet podjął Uchwałę nr 30/2012 przyjmującą rekomendacje z badania ewaluacyjnego DWUP oraz Uchwałę nr 31/2012 rekomendującą Komitetowi *Plany działania*.

W ramach informacji o stanie wdrażania PO KL na Dolnym Śląsku zaprezentowano sprawozdanie okresowe z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego PO KL za I półrocze 2012 roku. Na spotkaniu poruszono też kwestie związane z przyszłym okresem programowania Funduszy UE 2014-2020.

Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego otrzymał wyróżnienie w Konkursie zorganizowanym przez Krajową Sieć Tematyczną ds. Partnerstwa oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego na Najbardziej Partnerski Komitet/Podkomitet Monitorujący w 2011 roku. Nagroda została przyznana za zaangażowanie oraz aktywny udział członków PKM PO KL WD w pracach Podkomitetu, z poszanowaniem zasady partnerskiej współpracy różnych środowisk wchodzących w jego skład. PKM PO KL WD stanowiący przykład tzw. dobrej praktyki ma posłużyć jako studium przypadku w materiałach dydaktycznych wykorzystywanych podczas spotkań Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa.

3. Opis postępu w realizacji działań, o których mowa w art. 10 Rozporządzenia (WE) 1081/2006¹

• Włączenie problematyki równości płci

Typowe działania Beneficjentów na rzecz równości szans płci koncentrują się na uprzywilejowaniu w projekcie płci, która uznana jest za defaworyzowaną na danym rynku. Jednocześnie równość szans przejawia się w umożliwieniu dostępu do projektu płci, która w potocznym rozumieniu nie wpisuje się w daną branżę lub zawód. Do standardowych działań Beneficjentów, opisywanych we wnioskach o płatność, należy zaliczyć:

- realizację działań na rzecz równościowego zarządzania ze względu na płeć poprzez organizację pracy zespołu projektowego w taki sposób, który umożliwia godzenie życia zawodowego z rodzinnym – elastyczne formy godziny pracy;
- podejmowanie decyzji projektowych podczas realizacji projektu angażując zarówno kobiety jak i mężczyzn;
- warsztaty o tematyce genderowej;
- stosowanie języka „wrażliwego na płeć” w przygotowywanych materiałach szkoleniowych, informacyjnych i promocyjnych;
- monitoring uczestników projektu uwzględniający podział na płcie.

¹ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

PRIORYTET VI:

W bieżącym okresie sprawozdawczym nie były realizowane projekty koncentrujące się na problematyce równości szans płci.

PRIORYTET VII:

W ramach obszaru włączenia problematyki równości płci do głównego nurtu polityki w gronie wniosków, które spełniły **zasadę równości szans kobiet i mężczyzn** można wyróżnić projekt skierowany do bezdomnych mężczyzn. Z wyników badania bezdomności w ramach NSP 2011 wynika, iż wśród bezdomnych zdecydowanie dominują mężczyźni, którzy stanowili w niniejszym badaniu ponad 84% populacji bezdomnych. Ponadto liczba mężczyzn przebywających w dolnośląskich placówkach dla osób bezdomnych jest kilkakrotnie wyższa niż kobiet. W związku z tym można stwierdzić, iż bezdomność to problem znacznie częściej dotykający mężczyzn, a bezdomni mężczyźni należą do grupy zdecydowanie częściej defaworyzowanej na rynku pracy i w społeczeństwie niż bezdomne kobiety.

Projekt Stowarzyszenia Pomocy „Ludzie - ludziom” pt. „Wychodzenie wciążą 2 - program pozytywnych zmian dla osób opuszczających jednostki penitencjarne” realizowany w ramach Poddziałania 7.2.1. Celem projektu jest aktywizacja 130 bezdomnych mężczyzn opuszczających jednostki penitencjarne metodą dekompresji społecznej, zakładającej możliwość stopniowej aklimatyzacji osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze oraz readaptacji do życia społecznego i zawodowego w aktualnej rzeczywistości oraz umożliwiającej przejście z rzeczywistości penitencjarnej do społeczności w sposób płynny i trwały.

Realizacja projektu umożliwi usamodzielnienie mężczyzn poprzez treningi umiejętności społecznych i zawodowych, podniesienie wiedzy prawnej i obywatelskiej do 30.06.2015 r.

Planowane działania dla 130 mężczyzn to aktywizacja zawodowa, konsultacje prawne i psychologiczne, czy kurs umiejętności społecznych i kompetencji zawodowych.

PRIORYTET VIII:

W Działaniu 8.1 realizowany był m. in. projekt: „**Szkolenia na obcasach**”, dla którego zatwierdzono wniosek o płatność końcową 9 września 2012 r. Głównym celem projektu było podniesienie i dostosowanie umiejętności i kwalifikacji kobiet zatrudnionych w sektorze mikro i małych firm z województwa dolnośląskiego do istniejących potrzeb rynku pracy, a tym samym zwiększenie konkurencyjności kobiet. Projekt skierowany został do kobiet z uwagi na to, iż nie można mówić o równości szans kobiet i mężczyzn w zajmowaniu stanowisk decyzyjnych w firmach, a zakres i tempo dokonujących się w tym względzie zmian jest niesatysfakcjonujące. Kobiety znajdujące się na różnych szczeblach kariery i pracujące w odmiennych branżach zostały skierowane przez swoich pracodawców do udziału w szkoleniach, które przyczyniły się do uzupełnienia i/lub podwyższenia posiadanych kwalifikacji. W ramach projektu przeprowadzono następujące szkolenia:

- wizerunek kobiety sukcesu - kreowanie wizerunku w biznesie, w tym zagadnienia dotyczące kultury osobistej i etykiety w biznesie. Ponadto poruszone zostały kwestie radzenia sobie z trudnymi relacjami interpersonalnymi w sferze działań biznesowych;
- radzenie sobie ze stresem i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu- zagadnienia związane ze stresem, sposoby radzenia sobie ze stresem, techniki relaksacyjne. Dodatkowo omówiono asertywność oraz kwestię wypalenie zawodowego;
- zarządzanie w czasie - łączenie ról - kobieta w pracy oraz kobieta w domu - szkolenie dotyczyło sposobów planowania, wyboru priorytetów, elastycznych godzin pracy i stresu typowego dla kobiet, związanego z łączeniem ról;
- kobieta jako lider w zespole pracowniczym - podstawy coachingu, sposoby przewodzenia i cechy lidera;
- kobieta jako coach i trener - szkolenie dotyczyć będzie specyfiki pracy jako coach i trener oraz sposobu budowania wizerunku coach'a i trenera. Kompendium wiedzy co każdy coach i trener wiedzieć powinien;
- prezentacje i wystąpienia publiczne - przygotowanie prezentacji, zasady konstruowania jasnego, czytelnego przekazu oraz autoprezentacja w trakcie wystąpień;
- rekrutacja - prowadzenie rozmowy rekrutacyjnej, pytania diagnostyczne, testy psychologiczne, sposoby prowadzenia rekrutacji i selekcji;
- wywieranie wpływu i obrona przed manipulacją - techniki wywierania wpływów, rodzaje manipulacji, sposoby radzenia sobie z manipulacją, retoryka i gry słowne, krótki kurs perswazji.

W ramach projektu przeszkolono 357 uczestniczek projektu z 246 przedsiębiorstw tym samym przekraczając zakładane wartości docelowe, odpowiednio stopień realizacji wskaźnika wyniósł ponad 559% oraz blisko 372%.

Ponadto w zakresie postępu rzeczowego i finansowego projekt został zrealizowany zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu oraz na podstawie obowiązującego Beneficjenta harmonogramu płatności.

Od początku realizacji projektu Beneficjent rozliczył wydatki na łączną kwotę 703 049,40 PLN. Po uwzględnieniu zwrotu środków niewykorzystanych i korekty finansowej, Beneficjent rozliczył 100% otrzymanych środków z dofinansowania.

PRIORYTET IX:

Ze względu na specyfikę projektów edukacyjnych, w których struktura uczestników (w dużej części dzieci) w projekcie podyktowana jest względami demograficznymi, a nie stosowaniem parytetów płciowych, zagadnienie równości szans płci podejmowane jest w inny sposób niż w pozostałych Priorytetach komponentu regionalnego PO KL. Najczęściej powtarzającymi się działaniami w projektach realizowanych w Priorytecie IX opisywanymi we wnioskach za bieżący okres sprawozdawczy na rzecz realizacji zasady równości szans płci były:

- szkolenia/pogadanki na temat równości szans płci dla kadry zarządzającej, nauczycieli, rodziców, uczniów i dzieci przedszkolnych;
- stosowanie elastycznego czasu pracy dla kadry zarządzającej projektem;
- zakup zabawek łamiących stereotypy płci;
- angażowanie obojga rodziców w równym stopniu w wychowanie dzieci i współpracę z szkołą/przedszkolem (w tym szczególnie ojców);
- tworzenie scenariuszy zajęć prowadzonych z zastosowaniem zasady równości szans kobiet i mężczyzn i ich stosowanie w ramach projektu;
- prowadzenie zajęć w sposób łamiący stereotypy płci, zarówno w przedszkolach jak i szkołach z zastosowaniem zabaw integracyjnych, zabaw ruchowych, scenek, prac plastycznych i rozmów;
- zachęcanie płci przeciwnej do udziału w zajęciach, które stereotypowo są przypisane do drugiej płci, np. zachęcanie dziewcząt do udziału w zajęciach matematycznych, informatycznych, czy też chłopców do zajęć teatralnych, językowych, plastycznych czy tanecznych;
- przełamywanie segregacji na rynku pracy poprzez wskazywanie szerokich możliwości wyboru dalszej drogi życiowej bez ograniczeń stereotypów płci w trakcie zajęć z doradztwa zawodowego w szkołach;
- warsztaty o tematyce genderowej, w ramach których uczestnikom projektu przedstawiano różnice w sytuacji płci na rynku pracy, związane z tym problemy i propozycje ich rozwiązania.

- **Zwiększenie integracji w dziedzinie zatrudnienia i integracji społecznej innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym osób niepełnosprawnych**

PRIORYTET VI:

Wśród projektów realizowanych w ramach zwiększenia integracji w dziedzinie zatrudnienia **osób niepełnosprawnych**, w ramach Priorytetu VI PO KL, na uwagę zasługują następujące projekty:

W ramach Działania 6.2 PO KL w okresie od 02.01.2012 do 31.10.2013 realizowany jest projekt pt. „**Biznesklasa bez barier**” skierowany do 32 osób niepełnosprawnych mających predyspozycje do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Głównym celem projektu jest zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i aktywności osób niepełnosprawnych poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia z zakresu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W projekcie przewidziano wsparcie szkoleniowo-doradcze polegające na: szkoleniach z zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, coachingu biznesowym, poradnictwie zawodowym oraz coachingu psychologicznym. Dodatkowo kompleksowe wsparcie zapewni podstawowe i przedłużone wsparcie pomostowo-doradcze. Projekt jest w trakcie realizacji. W 2012 r. zrealizowano częściowo działania polegające na: realizacji szkoleń, wypłacie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, udzieleniu wsparcia pomostowego i doradczego, a także coachingu zaplanowanego w projekcie.

W ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL w okresie od 16.08.2012 r. do 15.08.2014 r. realizowany jest projekt pt. „**Czas na pracę! Szkolenia i staże dla osób niepełnosprawnych**”, którego głównym celem jest zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez realizację programów aktywizacji zawodowej i podniesienie mobilności geograficznej w regionie. Grupę docelową stanowi 60 osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia przez nieprzerwany okres co najmniej 12 miesięcy przed przystąpieniem do projektu. Warunkiem udziału w projekcie jest posiadanie orzeczenia o lekkim lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz wykształcenia na poziomie co najmniej średnim. W projekcie przewidziano wsparcie w postaci: doradztwa zawodowego, warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych, wsparcia psychologiczno-doradczego, a także szkolenia zawodowe. Moduły szkoleń zawodowych dotyczą zawodu pracownika administracyjno-biurowego ze specjalnością

księgowości, kadr, płac i obsługi sekretariatu. Dodatkowo uczestnicy kierowani są na staże zawodowe oraz otrzymują wsparcie dodatkowe w postaci szkoleń i egzaminów z zakresu ECDL. Mobilność geograficzną przewidziano w postaci zwrotu kosztów dojazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, dla tych uczestników, którzy podejmą zatrudnienie poza miejscem swojego zamieszkania. W 2012 r. rozpoczęto działania organizacyjne polegające na organizacji biura projektu, zatrudnieniu zespołu projektowego, promocji projektu, opracowaniu zasad rekrutacji i rozpoczęciu naboru wniosków aplikacyjnych. Rozpoczęto wsparcie doradcze dla uczestników projektu.

PRIORYTET VII:

W ramach obszaru zwiększenia integracji w dziedzinie zatrudnienia i integracji społecznej grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym osób niepełnosprawnych w ramach Priorytetu VII zostały ogłoszone konkursy zamknięte nr I/7.4/A/12 oraz II/7.4/PN/12 dla Działania 7.4. Konkursy te skierowane były wyłącznie do **osób niepełnosprawnych**.

Poniżej przedstawiono przykład jednego z projektów realizowanego w ramach Działania 7.4.

Celem projektu pt. „(nie)Pełnosprawni fachowcy ICT” realizowanego przez Fundację De Gaulle’a, jest zwiększenie atrakcyjności zawodowej u 30 niepracujących osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata z terenu Dolnego Śląska. Projekt realizowany jest w terminie od 01.07.2012 r. do 31.12.2014 r. Celami szczegółowymi są: określenie indywidualnych predyspozycji zawodowych, likwidacja barier osobistych i zewnętrznych przez usługę Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, podniesienie kwalifikacji zawodowych z zakresu ICT oraz umiejętności i kompetencji społecznych z zakresu pracy w zespole oraz podniesienie poziomu doświadczenia zawodowego przez uczestnictwo w stażach zawodowych. Projekt zakłada ponad 20% wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla jego uczestników, który mierzony będzie na zakończenie projektu - co oznacza, że 6 niepełnosprawnych uczestników projektu (3 kobiety i 3 mężczyzn) podejmie zatrudnienie. W trakcie realizacji projektu zostanie zrealizowanych: 30 analiz predyspozycji zawodowych, 30 opracowanych Indywidualnych Planów Działania, 16 godzin kursów na jednego uczestnika w zakresie rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych, 150 godzin kursów komputerowych ECDL na jednego uczestnika, 150 godzin szkolenia z systemów zarządzania przewidzianych na jednego uczestnika, 60 godzin doradztwa zawodowego, umowy o zorganizowanie staży, 30 programów stażowych, 6 umów o pracę - traktowanych jako produkty.

Ponadto, w ramach konkursu zamkniętego nr I/7.2.1/A/12 jeden z realizowanych projektów jest również adresowany wyłącznie **do osób niepełnosprawnych**.

Celem głównym projektu „Dobrze pracować” jest aktywizacja społeczno-zawodowa 40 osób niepełnosprawnych z Dolnego Śląska poprzez udzielenie kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia przy wchodzeniu na rynek pracy. Celem szczegółowym projektu jest „Zwiększenie u 70% uczestników (32 osoby), którzy ukończą udział w projekcie kompetencji osobistych i zawodowych poprzez szkolenia zawodowe i z kompetencji społecznych oraz adaptację do miejsca pracy w okresie 01.12.2012 r. -30.09.2015 r.” Projekt zakłada podjęcie zatrudnienia przez 20% uczestników projektu. Podjęcie pracy jest efektem działań w projekcie. Utrzymanie pracy i zmiana statusu społecznego jest wartością dodaną. Sytuacja ta będzie oddziaływać także na grupę pracodawców - zmieniać będzie stereotyp niepełnosprawnego pracownika. Ze względu na konieczność dostosowania potencjalnych miejsc pracy do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu niezbędne jest na początku działań w projekcie uzyskanie funkcjonalnej informacji o tym, jakim ograniczeniem podlega zmysł wzroku czy słuchu u danej osoby (zwłaszcza 50+). Diagnoza ma odpowiedzieć na pytanie jaki jest aktualny stan wzroku czy słuchu beneficjenta, jak można kompensować istniejący ubytek oraz podpowiedzieć doradcy zawodowemu i trenerowi pracy oraz innym trenerom, jakiego rodzaju środki i sprzęt zastosować, aby wspomóc proces uczenia się i później wspomagać także proces poszukiwania i adaptacji w miejscu pracy.

Ponadto w ramach obszaru **zwiększenia integracji w dziedzinie zatrudnienia i integracji społecznej** grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji jeden z projektów z konkursu zamkniętego nr I/7.2.1/A/12 wspiera **osoby bezdomne**, które z powodu bezdomności są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Projekt odpowiada na problem nierówności ze względu na bezdomność - przyczynia się do rozwiązywania problemu dyskryminacji osób pozostających bezdomnymi na rynku pracy.

Projekt pt. „Wsparcie od "A" do "Z" - Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych z Wrocławskiego Koła Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta” (Poddziałanie 7.2.1) adresowany jest do 105 osób pozostających bez pracy (15 kobiet i 90 mężczyzn) w 100% osób bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym 42 osób (40% uczestników projektu) w wieku 50-64 lat i 32 osób (30% uczestników projektu), które otrzymały zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności. Długi okres bezdomności sprawia problem z "odnalezieniem się" w nowej rzeczywistości, bezdomni nie posiadają umiejętności pozwalających im na znalezienie stałej pracy- umiejętności oszacowania własnych szans na rynku pracy, sposobów jej poszukiwania, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, nie posiadają również

umiejętności obsługi komputera jednego z głównych narzędzi poszukiwania pracy i sporządzania dokumentów aplikacyjnych. W ramach projektu realizowany jest cykl treningów pracy z doradcą zawodowym i edukacyjnym oraz spotkania przeciw stereotypom z przedsiębiorcami. Inne działania realizowane w projekcie to między innymi szkolenia zawodowe (uczestnicy projektu korzystają z oferty rynkowej szkoleń, które będą organizowane poza ośrodkiem) oraz staże zawodowe - uczestnicy przy wsparciu akompaniatorów, będą poszukiwać pracodawcy, u którego będą mogli odbyć staż w zakresie zdobytych na szkoleniach umiejętności.

- **Innowacyjność oraz ponadnarodowość**

PRIORYTET VI:

W obszarze **innowacyjności** do końca okresu sprawozdawczego ogółem zawarto 7 umów o dofinansowanie. W 2012 roku IOK nie ogłaszała konkursu w ramach Priorytetu VI, niemniej jednak w tym okresie zawarto 1 umowę o dofinansowanie projektu innowacyjnego z konkursu ogłoszonego w 2011r.:

Projekt pt. „**Model kontraktowania usług rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych**” jest realizowany od 01.02.2012 r. do 30.06.2014 r. Grupą docelową jest 30 osób niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo. Użytkownikami produktu są: urzędy pracy, NGO działające na rzecz osób niepełnosprawnych i agencje personalne. Celem projektu jest wzrost skuteczności w aktywizacji społecznej i zawodowej niepracujących osób niepełnosprawnych poprzez wypracowanie modelu kontraktowania usług rynku pracy. Innowacyjność wiąże się przede wszystkim z implementacją podejścia i regulacją zasad współpracy z NGO, pracodawcami, komercyjnymi instytucjami rynku pracy a publicznymi służbami zatrudnienia. Innowacyjne rozwiązania wpłyną na inne podmioty – pracodawcy uzyskają dostęp do nowych, niewykorzystanych w pełni zasobów kadrowych. Na produkt finalny składa się model kontraktowania usług rynku pracy w obszarze osób niepełnosprawnych: procedura ogłaszania i przeprowadzania konkursów przez PUP, zestaw narzędzi dla SIRP (Społeczna Instytucja Rynku Pracy) z zakresu pośrednictwa zatrudnienia, model funkcjonowania SIRP z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych, rekomendacje zmian w ustawie o promocji i instytucjach rynku pracy, rekomendacje stosowania modelu kontraktowania usług rynku pracy przez PUP, procedura dostosowania wypracowanego modelu do potrzeb innych instytucji rynku pracy. Wypracowane rozwiązania zostaną wykorzystane w praktyce przez powiatowe urzędy pracy. Projekt jest w trakcie realizacji i w postępie rzeczowym wniosku o płatność wykazano, że powołano zespół ekspercki, który opracował założenia badawcze i przygotował niezbędne ekspertyzy. W okresie od 01.05.2012 r. do 31.07.2012 r. przeprowadzono 3 badania fokusowe z przedstawicielami odbiorców i użytkowników (PUP, ON-zarejestrowane w PUP). Prowadzono badania ankietowe z tymi grupami we współpracy z Fundacją Inicjatyw Społeczno Ekonomicznych. Odbyła się wizyta studyjna w Holandii, podczas której obserwowano sposoby działania organizacji i instytucji w obszarze rynku pracy, aktywizacji zawodowej i funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych. Prowadzono działania z zakresu upowszechniania i empowermentu. Trwały końcowe prace zespołu eksperckiego nad stworzeniem wstępnej wersji produktu finalnego oraz przygotowaniem strategii wdrażania projektu. Kontynuowano badania jakościowe i ilościowe, w tym 3 badania fokusowe z przedstawicielami użytkowników (NGO, Agencje Zatrudnienia). Odbyły się konsultacje społeczne wstępnej wersji produktu finalnego z dyrektorami powiatowych urzędów pracy (5 dyrektorów) i instytucjami rynku pracy (10 osób). Regionalnej Sieci Tematycznej przedłożono Strategię wdrażania produktu finalnego, wstępną wersję produktu finalnego i raport z badań. W dniu 19.10.2012 r. Uchwałą nr 36/12 RST zarekomendowała IOK warunkową akceptację Strategii. Rozpoczęto etap testowania, zaplanowano działania w zakresie upowszechniania modelu na etapie testowania, promowanie i budowanie pozytywnego wizerunku projektu. Rozpoczęto przygotowania do uruchomienia procedury kontraktowania opartej o art. 61b ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W obszarze **ponadnarodowości** do końca okresu sprawozdawczego ogółem zawarto 6 umów o dofinansowanie. W 2012 roku zostały zawarte 3 umowy o dofinansowanie projektów ponadnarodowych, w tym 2 umowy w ramach procedury odwoławczej konkursu z 2011 roku oraz 1 umowa w ramach konkursu ogłoszonego w 2012 roku.

Projekt pt. „**Mamo! Nie idź do pracy – upowszechnienie telepracy wśród kobiet w województwie dolnośląskim przy adaptacji europejskich standardów kompetencyjnych i metodologiczno – technicznych (euroKobieta.pl)**” - realizowany w okresie od 1.06.2012 r. do 31.05.2014 r. Celem głównym projektu jest podniesienie poziomu zatrudnienia wśród kobiet w formie telepracy w województwie dolnośląskim poprzez jej upowszechnienie w przebiegu komplementarnej, wielopłaszczyznowej, społecznej kampanii upowszechniającej oraz w oparciu o adaptację standardów kompetencyjno – metodologicznych telepracy EITCA TC Instytutu EITCI

w Brukseli. Projekt zakłada upowszechnienie telepracy wśród kobiet i pracodawców. Grupą docelową projektu jest 4000 kobiet i obejmuje swoim zasięgiem województwo dolnośląskie. Działania projektu przewidują: szeroko zakrojoną społeczną kampanię upowszechniającą telepracę wśród kobiet, realizowaną jednocześnie za pośrednictwem wielu mediów w regionie; wdrożenie i prowadzenie internetowej platformy telepracy; opracowanie i emisję treści i kreacji informacyjno – promocyjnych; organizację 3 konferencji upowszechniających telepracę połączonych z targami telepracy; współpracę z Instytutem EITCI na rzecz adaptacji i dalszego rozwoju w kraju i regionie europejskich standardów w obszarze norm kompetencyjnych oraz środków techniczno – metodologicznych w obszarze telepracy; przygotowanie raportów z przebiegu kampanii. Adaptowane standardy zostaną wdrożone na platformie internetowej telepracy i udostępnione nieaktywnym zawodowo kobietom i pracodawcom na Dolnym Śląsku. Projekt jest w trakcie realizacji i dotychczas realizowano czynności związane z wdrożeniem internetowej platformy informacyjno-promocyjnej dla telepracy i udostępnieniem jej grupie docelowej projektu. Rozpoczęto działania mające na celu współpracę z organizacjami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej kobiet w regionie oraz instytucjami otoczenia regionalnego rynku pracy, a także obsługą lokalnej społeczności kobiet. Zakupiono pierwszy pakiet emisji reklamowych. Zorganizowano warsztaty przygotowujące do adaptacji standardów europejskich telepracy w kraju i w regionie. Zrealizowano czynności związane z obsługą merytoryczną zaadoptowanego standardu kompetencyjnego EITCA TC, obsługą procedury egzaminacyjno-certyfikacyjnej wg standardów EITCI, rozwojem instrumentów technicznych i metodologii wsparcia telepracy, obsługą zaadoptowanego podsystemu agregacji i wyszukiwania ofert telepracy.

PRIORYTET VII:

Celem głównym ponadnarodowego projektu „*Europejska Kooperacja na Rzecz Aktywizacji – EKRA*” realizowanego przez Fundację Kształcenia Zawodowego i Międzykulturowego FAVEO, realizowanego w okresie 01.07.2012-31.01.2014 jest aktywizacja społeczna i zawodowa 40 osób (24 kobiety i 16 mężczyzn) zamieszkujących powiat milicki, niezatrudnionych (20 bezrobotnych (12K i 8M) i nieaktywnych zawodowo (12K i 8M) w wieku aktywności zawodowej (15-24 lata) zagrożonych wykluczeniem społecznym zgodnie z ustawą o pomocy społ. poprzez warsztaty zagraniczne i wsparcie indywidualne w oparciu o doświadczenia niemieckie w projekcie MIRIAM do XII 2013 r.

Główne zadania w projekcie to:

1. Upowszechnienie doświadczeń partnera niemieckiego w realizacji MIRIAM wśród instytucji wspierających.
2. Działania przygotowawcze do warsztatów zagranicznych - trening motywacyjny z psychologiem, stworzenie planu rozwoju zawodowego, trening kompetencji międzykulturowych, trening kompetencji społecznych i zawodowych, kurs językowy.
3. Upowszechnienie rezultatów projektu i działania wspierające - strona internetowa, konferencja podsumowująca. Współpraca ponadnarodowa - warsztaty zawodowe dla BO, konsultacje psychologiczne i zawodowe.

Wśród realizowanych projektów innowacyjnych można wyróżnić projekt „**Młodzi gniewni**” realizowany przez Fundację Edukacji Europejskiej w Wałbrzychu w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu i Michael Tiffernus Instytut z Niemiec. Projekt realizowany jest w okresie od 02.04.2012 do 31.12.2014 i polega na wypracowaniu i przetestowaniu nowatorskiego zestawu form wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Projekt zakłada połączenie wsparcia, które obecnie jest oferowane w sposób rozproszony przez różne instytucje, w spójny zestaw narzędzi. Celem całego procesu jest usamodzielnienie młodych ludzi opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, uzupełnienie wykształcenia, znalezienie i utrzymania pracy, rozwój osobisty i kompleksowe przygotowanie do dorosłego życia. W ramach testowania wypracowanych metod integracji społecznej młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym projektodawca zaproponował organizację HOSTELU – miejsca, w którym usamodzielniający się wychowankowie placówek będą przebywać przez 15 miesięcy po ich opuszczeniu i będą przygotowywali się do dorosłego życia. Istotą INNOWACJI w tym zadaniu jest m.in. uczenie samodzielności, dyscypliny i gospodarowania własnymi środkami finansowymi (praca przy domu, posiłki, ogród, wystrój, naprawy). Opiekę nad 12-osobową grupą uczestników będzie sprawować 3 opiekunów. Wspólnie z PCPR oraz z wychowankami opracowanych zostanie 12 Indywidualnych Planów Działania i Planów Usamodzielnienia, we współpracy z psychologiem i doradcą zawodowym. W ramach planów zaproponowane będą szkolenia zawodowe oraz kontynuacja edukacji. W przypadku młodzieży uzależnionej od alkoholu, zaproponowana zostanie terapia uzależnień. Na podstawie wstępnej diagnozy planowana jest organizacja szkoleń zawodowych w zakresie m.in.: spawacz, prawo jazdy, obsługa wózków widłowych, obsługa kas fiskalnych. Uczestnicy otrzymają wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego i psychologicznego. Każdy wychowanek, który będzie chciał korzystać dodatkowo ze wsparcia finansowego z PCPR w ramach programu usamodzielnienia, będzie musiał kontynuować naukę systemie wieczorowym w wybranej szkole. Po zakończeniu

szkoleń zawodowych młodzież weźmie udział w płatnych praktykach zawodowych (1/2 etatu). W zależności od rodzaju zdobytych umiejętności i uprawnień zawodowych, praktyki będą się odbywały w przedsiębiorstwach na obszarze powiatu wałbrzyskiego. Każdy uczestnik będzie miał swojego opiekuna w przedsiębiorstwie, pomagającego mu w zdobywaniu umiejętności zawodowych. Po zakończeniu szkoleń zawodowych i przez cały okres trwania praktyk zawodowych młodzież będzie korzystała ze wsparcia doradczego, w tym doradca zawodowy, psycholog, terapia grupowa, treningi kompetencji. Po zakończeniu pobytu w HOSTELU uczestnicy wracają do swoich domów rodzinnych lub do mieszkań socjalnych (chronionych). Przez okres 3 m-cy, opiekunowie będą monitorować ich życie zawodowe i społeczne. Jeśli projekt okaże się sukcesem, wypracowane sposoby współpracy różnych podmiotów będą upowszechnione tak, by również w innych miastach można było stosować takie wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków placówek.

PRIORYTET VIII:

W ramach Działania 8.1 w kwietniu 2012 r. podpisano umowę na realizację (w okresie: 01.02.2012 - 31.01.2015 r.) projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym pt. „**CSR drogą do innowacji**”. Projekt zakłada poprawę jakości działań w zakresie wdrażania strategii CSR wśród 100 dolnośląskich MMŚP poprzez wypracowanie, przetestowanie, upowszechnienie i włączenie do polityki modelu biznesowego CSR, opartego na odpowiedzialnych społecznie relacjach z interesariuszami oraz pracownikami wzmacniającymi innowacyjność przedsiębiorstw. W okresie sprawozdawczym odbywały się spotkania zespołu eksperckiego. Przeprowadzono rekrutację przedsiębiorców na spotkania, dzięki czemu pozyskano patronów projektu m. in. PKPP Lewiatan, Inwestycje.pl, TVP Wrocław. Patronaty te zapewniają obecność w mediach branżowych CSR oraz dostęp do szerokiej gamy bezpłatnych środków promocji. Przygotowano i przeprowadzono pierwsze z zaplanowanych seminariów dla przedsiębiorców. Zespół ekspercki zakończył prace nad modelem projektu. Powstał podręcznik dla użytkownika, kompendium z materiałami dodatkowymi (m. in. w zakresie odpowiedzialnego zarządzania personelem pracowniczym z uwzględnieniem koncepcji zarządzania różnorodnością oraz równość płci), a także metodyka modelu. W ramach projektu przyjęto dwie analizy: „CSR, a innowacje na świecie” oraz „CSR, a Modele CSR i zarządzania, a innowacyjność”. Odbyła się również wizyta studyjna, w ramach której zorganizowano spotkania z praktykami w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu w Wielkiej Brytanii. W ramach projektu nie zwalidowano jeszcze narzędzia, które może zostać wykorzystane w praktyce, opracowano natomiast strategię CSR, która została zatwierdzona przez IP2. Obecnie produkt jest testowany, natomiast jego walidacja jest zaplanowana na przełomie 2013 i 2014 roku.

W ramach Działania 8.2 w sierpniu 2012 r. podpisano umowę na realizację projektu pt. „**SPINq̄bator ZDolnego Śląska**”, wyłonionego w ramach konkursu na projekty współpracy ponadnarodowej. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10.2012 r. i zakończy się 30.06.2015 r. Współpraca ponadnarodowa realizowana jest w zakresie modelu 1 i 3 w dziedzinie przedsiębiorczości akademickiej. Zakłada ona wymianę informacji i doświadczeń oraz transfer najlepszych rozwiązań do województwa dolnośląskiego w zakresie pozyskiwania kapitału private equity. Zaprezentowane zostaną realia, działania i strategie stosowane w regionie West Midlands. Następnie nastąpi import i adaptacja do warunków regionalnych 3 praktyk z West Midlands poprzez wdrożenie 3 form wsparcia: Young Enterprise Day - cykl spotkań promujących ideę przedsiębiorczości akademickiej, platforma wsparcia spin-off, spin-out - instrument nawiązania kontaktu z inwestorami, szkolenia z zakresu private equity - kapitał PE na przedsięwzięcia innowacyjne podwyższonego ryzyka. Formy wsparcia zostaną przetestowane, następnie wskazane zostaną kierunki i sposoby wdrażania tych narzędzi by nastąpiła adaptacja przetestowanych rozwiązań. Grupa docelowa obejmuje 330 osób (studentów/ek, absolwentów/ek, doktorantów/ek, pracowników naukowych i naukowo dydaktycznych dolnośląskich uczelni).

Ponadto w lutym 2011 roku w ramach Działania 8.2 została podpisana umowa o dofinansowanie dla projektu innowacyjnego „**Współpraca międzysektorowa - projekt na rzecz odpowiedzialnego biznesu**”, realizowanego przez Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych. Od początku realizacji projektu brali w nim udział dwaj partnerzy krajowi. Pierwotnie zakładany termin realizacji projektu to: 01.01.2011 r. – 31.12.2012 r. Jednak w grudniu 2012 r. został podpisany aneks do umowy wprowadzający komponent ponadnarodowy, w wyniku czego okres realizacji projektu wydłużono do 31.03.2013 r. i poszerzono partnerstwo o podmiot z Włoch. Celem ogólnym projektu jest stworzenie, przetestowanie i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań programowych i edukacyjnych dla województwa dolnośląskiego służących wsparciu MŚP w zakresie CSR przyczyniającego się do zwiększenia konkurencyjności i rozwoju MŚP na Dolnym Śląsku. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację 6 celów szczegółowych, a zatem poprzez przetestowanie i wdrożenie Regionalnego Programu Wsparcia CSR dla MŚP, podniesienie umiejętności wdrażania i zarządzania CSR w MŚP, wzrost świadomości uczestników projektu na temat znaczenia i roli CSR, jako dostosowania umiejętności pracownika do potrzeb gospodarki regionu, wzrost

motywacji u przedsiębiorców do podejmowania działań CSR, upowszechnienie idei CSR, jako standardu obowiązującego na Dolnym Śląsku, zwiększenie świadomości i wiedzy z zakresu stosowania elastycznych form zatrudnienia. Grupa docelowa obejmuje 80 osób - przedstawicieli MŚP, NGO i JST. Zarówno w trakcie realizacji działań projektowych w 2011 r., jak i 2012 r. wnioskodawca prowadził intensywne działania badawcze i konsultacyjne wśród przedstawicieli zarówno grupy użytkowników, jak i odbiorców w swojej grupie docelowej, do której adresuje wsparcie w ramach projektu na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu. W wyniku tych działań wnioskodawca uzyskał wiedzę na temat lokalnych warunków dotyczących postaw, barier i poziomu wiedzy wśród dolnośląskich małych i średnich przedsiębiorców i ich pracowników/c. Wnioski i rekomendacje z badania znalazły się w Raporcie z badań, który był dalszą podstawą do opracowywania produktu – Regionalnego Programu Wsparcia CSR dla małych i średnich przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych z Dolnego Śląska - oraz bezpośrednio stanowił znaczną część treści strategii, głównie w kontekście uzasadnienia i analizy ryzyka. W 2012 r. strategia została zmodyfikowana ze względu na wprowadzenie komponentu ponadnarodowego. W czerwcu i grudniu 2012 r. odbyły się dwa przeglądy okresowe, które miały na celu weryfikację postępu realizacji projektu i zgodności z przyjętą strategią wdrażania projektu innowacyjnego. W efekcie w grudniu 2012 r. został złożony produkt finalny, tj. Regionalny Program Wsparcia CSR dla MŚP.

PRIORYTET IX:

W obszarze **innowacyjności** w okresie sprawozdawczym zostały zawarte 3 umowy o dofinansowanie projektów innowacyjnych dotyczące konkursu ogłoszonego w 2011 roku.

Projekt „**Nowy model nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczanych indywidualnie**” o wartości 1 691 053,00zł, realizowany jest w okresie od 02.04.2012 r. do 30.05.2014 r.

Celem głównym projektu jest wprowadzenie do połowy 2014 r. nowego narzędzia dla zwiększenia efektywności i zmniejszenia uciążliwości nauczania indywidualnego uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) i nauczanych indywidualnie (IN). Projekt odpowiada na problem: przeciążenia nauczycieli i ułożenia planu zajęć gdy takich uczniów jest w szkole kilku; kosztów dojazdu nauczycieli do uczniów; niewystarczającej wiedzy nauczycieli dot. dostosowania metod kształcenia do możliwości uczniów; koniecznego ze względów logistycznych łączenia przedmiotów w jeden blok dla ograniczenia liczby nauczycieli- niekorzystne dla dzieci; konieczność zatrudnienia i trudności z pozyskaniem nauczycieli-specjalistów; konieczność ustalenia zakresu pomocy psychologiczno- pedagogicznej; dezorganizacja życia rodziny ucznia w czasie pobytu nauczyciela w jego domu; zagrożenia wykluczeniem społecznym z powodu izolacji ucznia

Innowacja polega na: prowadzeniu zdalnego uczenia w domu (komunikator internetowy), co pozwala wyeliminować dotychczasowe problemy organizacyjno-logistyczne; utworzeniu przez Lidera ponadszkolnego centrum, wyspecjalizowanego w nauczaniu dzieci ze specyficznymi trudnościami, zdolnych, niepełnosprawnych i wymagających indywidualnego nauczania, w oparciu o programy, przygotowane w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby każdego ucznia, co zwiększa skuteczność nauczania.

Odbiorcami są uczniowie ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) i nauczani indywidualnie (IN) z gimnazjów i klas 4-6 szkoły podstawowej oraz ich opiekunowie prawni. Uczniowie będą osobami z różnego rodzaju dysfunkcjami, niepełnosprawni, z orzeczeniem o potrzebie indywidualnego nauczania, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz o szczególnych uzdolnieniach, wytypowani przez swe macierzyste szkoły, w porozumieniu z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Produktem finalnym projektu będzie nowy model nauczania uczniów z SP i Gimnazjum ze SPE i IN. Przybierze on postać publikacji z zestawem wytycznych dot. organizacji Ponadzkolnego Centrum Nauczania, rekrutacji uczniów i nauczycieli, programem szkolenia nauczycieli, nową metodyką nauczania, instrukcją dla nauczycieli, rekomendacjami dot. doboru narzędzi elektronicznych i zestawem pomocy dydaktycznych z konspektami, zestawami ćwiczeń i programami komputerowymi. Publikacja będzie dostępna w wersji drukowanej i elektronicznej, darmowa, dostępna w internecie oraz rozesłana do wszystkich organów prowadzących publiczne SP i Gimnazjum w kraju oraz przekazana MEN dla umożliwienia włączenia modelu do polityki.

Partnerem w projekcie jest Gmina Wrocław - organ prowadzący publiczne szkoły podstawowe i gimnazja na terenie Wrocławia (w szczególności Wydział Edukacji oraz Zarząd Obsługi Jednostek Miejskich).

W obszarze **ponadnarodowości** w okresie sprawozdawczym zostały zawarte 2 umowy o dofinansowanie projektów innowacyjnych dotyczące konkursu ogłoszonego w 2011 roku. W ramach konkursu ogłoszonego w 2012 r. do końca okresu sprawozdawczego nie została podpisana żadna umowa o dofinansowanie.

Projekt „**Mój drugi zawód**” o wartości 1 924 420,00 zł, jest realizowany w okresie od 01.03.2012 do 30.07.2014. Celem głównym projektu jest zwiększenie możliwości zawodowych 48 nauczycieli szkolnych z Dolnego Śląska poprzez nabycie nowych kwalifikacji uprawniających do kształcenia osób dorosłych w zakresie języka migowego do stopnia tłumacza. Projekt zakłada realizację projektu we współpracy ponadnarodowej w oparciu o model- wymiana doświadczeń i informacji i model- Import, eksport i adaptacja nowych rozwiązań do sytuacji w Polsce i w Niemczech. Projekt opiera się na doświadczeniach partnera w obsłudze głuchych i adaptacji ich do systemu kształcenia ustawicznego. Wspólne stworzenie i wdrożenie programu nauczania, uczyni z nauczycieli szkolnych profesjonalnych wykładowców. Będą oni kształcić osoby dorosłe na tłumaczy języka migowego i w zakresie praktycznej obsługi głuchych w urzędach i służbach ratowniczych. Niezbędne jest dostosowanie programu nauczania do specyfiki tej grupy niepełnosprawnych. Dlatego Beneficjent skorzysta z narzędzi wypracowanych w ramach realizacji projektu PIW EQUAL-A0571. W ramach zadania „*Opracowanie kursów, w tym opracowanie programów i materiałów dla uczestników*”, zostanie opracowany podręcznik metodyczny, który będzie zawierał zaadaptowane rozwiązania niemieckie z zakresu obsługi osób niesłyszących oraz produkt z PIW EQUAL zaimplementowany na potrzeby projektu: *wskazówki dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne ze studentami niesłyszącymi słabosłyszącymi, opracowany przez profesora B.Szczepankowskiego- projekt nr A0571 pt.: „Partnerstwo na rzecz zwiększenia dostępności rynku dla osób niewidomych”*.

Partner zagraniczny: Gehörlosenverein Niederschlesien e. V., Beratungsstelle für Hörgeschädigte Görlitz. Korzystając z doświadczeń partnera z Niemiec (Gehörlosenverein Niederschlesien e. V.) w zakresie prowadzonych szkoleń oraz sposobie przekazywania wiedzy praktycznej jak i teoretycznej uczestnikom szkoleń dla trenerów w zakresie kształcenia ustawicznego osób dorosłych zbudowany został plan działań w projekcie.

4. Informacja o przeprowadzonych w ramach Priorytetu kontrolach oraz ich wynikach²

4.1 Informacja o wykrytych nieprawidłowościach i uchybieniach podczas kontroli systemowych oraz kontroli realizacji projektów w ramach Priorytetu w danym okresie sprawozdawczym

Przeprowadzone w roku 2012 kontrole systemowe wykazały takie nieprawidłowości jak:

- występowanie kosztów niespełniających kryteria wydatków kwalifikowalnych zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*,
- niedochowanie terminów określonych w *Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*,
- wypełnianie Kart Oceny Merytorycznej w sposób wadliwy i/lub niepełny,
- wypełnianie *Dokumentów uszczegóławiających stanowisko oceniającego* w sposób wadliwy i/lub niepełny,
- brak w notatkach służbowych sporządzonych przez Przewodniczącego KOP uzasadnienia podjętej przez niego decyzji,
- przekroczenie terminów na wysłanie pism do Beneficjenta informujących o wynikach oceny merytorycznej,
- podejmowanie sprzecznych z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL* decyzji o przedłużeniu posiedzenia Komisji Oceny Projektów.

Przeprowadzone w roku 2012 kontrole projektów wykazały między innymi następujące uchybienia:

- wydatkowanie środków w sposób nieracjonalny i nieefektywny, tj. niezgodny z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*,
- zatrudnianie personelu projektu niezgodnie z wymaganą zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL* zasadą efektywnego zarządzania finansami,
- niezasadne wypłacanie wynagrodzeń,
- wykazywanie w kartach czasu pracy nieprawdziwych informacji,
- niespełnianie przez uczestników projektu kryteriów wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu,
- brak deklaracji przystąpienia do projektu uczestników projektu,
- przeprowadzanie pozornych postępowań związanych z zasadą konkurencyjności,
- występowanie omyłek pisarskich w dokumentacji z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,
- występowanie informacji zamieszczonych we wnioskach o płatność, które nie odzwierciedlają stanu faktycznego, zgodnego z dokumentami źródłowymi,
- brak w opisie dokumentów części elementów wymaganych *Zasadami finansowania w ramach PO KL*, umożliwiającymi ich powiązanie z realizowanym projektem,

² Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

- ujmowanie we wniosku o dofinansowanie wydatków jako cross-financing, niezgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*,
- brak odrębnych umów na przetwarzanie danych osobowych uczestników projektu pomiędzy Beneficjentem a podmiotem wykonującym zadania w ramach projektu,
- powierzenie przetwarzania danych osobowych uczestników projektu mimo braku zgody Instytucji Pośredniczącej,
- wprowadzanie błędnych informacji do Formularza PEFS,
- realizacja płatności w ramach projektu z innych niż wyodrębnione dla projektu rachunków bankowych.

Nie stwierdzono uchybień/nieprawidłowości mających charakter systemowy, wynikających z nieprawidłowego funkcjonowania systemu realizacji PO KL.

4.2 Liczba przeprowadzonych kontroli realizacji projektów na miejscu w ramach Priorytetu/ Działania na podstawie KSI SIMIK 07-13 w danym okresie sprawozdawczym

Priorytet/ Działanie	Kontrole projektów		Wizyty monitoringowe
	planowane	doraźne	
Priorytet VI	40	2	21
Działanie 6.1	27	1	18
Działanie 6.2	9	1	3
Działanie 6.3	4	0	0
Priorytet VII	80	3	52
Działanie 7.1	50	0	34
Działanie 7.2	14	1	11
Działanie 7.3	16	2	7
Działanie 7.4	0	0	0
Priorytet VIII	54	2	37
Działanie 8.1	44	0	37
Działanie 8.2	10	2	0
Priorytet IX	107	0	22
Działanie 9.1	67	0	17
Działanie 9.2	1	0	0
Działanie 9.3	3	0	2
Działanie 9.4	4	0	0
Działanie 9.5	32	0	3
Działanie 9.6	0	0	0

4.3 Liczba przeprowadzonych kontroli systemowych w danym okresie sprawozdawczym

Nazwa instytucji, w której przeprowadzono kontrolę	Kontrole systemowe	
	planowane	doraźne
Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	1	1

4.4 Liczba przeprowadzonych kontroli sprawdzających wdrożenie zaleceń pokontrolnych w ramach Priorytetu/ Działania w danym okresie sprawozdawczym

Priorytet/ Działanie	Na miejscu (na podstawie KSI SIMIK 07-13)	Weryfikacja korespondencyjna (na podstawie danych własnych)
Priorytet VI	0	27
Działanie 6.1	0	16
Działanie 6.2	0	7
Działanie 6.3	0	4
Priorytet VII	0	46
Działanie 7.1	0	25
Działanie 7.2	0	13
Działanie 7.3	0	8
Działanie 7.4	0	0

Priorytet VIII	0	58
Działanie 8.1	0	54
Działanie 8.2	0	4
Priorytet IX	0	20
Działanie 9.1	0	11
Działanie 9.2	0	0
Działanie 9.3	0	1
Działanie 9.4	0	0
Działanie 9.5	0	8
Działanie 9.6	0	0

4.5 Informacja o działaniach kontrolnych podjętych przez inne instytucje w danym okresie sprawozdawczym

W dniach 24.10.2011 r. i 25.10.2011 r. Komisja Europejska przeprowadziła audyt systemu zarządzania i kontroli w Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędzie Pracy oraz dokonała weryfikacji Dokumentacji konkursowej oraz wybranych projektów z Priorytetu VI, Priorytetu VII oraz Działania 8.1 PO KL. Ostateczną polską wersję raportu Komisji Europejskiej DWUP otrzymał 28.08.2012 r. W dniu 29 sierpnia 2012 r. w MRR odbyło się spotkanie przedstawicieli IP i IP2, w trakcie którego dyskutowano nad sposobem wdrożenia rekomendacji sformułowanych przez służby audytowe KE.

W Rocznym sprawozdaniu audytowym zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. d) ppkt (i) Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i art. 18 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 za okres od 1 lipca 2011r. do 30 czerwca 2012 r. opisano audyt Instytucji Audytowej w ramach projektu firmy CI-Computer Instal Sp. z o. o. o numerze POKL.08.01.01-02-044/08 pn. *Podnieś umiejętności zawodowe! Naucz się obsługi Symfonii!*. Weryfikacji podlegały zasadność oraz prawidłowość wydatkowania środków finansowych w ramach projektu. Przeprowadzone przez Instytucję Audytową czynności kontrolne wykazały nieprawidłowości dotyczące braku efektywności zarządzania finansami (w zakresie personelu projektu) oraz wyboru wykonawcy z ominięciem obowiązków wynikających z zasady konkurencyjności. W związku z czynnościami IA nie zatwierdzono ostatecznego wniosku o płatność. Czynności audytowe zostały zakończone podsumowaniem ustaleń z dnia 18.07.2012 r. W zakresie wskazanym przez IA jako uchybienia, IP2 prowadzi własne postępowanie wyjaśniające z Beneficjentem oraz przekazała wkład do *Rocznego Sprawozdania z audytów operacji* do IZ. Zgodnie z rekomendacjami IZ, po przeprowadzeniu własnego postępowania wyjaśniającego, IP2 podejmie ostateczną decyzję o kwalifikowaniu bądź nie wydatków w ramach projektu, w tym w końcowym wniosku o płatność.

Instytucja Audytowa dla PO KL przeprowadziła kontrolę celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami publicznymi w 2012 r. w projekcie POKL.08.01.01-02-264/09. Czynności kontrolne zostały zakończone protokołem z kontroli z dnia 29.10.2012 r.. Na koniec okresu sprawozdawczego trwało postępowanie wyjaśniające IP2 z IA.

5. Opis istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu wraz z informacją o podjętych lub planowanych do podjęcia środkach zaradczych

Zidentyfikowany problem	Podjęte lub planowane do podjęcia środki zaradcze
PRIORYTET VI	
W zatwierdzonym Planie działania na rok 2012 Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Priorytet VI, na realizację projektów systemowych Poddziałania 6.1.3 została zaplanowana kwota: 52 200 000,00 PLN. Niemniej jednak w związku z pismem MPiPS z dnia 22.03.2012 r. (znak: DF-I-074-53-MK/12) dot. przekazania informacji o kwocie środków Funduszu Pracy na 2012 rok na finansowanie zadań realizowanych przez samorząd województwa, o których mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2009 r. w sprawie algorytmu	W związku z zaistniałą sytuacją, w dniu 28.03.2012 r. Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy podjął decyzję o wstrzymaniu oceny formalnej i merytorycznej dotychczas złożonych wniosków o dofinansowanie projektów systemowych w 2012 roku oraz o ponownym ogłoszeniu naboru wniosków systemowych Powiatowych Urzędów Pracy z województwa dolnośląskiego. Ponowny nabór wniosków odbył się w terminie od 02.04.2012 r. do 13.04.2012 r. IW(IP2) zmuszona była zintensyfikować działania zmierzające do sprawnej weryfikacji składanych wniosków o dofinansowanie w celu jak najszybszego zakontraktowania środków na 2012 rok.

ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie, na realizację projektów systemowych dostępna była kwota zmniejszona (48 357 200,00 PLN).	
PRIORYTET VII	
<p>Nie wszyscy beneficjenci systemowi uprawnieni do realizacji projektów w ramach Poddziałania 7.1.1 zaaplikowali o dostępne środki (w tym ci, którzy zaaplikowali nie kontraktowali całych dostępnych dla nich alokacji), co ma wpływ na osiągnięty poziom wartości docelowych wskaźników.</p>	<p>IP2 podjęła działania informacyjne odnośnie aplikowania na 2013 r. m.in. wysyłając do wszystkich potencjalnych jednostek zaproszenie do udziału w realizacji projektów systemowych z wymogami i kryteriami jakie będą musiały jednostki spełnić.</p> <p>Na podstawie danych przedłożonych przez DOPS oraz IP2 opracowany został przez IP nowy podział środków dla OPS/PCPR w 2013 r. uwzględniający zapotrzebowanie zgłaszane przez beneficjentów tylko tych, którzy deklarują swój udział w realizacji projektów systemowych w 2013 r., przy uwzględnieniu limitów w planie finansowym IP2</p> <p>Zrezygnowano z zastosowania algorytmu podziału środków, który nie odzwierciedlał realnego zapotrzebowania i uwzględniał wszystkie potencjalne jednostki, które potem nie składały wniosków aplikacyjnych, co skutkowało powstaniem niewykorzystanych środków i koniecznością przeprowadzania ponownych realokacji.</p> <p>IP2 przeprowadziła w dniach 16, 18, 20 i 23 stycznia 2012 r., 18 i 19 kwietnia 2012r. oraz 10 i 12 grudnia 2012 r. spotkania informacyjno-szkoleniowe przygotowujące OPS/PCPR do aplikowania o środki na rok 2013 r. Oprócz instruktażu dotyczącego zarówno aplikowania o dotację, jak i późniejszego rozliczenia, przedstawiono szereg korzyści i dobrych praktyk płynących z realizacji programu.</p> <p>Zgodnie z zapotrzebowaniem OPS/PCPR w siedzibie IP2 odbywały się indywidualne konsultacje w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie. Ponadto IP2 stosuje kontakt telefoniczny oraz elektroniczny.</p> <p>Na stronie internetowej udostępniono pytania i odpowiedzi dotyczące tematyki aplikowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych OPS/PCPR w zakładkach Interpretacje/Wyjaśnienia oraz Najczęściej zadawane pytania. Ponadto zamieszczane są wszystkie prezentacje ze spotkań informacyjnych i szkoleniowych oraz przedmiotowe publikacje.</p> <p>IP2 organizowała targi oraz publikacje dobrych praktyk wśród, których przedstawiane były również projekty systemowe.</p> <p>IP2 po ukazaniu się zaktualizowanych dokumentów programowych na 2013 r. przygotowała instruktaż wypełniania wniosku o dofinansowanie z przedstawieniem minimalnych uchybień, które nie będą rzutowały na jego wartość merytoryczną. Instruktaż będzie obowiązywał w czasie naboru na 2013 r. Umożliwiona została realizacja projektów przez wszystkie OPS również w 2014 r. (projekty dwuletnie 2013-2014).</p> <p>Niewykorzystane środki w ramach konkursu II/7.2.1/B/12 zostaną wykorzystane na zadania integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej w VII Priorytecie, co przyczyni się do zwiększenia poziomu kontraktacji, wydatkowania oraz wskaźników.</p>

PRIORYTET VIII	
<p>Od początku wdrażania Działania 8.1 PO KL rozwiązano 13 umów o dofinansowanie.</p>	<p>Głównym powodem rozwiązywania umów były problemy z rekrutacją uczestników projektów, które były na tyle duże, że pomimo usilnych prób beneficjentów nie udało się stworzyć grup szkoleniowych. Potencjalni uczestnicy szkoleń, do których docierano różnymi kanałami promocji, nie byli zainteresowani proponowaną tematyką szkoleń. IP2 podchodziła do każdego przypadku indywidualnie i razem z projektodawcami starała się rozwiązać powstałe problemy m. in. przez, wydłużenie i/lub zmianę formy rekrutacji, zatwierdzanie zmian w zakresie rozszerzania grupy docelowej o osoby samozatrudnione. Mimo podjętych środków zaradczych, nie odnotowano postępów w rekrutacji, w związku z tym Beneficjenci uznali, że nie będą w stanie zrealizować projektów. Wobec powyższego umowy zostały rozwiązane.</p>
<p>Problemy związane z wdrażaniem i rozliczaniem projektów, w tym projektów objętych pomocą publiczną: problemy z absencją na szkoleniach, rezygnacją z udziału w projekcie, a co za tym idzie osiąganiem założonych rezultatów i wysokości rozliczonego wkładu prywatnego. Beneficjenci popełniali błędy w ustalaniu harmonogramów szkoleń, przez co też nie mogli znaleźć uczestników z odpowiedniej grupy docelowej np. szkolenia zbyt długie, szczególnie w projektach objętych pomocą publiczną, gdzie pracodawca delegował swoich pracowników na szkolenia w godzinach pracy i nie było możliwości zastąpienia pracowników delegowanych innymi pracownikami w firmie, w czasie ich uczestnictwa w szkoleniu, bądź przeszacowana wysokość wkładu w wynagrodzeniach.</p>	<p>Beneficjenci informowali IP2 o problemach, które rozwiązywane były wspólnie w formie rozmów, pism, formularzy zmian. Do każdego problemu IP2 podchodzi indywidualnie - wszystkie działania mają na celu osiągnięcie zaplanowanych celów i rezultatów. Podejmowano decyzje m. in. o zmianie statusu uczestników w zakresie wielkości przedsiębiorstw, w których pracują osoby kierowane na szkolenie - np. zmniejszenie liczby osób z mikroprzedsiębiorstw i zwiększenie osób z małych, średnich czy dużych przedsiębiorstw, objęcie wsparciem właścicieli firm, przejście z pomocy na szkolenia na pomoc de minimis, zmiana sposobu rozliczania wkładu prywatnego, wydłużenie terminów rekrutacji, zmiany sposobu rekrutacji w celu lepszego dotarcia do potencjalnych uczestników projektów, aby zwerbować uczestników lub uzupełnić absencję na szkoleniach, wydłużanie ostatecznych okresów realizacji projektów, również po to, aby umożliwić jak największej liczbie osób zakończenie szkolenia z wynikiem pozytywnym, tj. m.in. zdanie trudnych egzaminów kończących szkolenie i nadających konkretne uprawnienia zgodne z zaplanowanymi we wnioskach aplikacyjnych założeniami. W celu zapobieżenia i/lub ograniczenia problemów IP2 prowadziła korespondencję mailową z beneficjentami, dostarczając wszelkich wytycznych, interpretacji, zmian dokumentów programowych. Opiekunowie byli w stałym kontakcie z beneficjentami, udzielali informacji, wyjaśnień z zakresu rozliczania wniosków o płatność, naliczania odsetek za nieterminowe rozliczanie projektów, rozliczania pomocy publicznej, w tym wkładu prywatnego wnoszonego w wynagrodzeniach uczestników szkoleń.</p>
<p>W odpowiedzi na konkurs zamknięty nr I/8.1.1/A/12 wpłynęło 449 wniosków. Z uwagi na fakt, iż były tylko 4 osoby oceniające formalnie wnioski o dofinansowanie, jest to znaczna ilość.</p>	<p>W celu dochowania terminu oddelegowano kolejne osoby do oceny formalnej oraz wydłużono czas na weryfikację formalną z 14 dni na 21 dni.</p>
<p>Przedłużenie oceny merytorycznej wniosków złożonych w odpowiedzi na konkurs zamknięty nr I/8.1.1/A/12 ze względu na dużą liczbę wniosków podlegających ocenie. (wpłynęło 449 wniosków, 400 wniosków o dofinansowanie zostało skierowanych do oceny merytorycznej (372 – podstawowy wybór, 28 wniosków z procedur odwoławczych).</p>	<p>W związku z dużym nasileniem prac związanych z obsługą KOP, podjęto decyzję o rozszerzeniu składu osobowego KOP, powierzając funkcję sekretarza dodatkowej osobie.</p>
<p>Problemem jest wyczerpująca się alokacja w ramach Poddziałania 8.1.1, co wiąże się z koniecznością wykorzystania pozostałych środków do zakończenia PO KL. Ponadto w związku z zagrożeniem niezrealizowania wskaźnika produktu w Priorytecie VIII w</p>	<p>Po podpisaniu wszystkich umów z podstawowej listy rankingowej konkursu I/8.1.1/A/12 rozpoczęto negocjacje ustne z kolejnymi wnioskodawcami z listy rezerwowej. Negocjacje ustne były prowadzone w celu przyspieszenia procedur i podpisania umów o dofinansowanie jeszcze w grudniu z uwagi na niekorzystne wahania kursu euro. Pozostałe środki w</p>

<p>województwie dolnośląskim „liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem” istnieje konieczność podjęcia kroków wspomagających osiągnięcie wskaźnika.</p>	<p>Poddziałaniu 8.1.1 będą sukcesywnie przeznaczane na dofinansowanie kolejnych projektów, które znalazły się na „rezerwowej” liście rankingowej. Każdorazowo po przedłożeniu przez IZ algorytmu kontraktowania środków na dany miesiąc będą podejmowane negocjacje ustne, w celu przyspieszenia procedur i podpisania umów w danym miesiącu, w którym algorytm pozwala na dofinansowanie kolejnych projektów. Dofinansowanie większej liczby projektów pozwoli na osiągnięcie większej wartości wskaźnika „liczba przedsiębiorstw...”</p> <p>Dotychczasowe negocjacje prowadzone w ramach konkursu II/8.1.1/B/12 ukierunkowane były na określenie we wnioskach o dofinansowanie większych niż pierwotnie planowane wartości docelowych wskaźnika „liczba przedsiębiorstw...”.</p>
<p>Problemy z zabezpieczeniem środków na pokrycie zobowiązań wynikających z rozstrzygnięcia procedur odwoławczych w ramach konkursu nr I/8.1.1/A/12.</p>	<p>Realokacja środków z Działania 8.2 do Działania 8.1 (Poddziałanie 8.1.1) oraz przeznaczenie pozostałych środków w Poddziałaniach 8.1.2, 8.1.3 oraz 8.1.4 na zabezpieczenie procedury odwoławczej dla konkursu I/8.1.1/A/12.</p>
<p>Po rozstrzygnięciu konkursu nr II/8.2.1/PN/12, do dofinansowania rekomendowany został tylko jeden projekt, co pozwoliło na wykorzystanie alokacji jedynie na poziomie ok. 12 % z przewidzianych 7 000 000,00 PLN.</p>	<p>Jeszcze w 2012 r. został ogłoszony drugi konkurs na projekty współpracy ponadnarodowej, w celu wykorzystania pozostałej alokacji.</p>
PRIORYTET IX	
<p>Brak możliwości osiągnięcia docelowych wartości wskaźników w ramach Poddziałania 9.1.1 oraz 9.1.2 oraz wykorzystania alokacji przewidzianej na konkursy w roku 2012.</p>	<p><u>Podjęte środki zaradcze:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie działań promocyjno-informacyjnych na temat konkursu, - aktualizacja danych na temat naboru na stronie www.efs.dolnyslask.pl, - organizacja spotkań informacyjnych dla Beneficjentów, - wysyłanie informacji e-mail do organów prowadzących ośrodki wychowania przedszkolnego/szkoły na terenie województwa dolnośląskiego o trwającym konkursie i naborze wniosków, - informowanie Wnioskodawców w piśmie o negatywnym wyniku oceny formalnej lub merytorycznej o możliwości ponownego złożenia wniosku. <p><u>Planowane do podjęcia środki zaradcze:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ogłoszenie konkursów w ramach Poddziałania 9.1.1 oraz 9.1.2 w roku 2013 (w przypadku Poddziałania 9.1.2 tylko dla placówek z obszarów wiejskich).
<p>W okresie sprawozdawczym wiele problemów pojawiło się podczas weryfikowania formularzy zmian związanych z możliwością zwiększenia do 20% pierwotnej wartości dofinansowania projektu (realokacja) z przeznaczeniem jej na dodatkowe zajęcia dla dzieci, które dotychczas nie były realizowane w ramach projektu. Beneficjenci mieli problem z przeformułowaniem celów projektu, działań, określeniem grupy celowej oraz rezultatów i produktów w sposób całościowy odzwierciedlający realizowany projekt, bez rozdzielenia w wyraźny sposób działań wynikających z realokacji.</p>	<p>Przesłanie do wszystkich Beneficjentów, za pośrednictwem poczty elektronicznej informacji , zawierających podstawowe wskazówki niezbędne do prawidłowego sporządzenia wniosku o dofinansowanie, zmodyfikowanego pod kątem zmian wynikających z realokacji. Ponadto, z Beneficjentami mającymi duże problemy z prawidłowym sporządzaniem dokumentów projektowych, opiekunowie projektów organizowali indywidualne spotkania mające na celu wyjaśnienie niejasności.</p>

Część szkół podstawowych z terenu Dolnego Śląska została zlikwidowana, powyższe spowoduje trudności z osiągnięciem wskaźnika dotyczącego liczby szkół, które zrealizowały projekty w ramach indywidualizacji nauczania.	Podjęte zostały działania mające zmaksymalizować liczbę szkół biorących udział w projekcie „Indywidualizacji nauczania...”: W wyniku przeprowadzonego w 2011 r. naboru uzupełniającego, który poprzedzony został wysłaniem informacji do wszystkich organów prowadzących szkoły, które dotychczas nie realizowały projektu, o możliwości dofinansowania. Ponadto w bieżącym okresie, kontynuowano rozmowy telefoniczne z Organami, które nie odpowiedziały na propozycję udziału w projekcie. W efekcie podjętych działań podpisano w 2012 r. kolejne umowy o dofinansowanie.
W przypadku niektórych projektów wystąpiły niewielkie problemy z przedłużającymi się procedurami przetargowymi oraz dużym popytem na niektóre pomoce dydaktyczne, co spowodowało opóźnienia w doposażeniu bazy dydaktycznej.	W celu uniknięcia opóźnień w realizacji projektu Beneficjenci dostosowywali program zajęć w taki sposób aby brak niektórych pomocy nie powodował opóźnień lub kupowali dostępne na rynku zamienniki.
Przedłużający się czas kompletowania załączników do umów i ich długi obieg w Urzędzie	Współpraca i kontakt z projektodawcą drogą mailową i telefoniczną, pomoc w przygotowywaniu poprawnych załączników do umowy, intensywniejsza koordynacja i nadzorowanie obiegu umów
Problemy o charakterze horyzontalnym/ systemowym - w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano problemów o charakterze horyzontalnym/systemowym	
w tym zidentyfikowane problemy ze stosowaniem ustawy <i>Prawo zamówień publicznych</i> (bez podziału na Priorytety) - w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano problemów ze stosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych.	

III. INFORMACJA O ZGODNOŚCI REALIZACJI PRIORYTETU Z PRAWODAWSTWEM

1. Czy zapewniono zgodność z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych?

TAK NIE

2. Czy zapewniono zgodność z zasadami pomocy publicznej?

TAK NIE

3. Czy zapewniono zgodność z zasadami polityk horyzontalnych?

TAK NIE

IV. ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1: Osiągnięte wartości wskaźników

ZAŁĄCZNIK 2: Przepływ uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 3: Określenie statusu na rynku pracy osób, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 4: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu, znajdujący się w dwóch grupach wiekowych 15-24 i 55-64 lata

ZAŁĄCZNIK 5: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu ze względu na wykształcenie

ZAŁĄCZNIK 6: Przedsiębiorstwa, które przystąpiły do udziału w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 7: Wartość udzielonej i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* w ramach PO KL (w PLN)

ZAŁĄCZNIK 8: Protesty/ odwołania

ZAŁĄCZNIK 9: Monitorowanie projektów innowacyjnych i ponadnarodowych³

ZAŁĄCZNIK 10: Informacja o wykonaniu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Priorytetu

V. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ

Oświadczam, iż informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są zgodne z prawdą.

Data	20.02.2013 r.
Pieczęć imienna i podpis osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania w imieniu Instytucji Pośredniczącej PO KL	

INFORMACJE DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO*

**wypełnia Instytucja Zarządzająca PO KL*

Imię i nazwisko osoby weryfikującej sprawozdanie	
Data	
Podpis	

³ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego